

Thomas Haug

Fredelig demokratier eller provoserende aktivister?

En kvantitativ analyse av sammenhengen mellom styresett, utenrikspolitikk og transnasjonal terrorisme

Masteroppgave i statsvitenskap
Trondheim, juni 2018

Thomas Haug

Fredelig demokratier eller provoserende aktivister?

En kvantitativ analyse av sammenhengen mellom styresett, utenrikspolitikk og transnasjonal terrorisme

Masteroppgave i statsvitenskap
Trondheim, juni 2018

Abstract

There are few studies done on the relationship between foreign policy and transnational terrorism. Research on terrorism also lack a common agreement on the relationship between democracy and transnational terrorism. The main objective of this thesis is to identify the relationship between democracy, foreign policy and transnational terrorism. Despite benefits and the fact that transnational terrorism involves two or more states, few studies use a dyadic design when studying the causes of transnational terrorism. By using a dyadic design and conducting a series of statistical analysis this thesis demonstrate that a dyad consisting of a democracy and a non-democracy have significant greater possibility of experiencing transnational terrorism. Intervention and alliance, foreign policies democratic states tend to use toward non-democracies are also significant predictors of transnational terrorism.

Forord

Denne masteroppgaven markerer slutten på mine fem år ved NTNU. Jeg har valgt å fokusere på transnasjonal terrorisme i denne, og flere oppgaver jeg har skrevet de siste årene. Det har vært spennende og lærerikt å fokusere på et så relevant og viktig tema. En stor takk til veiledere Ole Magnus Theisen og Eline Løvlien for kyndig veiledning og hjelp i arbeidet med denne oppgaven, og til Kristine Graneng og Kristian Ellingard for korrekturlesing og gode tilbakemeldinger. En takk også til Hanne og Tonje og resten av masterkullet på statsvitenskap for to fantastiske år. Sist, men ikke minst: en stor takk til Pappa! Ditt engasjement og bidrag i det jeg jobber med betyr veldig mye.

De feil som måtte være igjen i oppgaven er ene og alene mitt ansvar.

Thomas Haug

Trondheim, 1. juli 2018.

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	1
1.1 Oppgavens hovedargument	2
1.2 Oppgavens bidrag og relevans	3
2. Hva er terrorisme?	7
2.1 Definisjon	7
2.2 Transnasjonal og nasjonal terrorisme	9
2.3 Terror som politisk vold	10
2.3.1 Terror som politisk mobilisering	10
2.4 Datasett og operasjonalisering	11
2.5 Andre definisjoner	13
3. Tidligere forskning	15
3.1 Intervensjon	15
3.2 Tilstedeværelse	16
3.3 Allianse	17
3.4 Maktasymmetri og terror	17
3.5 Styresett, utenrikspolitikk og transnasjonal terror	18
4. Fører demokratisk stater en spesiell type utenrikspolitikk?	19
4.1 Utenrikspolitikken til en demokratisk stat	19
4.1.1 Hvordan makt påvirker demokratiets utenrikspolitikk	20
4.2 Demokratiers utenrikspolitikk mot ikke-demokratier	21
4.2.1 Strukturelle forklaringer	22
4.2.2 Normative forklaringer	25
4.3 Demokratisk aktivisme	28
4.4 Oppsummering	30
5. Hvordan utenrikspolitikk kan skape terrorisme	33
5.1 Identitet	33
5.2 Terror som politikk	35
5.3 Tilstedeværelse	37
5.4 Maktasymmetri og terror som de svakes våpen	38
5.5 Demokratisk aktivisme	39

5.6 Oppsummering – hvordan utenrikspolitikk fører til terror	40
5.7 Alternative forklaringer	42
6. Metode	43
6.1 Dyadiske data	43
6.2 Negativ binominal regresjon	45
6.3 Tidsseriedata	46
6.3.1 Autokorrelasjon	46
6.3.2 Heteroskedastisitet	47
6.3.3 Tidstrender	47
6.3.4 Kausalitet	48
6.4 Variabler	48
6.4.1 Avhengig variabel	49
6.4.2 Uavhengige variabler	52
6.5 Kontrollvariabler	58
6.6 Robusthet	61
6.6.1 Estimeringsmetode	61
6.6.2 Annet mål på transnasjonal terror	62
6.6.3 Annet mål på intervensjon	62
6.6.4 Utliggere	63
6.7 Alternative forklaringer	63
7. Resultater	65
7.1 Tolkning	65
7.2 Styresett	68
7.3 Intervensjon	68
7.4 Allianse	70
7.5 Identitet	73
7.6 Er fysisk tilstedeværelse viktig?	76
7.7 Demokratisk aktivisme	76
7.8 Alternative forklaringer	81
7.9 Kontrollvariabler	83
8. Diskusjon	85
8.1 Styresett og transnasjonal terrorisme	85

<i>8.2 Utenrikspolitikk og transnasjonal terrorisme</i>	85
<i>8.3 Hvordan utenrikspolitikk skaper transnasjonal terror</i>	87
<i>8.4 Frankrikes utenrikspolitikk ovenfor Algerie</i>	89
9. Oppsummering	91
10. Litteraturliste	93
11. Appendiks	i
<i>A1. Tabell 11</i>	<i>i</i>
<i>A2. Tabell 12</i>	<i>iii</i>
<i>A3. Tabell 13</i>	<i>iv</i>
<i>A4. Tabell 14</i>	<i>iv</i>
<i>A5. Tabell 15</i>	<i>v</i>
<i>A6. Tabell 16</i>	<i>vi</i>
<i>A7. Tabell 17</i>	<i>viii</i>
<i>A8. Tabell 18</i>	<i>ix</i>
<i>A9. Tabell 19</i>	<i>ix</i>
<i>A10. Figur 10</i>	<i>x</i>
<i>A11. Tabell 20</i>	<i>xi</i>
<i>A12. Tabell 21</i>	<i>xiv</i>

Tabelliste

Tabell 1. Oversikt over variabler i det dyadiske datasettet.	44
Tabell 2. Dyader med mest terrorangrep, 1990-2014.	50
Tabell 3. Opprinnelsesland og mottakerland med flest terrorangrep, 1990-2014.	51
Tabell 4. Hovedanalyse. Utenrikspolitikk sin effekt på transnasjonal terrorisme, 1990-2014. Negativ binominal regresjon, robuste standardfeil.	67
Tabell 5. Marginale effekter for allianse, ved gitte verdier på maktasymmetri.*	72
Tabell 6. Marginale effekter for intervensjon og allianse, ved gitte verdier på ulik religion.	74
Tabell 7. Subanalyse, demokratisk aktivisme sin effekt på transnasjonal terrorisme, 1990-2014. Negativ binominal regresjon, robuste standardfeil.	78
Tabell 8. Marginale effekter for intervensjon ved gitte verdier av styresett og demokratisering.	79
Tabell 9. Alternative forklaringer. Demokratiske stater som «soft targets», 1990 – 2014. Negativ binominal regresjon, robuste standardfeil.	82
Tabell 10. Hypotesesammendrag	84

Figurliste

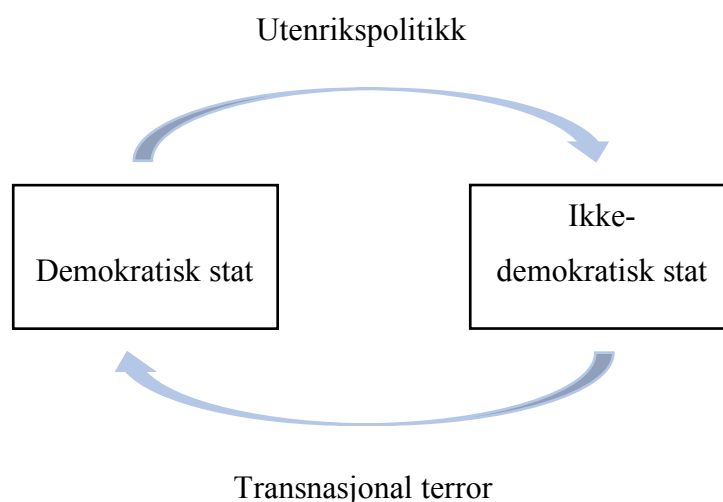
Figur 1. Tenkt årsakssammenheng mellom styresett, utenrikspolitikk og transnasjonal terror.	1
Figur 2. Utenrikspolitikken et demokrati fører ovenfor et ikke-demokrati.	31
Figur 3. Sammenhengen mellom styresett, utenrikspolitikk og terrorisme.	41
Figur 4. Transnasjonale terrorangrep, 1990-2014.	50
Figur 5. Marginale effekter for allianse ved gitte verdier på maktasymmetri.	71
Figur 6. Marginale effekter for intervensjon, ved gitt verdier av ulik religion.	74
Figur 7. Marginale effekter for allianse ved gitte verdier av ulik religion.	75
Figur 8. Marginale effekter for intervensjon, ved gitte verdier av styresettdyade.	79
Figur 9. Marginale effekter for intervensjon, ved gitte verdier på demokratisering.	80

1. Innledning

Finnes det en sammenheng mellom styresett, utenrikspolitikk og transnasjonal terrorisme? Noam Chomsky (2003) hevder at terrorangrepet mot Pentagon og tvillingtårnene var en «rekyl». Mange tiår med amerikansk utenrikspolitikk og innblanding, spesielt i Midtøsten, hadde skapt motstand og hat mot USA som resulterte i et av tidenes største terrorangrep. Gregory (2003) skriver at terrorangrepene GIA utførte i Paris på midten av 90-tallet skyldtes Frankrikes innblanding i algerisk politikk i 1991. Robert Pape (2006a) hevder i sin mye siterte bok *Dying to win* at de fleste selvmordsangrep er rettet mot demokratiske stater med det mål å få den demokratiske staten til å trekke sine soldater ut av det terroristene anser som sitt hjemland?

Dette er tema som denne masteroppgaven forsøker å finne svar på. Problemstillingen er om transnasjonal terror mot demokratiske stater er et resultat av utenrikspolitikken de fører mot ikke-demokratiske stater. Den tenkte årsakssammenheng er presentert grafisk i figur 1.

Figur 1. Tenkt årsakssammenheng mellom styresett, utenrikspolitikk og transnasjonal terror.

Resten av denne innledningen utdyper argumentet denne oppgaven forsøker å teste, og nevner hvilket bidrag oppgaven er i forskningsdebatten. Kapittelet avsluttes med en gjennomgang av hvordan oppgaven oppbygning.

1.1 Oppgavens hovedargument

Terrorisme har blitt forsket på i mange tiår, men interessen, aktualiteten og omfanget økte betraktelig etter terrorangrepet i USA 11. september (Crenshaw, 1981; Ganor, 2008). Til tross for tallrike forskningsartikler om terrorisme er sammenhengen mellom utenrikspolitikk og transnasjonal terrorisme lite belyst. Et fåtall artikler antyder at vestlige stater utenrikspolitikk kan påvirke terrorisme, men det nevnes bare i konklusjoner og fotnoter. Gunaratna (2002) og Von Hippel (2002) nevner at motstanden mot Vesten, og spesielt irritasjonen over USAs utenrikspolitikk og innblanding i Midtøsten er sentral i Al Qaidas ideologi. Mohammad (2005) antyder også at terrorangrep i Midtøsten er motivert av utenrikspolitikk, og spesielt amerikansk innblanding i regionen. Burcu Savun og Brian Phillips (2009) sin artikkel *Democracy, Foreign Policy and Terrorism* er en av få kvantitative studier som undersøker sammenhengen mellom styresett, utenrikspolitikk og transnasjonal terrorisme. De argumenterer for at demokratiske stater er utsatt for transnasjonal terror på grunn av utenrikspolitikken de fører. De hevder at demokratiske stater fører en mer aktiv utenrikspolitikk enn andre stater, og at utenrikspolitikken har konsekvenser for grupper i den staten utenrikspolitikken retter seg mot. Desto mer kontakt, desto større sannsynlighet for misforståelser og strid, med større fare for konflikt (ibid). Savun og Phillips (2009) nevner ikke eksplisitt hvilke stater denne utenrikspolitikken retter seg mot. Allikevel hevder de at aktiv utenrikspolitikk ført av den demokratiske stater skyldes deres interesse i å spre - og bygge demokrati - i andre stater og indikerer med det at politikken retter seg mot ikke-demokratiske stater.

Denne masteroppgaven fokuserer på argumentet til Savun og Phillips (2009) som omtalt ovenfor og undersøker følgende årsakssammenheng:

Stat A er et demokrati og fører en spesiell type utenrikspolitikk mot stat B, som er et ikke-demokrati. Dette resulterer i at politiske grupper med opprinnelse i den ikke-demokratiske staten utfører terrorangrep mot den demokratiske staten.

Hensikten er ikke å undersøke årsaker til transnasjonal terrorisme generelt.¹ Det argumenteres heller ikke for at demokratiske stater er mer utsatt for terror per definisjon, men drøftes om den empiriske sammenhengen mellom demokrati og transnasjonal terrorisme skyldes utenrikspolitikk. Oppgaven fokuserer ikke på statlig terror og at statene bruker terrorangrep mot hverandre, men at politiske grupper i den ikke-demokratiske staten utfører terrorangrep. Oppgaven identifiserer tre aktører: i) den demokratiske staten som fører utenrikspolitikk og som terroren retter seg mot, ii) den ikke-demokratiske staten som utenrikspolitikken retter seg mot og hvor terroren oppstår og iii) politiske grupper i den ikke-demokratiske staten som utfører terrorangrep mot den demokratiske staten. Staten som terroren retter seg mot vil også bli omtalt som mottakerland, mens land hvor terroren oppstår vil bli omtalt som opprinnelsesland. Politiske grupper som utfører terrorangrep vil også bli omtalt som terrorgruppe.

1.2 Oppgavens bidrag og relevans

På den ene siden hevder Savun og Phillips (2009) at deres argument ikke nødvendigvis indikerer en sammenheng mellom styresett og utenrikspolitikk. Demokrati er ikke en forutsetning for en aktiv utenrikspolitikk. På den andre siden hevder de at demokratiske stater har en tendens til å føre en mer aktiv utenrikspolitikk. De inkluderer også variabelen intervensjon som et mål på en stats aktiv utenrikspolitikk, samtidig som de hevder at demokratiske stater oftere intervensjoner i andre stater enn ikke-demokratiske stater. Denne oppgaven plasserer styresett tydeligere i årsakssammenhengen. Det undersøkes om demokratiske stater fører en spesiell utenrikspolitikk på grunn av sitt styresett, og hva som kjennetegner den. I sin analysen fokuserer Savun og Phillips (2009) på tre variabler som de hevder måler en stats utenrikspolitikk. Variabelvalget begrunnes ikke utover at de antas å skape en eller annen form for motstand. Det finnes mange utenrikspolitiske virkemidler en stat kan anvende ovenfor en annen stat, og resultatene av analysen kan variere etter hvilke utenrikspolitiske virkemidler man fokuserer på. Siden styresett inkluderes i årsakssammenhengen i denne oppgaven fokuserer mye av teorikapittelet på hva som kjennetegner en demokratisk stat sin utenrikspolitikk ovenfor en ikke-demokratisk stat. Det bidrar også til å tydeliggjøre hvilke variabler som bør inkluderes i analysen for å måle en demokratisk stat sin utenrikspolitikk ovenfor en ikke-demokratisk stat.

¹ Transnasjonal terrorisme er terrorisme som krysser landegrensene. Dette defineres nærmere i neste kapittel.

I tillegg til dette er oppgaven også et bidrag i forskningsdebatten på følgende måter:

Oppgaven bruker et dyadisk design. Terrorforskningen generelt, men også studiene som har undersøkt sammenhengen mellom styresett, utenrikspolitikk og transnasjonal terrorisme har som oftest brukt monadiske data (Findley, Piazza & Young, 2012). Konsekvensen har vært at analysene ikke har klart å ta høyde for at det som forklarer transnasjonal terror varierer etter om man studerer opprinnelseslandet eller mottakerlandet. Med et dyadisk oppsett kan man ta høyde for at det som forklarer hvorfor terror oppstår i opprinnelseslandet, nødvendigvis ikke er det samme som forklarer hvorfor terror retter seg mot mottakerlandet. Dyadisk oppsett er også en fordel når man mistenker at det er samhandlingen mellom observasjonene som påvirker den avhengige variabelen (ibid). I denne studien er utenrikspolitikk i fokus, og det indikerer en eller annen interaksjon mellom den demokratiske staten som fører utenrikspolitikk, og den ikke-demokratiske staten som utenrikspolitikken retter seg mot. I tillegg gjør det dyadiske oppsettet det mulig å påvise tydeligere kausalmekanismer: utenrikspolitikken fra demokratiet mot ikke-demokratiet fører til terrorangrep fra ikke-demokratiet mot demokratiet. I det hele tatt anses et dyadisk oppsett som spesielt hensiktsmessig når man skal studere transnasjonal terror, og denne oppgaven er i så måte et viktig metodisk bidrag til forskningen på transnasjonal terrorisme.

Sammenhengen mellom utenrikspolitikk og transnasjonal terrorisme er også lite belyst. Noen studier har fokusert på intervensjon, allianse eller militærstøtte sin sammenheng med transnasjonal terror (Choi & Piazza, 2017; Collard-Wexler, Pischedda & Smith, 2014; Du Bois & Buts, 2016; Pape, 2006a; Plümper & Neumayer, 2010). Mens disse studiene har fokusert på enkelte sider av en stats utenrikspolitikk som intervensjon eller militærstøtte fokuserer denne oppgaven på flere utenrikspolitiske virkemidler en stat kan anvende ovenfor en annen stat. Oppgaven tar med det høyde for at en stat ofte anvender flere utenrikspolitiske strategier ovenfor andre stater. Tidligere studier drøfter også i liten grad hvordan utenrikspolitikken fører til transnasjonal terror. Savun og Phillips (2009) hevder at den skaper motstand. Denne masteroppgaven teoretiserer i større grad hvordan utenrikspolitikk fører til transnasjonal terror.

Oppgaven belyser også sammenhengen mellom styresett og transnasjonal terrorisme. De fleste empiriske analyser konkluderer med at demokratiske stater er mer utsatt for transnasjonal terror enn ikke-demokratiske stater (Li, 2005). Noen studier argumenterer for at svake demokratier er mer utsatt for terror (Havard Hegre, Ellingsen, Gleditsch & Gates, 2001). Likevel eksisterer det ingen enighet om hva som faktisk fører til at demokratiske stater er mer utsatt for transnasjonal terror.

Debatten står mellom det som omtales som «political access school» og «strategic school» (Li, 2005). «Political access school» hevder at demokrati fører til mindre transnasjonal terror (ibid). Demokratiske stater har kanaler for politisk innflytelse, som gir alle mulighet til å kjempe for sine interesser og preferanser med fredelige midler. Det er dermed mindre insentiver for å bruke vold. «Strategic school» derimot hevder at demokrati fører til mer transnasjonal terror. Kort oppsummert gjør liberale rettigheter og åpne samfunn det enklere å utføre terrorangrep (Eyerman, 1998; Li, 2005). I tillegg anses demokratiske stater som «soft targets», som lettere gir etter for press (Pape, 2006a; Plümper & Neumayer, 2010). Av selvmordskampanjene Pape (2006a) har studert, har flesteparten ført til at den demokratiske staten har gitt etter for press, for eksempel når Frankrike og USA trakk seg ut av Libanon i 1983. Det er nødvendig å skille mellom nasjonal og transnasjonal terrorisme i de teoretiske forklaringene av sammenhengen mellom styresett og terrorisme. Det kan argumenteres for at «political access school» har forklaringskraft når det kommer til nasjonal terrorisme, men er et dårlig utgangspunkt for å forklare transnasjonal terror. Hvordan skulle demokrati i en stat forklare hvorfor noen fra en annen stat *ikke* utfører terrorangrep mot den staten? For det andre behandler «strategic school» valget om å utføre transnasjonale terrorangrep som om det skulle være en ren strategisk avgjørelse og at terrorgrupper kun velger seg demokratiske stater fordi de er enkle å angripe. Dette til tross for at flere studier har argumentert for at terror utføres av politiske grupper som har politiske mål (Freeman, 2008; Kydd & Walter, 2006; Plümper & Neumayer, 2010; Ryckman & Ryckman, 2017). Ved å sette styresett, utenrikspolitikk og transnasjonal terrorisme i sammenheng tilbyr denne oppgaven et nytt bidrag i debatten om sammenhengen mellom styresett og transnasjonal terrorisme.

Oppgaven er bygd opp på følgende måte:

Kapittel 2 tar for seg begrepene som brukes i denne oppgaven, hvordan de defineres og operasjonaliseres. Kapittel 3 omtaler tidligere forskning og funn som er relevant for oppgaven. Kapittel 4 og 5 tar for seg det teoretiske grunnlaget for problemstillingen. Kapittel 4 omhandler utenrikspolitikk og drøfter om demokratiske stater fører en spesiell type utenrikspolitikk ovenfor ikke-demokratiske stater, og hva som kjennetegner den. Kapittel 5 drøfter hvordan utenrikspolitikken som beskrevet i kapittel 4 kan føre til transnasjonal terror. De to kapitlene utledes i åtte hypoteser. På slutten av kapittel 5 drøftes også alternative forklaringer til den årsakssammenhengen denne oppgaven fokuserer på.

Kapittel 6 beskriver, drøfter og begrunner valg av metode, variabler som brukes samt hvilken estimeringsmetode og statistiske tester som brukes. Problemstillingen undersøkes med en kvantitativ analyse for tidsperioden 1990-2014 hvor antall terrorangrep i dyaden utgjør den avhengige variabelen. Kapittel 7 presenterer og drøfter resultatene. Analysen viser at dyader hvor opprinnelseslandet er et ikke-demokrati og mottakerlandet er et demokrati har signifikant større sannsynlighet for transnasjonal terror enn andre dyader. Stater som intervensjoner i andre stater eller allierer seg med andre stater er også mer utsatt for transnasjonal terror. Intervensjon sin effekt på transnasjonal terror øker også når staten som intervensjoner er et demokrati og staten det intervensjoneres i er et ikke-demokrati. Kapittel 8 drøfter resultatene opp mot problemstillingen og indikerer hvilke konsekvenser funnene i oppgaven bør ha for forskningsfeltet framover.

2. Hva er terrorisme?

Dette kapittelet omtaler definisjonen av terrorisme, hvilke nyanser som finnes og hvordan begrepet operasjonaliseres. Mot slutten av kapittelet defineres også andre begreper som brukes i oppgaven.

2.1 Definisjon

Til tross for sin lange historie er terrorisme fortsatt et omstridt begrep, og det kan virke som at det eneste man kan enes om er at begrepet er negativt ladet (Sitter, 2017). Schmid og Jongman (1988, s. 28) lanserte i 1988 det som kan omtales som en vid definisjon på terrorisme. I sin gjennomgang av fagfeltet fant de 22 ulike elementer - i 109 ulike definisjoner - som de igjen formulerte til en definisjon bestående av 16 elementer. De definerte terrorisme som gjentakende handlinger, utført av individer, politiske grupper eller statlig aktører for å nå et spesifikt politisk eller kriminelt mål. Definisjonen vektla også terrorangrepenes hensikt med å spre et budskap. Ofrene er ikke nødvendigvis hovedmålet, men valgt for å nå et bredere publikum. Definisjonen til Schmid og Jongman har blitt kritisert for å være overspesifisert og komplisert. Det amerikanske utenriksdepartementet derimot, har lagt seg på en mer snever definisjon hvor terror kort defineres som bruk av politisk motivert vold rettet mot uskyldige, utført av ikke-statlige grupper (US State Departement, 2012). En god definisjon finnes muligens et sted midt mellom den vide og snevre definisjonen, som foreslått av Enders og Sandler (2011). De definerer terrorisme som bruken av, eller trussel om vold av individer eller grupper for å nå et politisk eller sosialt mål. De hevder også at terroren må være rettet mot et større publikum enn de som utsettes for angrepet.

Nikolai Sitter (2017) hevder at de fleste definisjonene, til tross for nyanser og variasjoner, har fem fellesnevner: i) bruken av eller trusler om vold, ii) handlingen er politisk motivert, iii) hovedhensikten er å skape frykt, iiiii) kommunikasjon, og det å sende et budskap er viktig, og iiiiii) det utføres av ikke-statlig aktører. Blant disse er det kanskje bruk av vold den minst kontroversielle. Terror innebærer alltid bruk av, eller trusler om vold. En viktig presisering er at det ikke skilles mellom bruk av vold og trusler om vold. Dette fordi trusler om vold kan ha like stor effekt som å bruke vold. IRA i Nord-Irland skapte for eksempel kaos ved å ringe inn bombetrusler som ikke var reelle (Sitter, 2017). I tillegg er det ikke bare den enkelte handlingen som skaper frykt, men også faren for gjentakelse. Stikkordet om politikk er noe mer kontroversielt (ibid).

Kanskje fordi det til en viss grad anses som å bidra til å rasjonalisere og legitimere terroristenes sak (Krieger & Meierrieks, 2011). Flertallet ser allikevel ut til å være enig i at terror har en politisk dimensjon, og at de terrorhandlingene som for eksempel har rene økonomiske insentiver heller bør defineres som organisert kriminalitet (Kydd & Walter, 2006; Sitter, 2017). Den tredje fellesnevneren er betydningen av frykt, redsel og sjokk (Sitter, 2017). Hele poenget med terrorisme er å terrorisere – derfor virker målene ofte å være tilfeldig valgt, og utført med den hensikt å skape frykt for gjentakelse og følelsen om at «det kan skje hvem som helst». Derfor hevder Richardson (2006) at terrorhandlinger kun retter seg mot uskyldige ikke-stridende og at terrorhandlinger rettet mot soldater og militære installasjoner ikke er terrorisme. Det amerikanske utenriksdepartementet ekskluderer også stridende fra sin definisjon av terror (US State Department, 2012). Denne debatten er relevant for denne studien siden det antydes at terrorhandlinger rettet mot militære mål kan være en særlig attraktiv strategi for noen terrorgrupper. Det må også nevnes at terrorgruppene selv ikke skiller mellom stridende og ikke-stridende. I sin fatwa fra 1998 uttalte Osama bin Laden at «the ruling to kill the Americans and their allies - civilians and military - is an individual duty for every Muslim...» (Lewis, 1998, s. 2). Av fem databaser som registrerer terrorhandlinger er det kun to, RAND og WITS som ekskluderer handlinger rettet mot militære (Sheehan, 2012). Schmid (2011) antyder at det ikke er avgjørende for definisjonen om målet er ikke-stridende eller stridende, det viktige er å skille mellom «target» og «audience». Det er ikke nødvendigvis offeret som er «målgruppen» for angrepet, men ofte et bredere og større publikum. Dermed blir offeret, og om det er en soldat eller sivilist «mindre relevant» når man snakker om terrorisme. Den fjerde fellesnevneren er kommunikasjon (Sitter, 2017). Terrorrens mål er ikke å drepe konkrete personer, men å kommunisere, statuere et eksempel og sende ut en budskap (ibid). Selv om målene for terrorangrepet virker tilfeldig er de allikevel valgt fordi de har symbolsk verdi, og representerer en idé, religion, ideologi eller et politisk syn (Richardson, 2006). Noen hevder derfor også at terrorister velger å utføre terrorhandlinger i land med pressefrihet (Drakos & Gofas, 2006; Pape, 2006a). I land med en fri presse vil en terrorhandling få mye spalteplass og det er enklere for terroristene å nå befolkningen med sitt budskap. Den siste fellesnevneren er kanskje den mest kontroversielle (Sitter, 2017). Noen hevder at terrorisme er avgrenset til å gjelde ikke-statlig aktører. Hvis terrorisme skal omfatte statlig aktører står man i fare for å strekke begrepet såpass langt at det blir meningsløst, og at det finnes andre, mer presise begrep som dekker terrorisme utført av stater, som krigsforbrytelser eller forbrytelser mot menneskeheten.

2.2 Transnasjonal og nasjonal terrorisme

Denne studien benytter også begrepet transnasjonal terrorisme, og ikke internasjonal terrorisme. De to begrepene brukes ofte om hverandre til tross for at noen hevder det er en forskjell mellom dem (Marsden & Schmid, 2011, s. 184). I følge Reinares (2005) retter internasjonal terrorisme seg mer mot det internasjonale systemet som sådan, og forsøker å påvirke maktfordeling, strukturer og allianser som dominerer systemet. Angrepene retter seg derfor mer mot flere stater og nasjonaliteter på samme tid for å påvirke det internasjonale systemet. Transnasjonal terror derimot forsøker ikke nødvendigvis å påvirke det internasjonale systemet, men å påvirke noen færre stater på samme tidspunkt.²

Siden denne studien fokuserer utelukkende på transnasjonal terror er det også viktig å presisere forskjellen mellom det, og nasjonal terror. Enders, Sandler og Gaibullov (2011) definerer nasjonal terror som terrorhandlinger hvor både lokasjon, offer og gjerningsmenn er av samme nasjonalitet. Rekkevidden av angrepet er derfor utelukkende nasjonalt og har størst konsekvenser for nasjonale institusjoner, innbyggere, politikk og eiendom. Et eksempel er når lokale opprørere kastet en bensinbombe mot en lokal politistasjon i Karbabad i Bahrain i april 2016 (START, 2016). Transnasjonale terrorangrep derimot har det som kan kalles en internasjonal dimensjon, hvor enten lokasjon, offer eller gjerningsmenn omfatter mer enn en stat (Enders et al., 2011). For eksempel, hvis offer og gjerningsmenn har ulik nasjonalitet er angrepet transnasjonalt. Det samme gjelder hvis gjerningsmennenes nasjonalitet er ulik den geografiske lokasjonen for angrepet. Et eksempel er når seks spanske turister og to jemenittiske turguidere ble drept av en selvmordsbombe i en bil i Maribprovinsen i Yemen i mars 2007 (START, 2016). Terroren anses også som transnasjonal hvis den er rettet mot en internasjonal organisasjon eller internasjonale fredsstyrker.

² Skillet mellom transnasjonal og internasjonal terrorisme gjøres ikke i analysen, siden GTD definerer en terrorhandling som transnasjonal hvis den involverer to eller flere stater (START, 2016).

2.3 Terror som politisk vold

Når Schmid og Jongman (1988) gikk gjennom 109 ulike definisjoner av terrorisme var politikk og vold de begrepene som oftest gikk igjen. I dag er det bred enighet om at terror kan defineres som en form for politisk vold (Bjørge, 2005; Richardson, 2006; Schmid & Jongman, 1988). Bjørge hevder blant annet:

«in most cases terrorism is an extension and radicalization of various types of conflict (between different ethnonational groups, between ethnic minorities and governments, between ideological groups and governments, between rival ideological groups, etc.) Obviously, the root causes of such conflict is also root causes of terrorism.»

(Bjørge, 2005, s. 4).

Politisk vold er i dag et begrep som dekker et bredt spekter av ulike fenomener, både borgerkrig, geriljakrig og revolusjon, i tillegg til terrorisme (Marsden & Schmid, 2011). Det pågår også en diskusjon om terrorisme skiller seg fra andre former for politisk vold (Schmid & Jongman, 1988). Enders og Sandler (2011) mener at et tydelig skille er at terrorisme i all hovedsak retter seg mot uskyldige, ikke-stridende sivilister, mens andre former for politisk vold, som for eksempel borgerkrig, i all hovedsak retter seg mot andre stridende. Men dette skille kan være uklart, for geriljakrigere angriper noen ganger sivilister, mens terrorister noen ganger angriper militære tropper (Schmid & Jongman, 1988).

2.3.1 Terror som politisk mobilisering

En annen relevant diskusjon er også om politisk vold bør studeres som et gruppefenomen eller individuelt fenomen. Terroraksjoner som er utført av enkeltindivider, såkalt «ensom ulv»-terrorismen har blitt vanligere i Europa de siste årene (Sitter, 2017). Det ene utelukker ikke nødvendigvis det andre, og analysenivå avhenger i all hovedsak av hvilke spørsmål man ønsker å besvare. De fleste forskere anser terrorisme for å være et gruppefenomen: en handling som utføres på vegne av en gruppe, og ikke bare individet (ibid). Denne studien baserer seg også i stor grad på terrorisme som et gruppefenomen og fokuserer på kollektive grunner til terror, til tross for at det utføres av enkeltindivider. Victoroff (2005) hevder at de to perspektivene ikke nødvendigvis trenger å være gjensidig utelukkende, men at flere teorier kombinerer de to. Weinberg og Eubank (1994) hevder at i kollektivistiske kulturer er et individs identitet formet av det sosiale systemet, hvor verden ofte deles inn i «in-group» og «out-group». I kollektivistiske kulturer er også personlig velbehag og målsettinger ofte sammenfallende med gruppens.

Det som er gruppens mål, er også individets personlige mål. I individualistiske kulturer derimot er individets velbehag og målsettinger avledet av personlige hensyn. Muller og Opp (1986) hevder også at individer kan føle en slags kollektiv rasjonalitet, og at det som er rasjonelt for gruppen også er rasjonelt for individet. Terrorhandlinger som anses som irrasjonelt for individet, begrunnes med at det er rasjonelt for gruppen. McCauley (2004) mener at denne kollektivistiske kulturen styrkes når terroren er en reaksjon på politiske spørsmål. Politikk påvirker ofte grupper av individer mer enn enkeltindivider, og istedenfor egeninteresse fokuserer man mer på interessen til gruppen i fellesskap.

2.4 Datasett og operasjonalisering

Det finnes flere databaser som operasjonaliserer begrepet terrorisme og som i dag inneholder data med mange tusen terrorangrep rundt omkring i verden (Sheehan, 2012). Denne studien benytter seg av data fra Global Terrorism Database (GTD) og vil bli beskrevet nærmere i variabelbeskrivelsen i metodekapittelet, men nevnes kort her sammen med øvrige databaser. GTD definerer terrorangrep som: «the threatened or actual use of illegal force and violence by a non-state actor to attain a political, economic, religious, or social goal through fear, coercion, or intimidation» (START, 2016, s. 9).

Sheehan (2012) nevner både RAND, ITERATE, WITS og TWEED i tillegg til GTD i sin gjennomgang av databaser som teller antall terrorangrep. Det er store variasjoner mellom databasene og det er få terrorangrep som er rapportert likt i alle databasene (ibid). Definisjonene varierer også. De fleste databasene definerer terror som bruk av, eller trusler om vold. De har også med at terrorangrepet er politisk motivert. Som nevnt tidligere vektlegger RAND og WITS at målet må være ikke-militært, mens dette ikke presiseres i de andre databasene (ibid). RAND nevner eksplisitt at terrorangrepet må ha som hensikt å oppnå maks publisitet, mens de andre databasene ikke gjør enn lignende presiseringer. TWEED inkluderer også terror utført av statlige aktører, mens de øvrige databasene kun definerer terror til å gjelde ikke-statlige aktører. TWEED bruker også begrepet «personal injury» istedenfor «violence», noe som i følge Sheehan (2012) utgjør en litt lavere terskel for hvilken handlinger som defineres som terrorisme.

Transnasjonal terror defineres og operasjonaliseres også ulikt i databasene. Siden denne studien fokuserer på transnasjonal terror er det viktig å vise hva som skiller databasene. Sheehan (2012) registrere blant annet at RAND og ITERATE definerer omstridt territorium ulikt. ITERATE koder terrorangrep som inkludere to tidligere Sovjetstater i 1993 som transnasjonalt, mens RAND definerer det som nasjonalt. For 2002 til 2004 koder RAND palestinske terrorangrep rettet mot Israel som transnasjonale, mens ITERATE koder det som nasjonalt. Både GTD, ITERATE og RAND definerer en terrorhandling som transnasjonal hvis enten offer, gjerningsmenn eller lokasjon omfatter to ulike stater (Jenkins & Johnson, 1975; Mickolus, 1982; START, 2016). Databasene definerer opprinnelseslandet, der terroren kommer fra, ulikt. RAND og ITERATE definerer opprinnelsesland ut i fra nasjonaliteten til gjerningsmennene, mens GTD og datasettet som brukes i denne studien identifiserer hjemlandet til terrorgruppen som opprinnelseslandet (START, 2016). Begge måter å operasjonalisere opprinnelseslandet på har sine svakheter. Noen studier argumenterer for at enkelte stater utgjør gunstige arbeidsforhold for terrorgrupper (Lai, 2007; J.A. Piazza, 2008). Enten ved at de ikke har maktmonopol innenfor sitt geografiske område, og dermed ikke klarer å bekjempe terror, eller at staten støtter terrorgruppen. Dette indikerer at terrorgrupper kan flytte rundt i regionen og etablere seg i de statene hvor arbeidsbetingelsene er mest gunstig. Å identifisere terrorgruppens «hjemland» er dermed ikke så lett siden deres interesseområde (og det som kanskje er mest interessant å studere) ikke nødvendigvis er det landet de opererer fra (Ryckman & Ryckman, 2017). Å definere opprinnelsesland for terrorangrepet ut i fra nasjonaliteten til gjerningsmennene kan også være utfordrende siden en terrorhandling kan ha flere gjerningsmenn med ulik nasjonalitet (ibid).

2.5 Andre definisjoner

Utenrikspolitikk

Studiet av utenrikspolitikk fokuserer på hvordan stater oppfører seg mot hverandre. Fermann (2013) definerer utenrikspolitikk som et sett av handlinger som utføres av en anerkjent stat mot en annen anerkjent stat i det internasjonale systemet. Politikk er utenrikspolitikk så fort det involverer, og er rettet mot en annen stat, og innebærer et bredt spekter av ulike handlinger, alt fra krigføring til retorikk og diplomati.

Liberalisme

Doyle (1983a) definerer liberalisme som ideologi og politiske institusjoner som påvirker en stat sine handlinger, også i utenrikspolitikken.³ Individuell frihet er det essensielle prinsippet i liberalismen – retten til å gjøre som du vil og retten til å bli behandlet som et fornuftig menneske og ikke som et objekt. Med det følger rettigheter som ytringsfrihet, eiendomsrett og retten til utdanning og politisk deltakelse. Videre hevder Doyle at liberalismen kjennetegnes av fire politiske institusjoner: i) folkesuverenitet – de som styrer har sin legitimitet i at de er valgt av folket, ii) eiendomsrett, iii) alle individer har grunnleggende borgerrettigheter som likhet under loven og religionsfrihet og iiiii) staten har markedsøkonomi. En liberal stat er en stat som bygger på disse rettighetene og institusjonene i sine politiske handlinger.

Demokratisk stat

Demokrati er et sammensatt begrep. Noen vil hevde at demokratiske og ikke-demokratiske stater defineres etter om de er styrt av folket eller ikke, mens noen anvender en litt bredere definisjon hvor institusjoner som maktfordeling og lovstyring inkluderes. I denne studien defineres en demokratisk stat som en stat som i) har folkesuverenitet hvor politisk makt og legitimitet gis av folket gjennom valg, ii) beskytter befolkningens individuelle frihet og iii) begrenser muligheten for maktmisbruk gjennom lovstyring, borgerrettigheter og maktfordeling (Coppedge et al., 2018; Pemstein et al., 2018). Begrepet bygger også på samme antagelse som Doyle gjør om at liberale rettigheter og institusjoner påvirker politikken til liberale stater, og at de punktene nevnt ovenfor er synlig i politikken som føres av den demokratiske staten, også i utenrikspolitikken.

³ Doyle (1983) omtaler liberalisme i hovedsak som ideologi og verdier, og antas med det å ha en konstruktivistisk innfallsvinkel hvor han vektlegger normer og kulturer som fundamentet for en stats politikk.

En ikke-demokratisk stat er en stat som *ikke* bygger på de rettighetene og institusjonene som nevnt ovenfor. I teksten vil en demokratisk stat noen ganger bli omtalt som demokratiet, mens en ikke-demokratiske stat vil bli omtalt som ikke-demokratiet.

Makt og maktasymmetri

Makt i internasjonal politikk defineres ofte som en stats evne til å få andre stater til å gjøre noe de ellers ikke ville gjort (Barnett & Duvall, 2005; Nye & Welch, 2014). Makt påvirker dermed muligheten staten har til å nå sine mål i utenrikspolitikken: desto mektigere, desto lettere er det å nå sine mål. Thukydid hevdet at makt førte til at «the strong do what they can and the weak suffer what they must» (Wassermann, 1947). Makt er med det også relasjonelt, og avhenger av hvor mektig den andre aktøren er. En stat kan være mektig i relasjon til én stat, men ikke være mektig i relasjon til en annen stat. Maktasymmetri og maktforskjellen mellom de to aktørene er derfor avgjørende for valg av strategi og virkemidler ovenfor hverandre. Tradisjonelt har makt blitt definert utifra militære ressurser, men Nye (2011) definerer makt også utifra økonomisk, ideologiske og politiske faktorer.

3. Tidligere forskning

Dette kapittelet er en kort gjennomgang av tidligere forskning og funn som er relevant i denne studien. Det fokuseres på ulike utenrikspolitiske virkemidler og deres påvirkning på transnasjonal terrorisme, samt sammenhengen mellom styresett, utenrikspolitikk og transnasjonal terrorisme.

3.1 Intervensjon

Savun og Phillips (2009) måler utenrikspolitikk med variablene intervensjon, om staten er i allianse med USA og om staten har vært involvert i en utenrikspolitisk krise det året. Alle tre variablene er positive og signifikante i deres studie. Variablen som måler utenrikspolitisk krise viser også at stater som er i konflikt med andre stater er mer utsatt for transnasjonal terror. De benytter seg av et monadisk design hvor år og mottakerland utgjør observasjonene. De kan med det ikke slå fast at en konflikt mellom stat A og stat B fører til transnasjonal terror mellom dem, men at en stat som ofte er involvert i konflikt har større sannsynlighet for å bli utsatt for transnasjonal terror. Som nevnt innledningsvis begrunner de heller i variabelvalget sitt, utover å hevde at det er operasjonaliseringer av en aktiv utenrikspolitikk.

Seung-Whan Choi og James Piazza (2017) finner ingen umiddelbar sammenheng mellom intervensjon og selvmordsterrorisme. Når de derimot skiller på ulike former for intervensjoner finner de en positiv sammenheng. Intervensjoner som har til hensikt å støtte regimet har signifikant sannsynlighet for å føre til selvmordsangrep (ibid). Effekten øker også hvis intervensjonen innebærer store mengder militære tropper, og spesielt bakkestyrker. Dette indikerer at intervensjoner ikke bør behandles som ett fenomen, men at det er relevant å undersøke ulike type intervensjoner sin effekt på transnasjonal terror, og at det er nødvendig å teoretisere hvordan og hvorfor ulike intervensjoner påvirker sannsynligheten for selvmordsangrep ulikt. Choi og Piazza (2017) benytter seg også av et monadisk design, men i motsetning til Savun og Phillips (2009) er opprinnelseslandet og hvor terroren kommer fra som er analyseenheter. De benytter også selvmordsterrorisme som avhengig variabel, og ikke antall terrorangrep som de fleste andre studier bruker.⁴

⁴ De definerer selvmordsterrorisme som «attack launched by a non-state actor against a military or civilian target by a perpetrator who intends to die in the course of the attack» (Choi & Piazza, 2017, s. 280).

Cind du Bois og Caroline Buts (2016) studerer også sammenhengen mellom militærstøtte og terrorhendelser i mottakerlandet. Analysen begrenser seg til kun å se på stater som er medlem av NATO. De måler militærstøtte gjennom våpeneksport, utlån av militært materiell og militære soldater tilstede i opprinnelseslandet. Deres resultater viser at NATO-land som utstasjonierer militære tropper og eksporterer våpen har større sannsynlighet for å bli utsatt for transnasjonal terror. De finner ingen sammenheng når det kommer til militært materiell. De studerer også hvor lenge de uavhengige variablene påvirker den avhengige. Ved å tidsforskyve de uavhengige variablene konkluderer de med at eksport av våpen har effekt på den avhengige variabelen lenger enn militære tropper.

En av de mer omtalte studiene i denne sammenheng er Robert Pape sin bok *Dying to win* (2006a). Han har analysert 315 selvmordsangrep fra 1980 til 2003 og hevder at de alle har noe til felles: «to compel democracies to withdraw military forces from the terrorists national homeland» (2006a, s. 38).⁵ Han hevder at over 300 av selvmordsangrepene kan kobles til 18 ulike «selvmordskampanjer», hvorav palestinerne kamp for å drive Israel ut av Gaza, Al Qaedas forsøk på å tvinge USA ut av Gulfregionen og Hizbollah sitt forsøk på å drive USA, Frankrike og Israel ut av Libanon er tre av dem. Målet med selvmordsangrepene er i følge Pape å få slutt på okkupasjonen sånn at befolkningen igjen kan ha kontroll over det de anser som sitt eget territorium. Pape har blant annet blitt kritisert for å kun studerer okkupasjoner som fører til selvmordsterrorisme, og dermed velge ut caser basert på verdien på den avhengige variabelen (Ashworth, Clinton, Meirowitz & Ramsay, 2008).

3.2 Tilstedeværelse

Simon Collard-Wexler, Constantino Pischedda og Michael Smith (2014) argumenterer for at okkupasjon fører til selvmordsterrorisme først og fremst fordi okkupasjon betyr tilgang til enkle terrormål.

⁵ Pape (2006a) hevder at selvmordsterrorisme skiller seg fra andre former for terrorisme, og at terrorisme i større grad er et gruppefenomen hvor flere strategier benyttes. All den tid de fleste terrorangrep også fører til at gjerningspersonen(e) dør vil det i denne studien ikke bli gjort noe klart skille mellom selvmordsterror og annen terror. Pape definerer okkupasjon som «extortion of political control over territory by an outside group», og at okkupanten bruker militære tropper, politi eller sikkerhetsstyrker for å få kontroll (Pape, 2006a). Definisjonen skiller seg ikke mye fra det Kisangani og Pickering kaller intervensjoner (2008). Pape bruker også intervensjonen i Irak i 2003 som eksempel, det Kisangani definerer som intervensjon. Intervensjon og okkupasjon vil derfor bli behandlet som det samme i denne studien.

De skiller mellom «foreign occupation» som okkupasjon av fremmede stater og «domestic occupation» som grupper innad i staten som søker selvstyre over spesifikke landområder. I sin analyse over stater som har opplevd selvmordsterrorisme fra 1981 til 2007 viser de at «foreign occupation» har større fare for å resultere i terror enn «domestic occupation». Under «foreign occupation» har okkupanten ofte militært utstyr, kjøretøy og militære installasjoner tilstede i landet. Mål som er enkle å utføre terrorangrep mot. De måler også det de kaller «military mechanization» som er hvor mye av okkupantens militære makt som utgjør utstyr, kjøretøy og tanks i forhold til soldater. Når okkupanten har et forsvar som preges av «military mechanization», er det større fare for selvmordsangrep.

3.3 Allianse

Thomas Plümper og Eric Neumayer hevder at «the friend of my enemy is my enemy» (2010, s. 75). I sin analyse som dekker 150 land i perioden 1968 til 2003 viser de at stater som er i allianse med hverandre har større sannsynlighet for å oppleve transnasjonal terrorisme. I likhet med denne studien benytter de seg av et dyadisk design og klarer med det å skille på opprinnelsesland for terroreren og mottakerland for terroreren. Analysen viser også at maktasymmetri mellom statene i alliansen påvirker sannsynligheten for terror (ibid). Allianse sin effekt på transnasjonal terror øker når variabelen som måler maktasymmetri legges inn i analysen. En allianse mellom to stater, hvor stat A er mektigere enn stat B, fører til mer terror fra stat B, mot stat A.

3.4 Maktasymmetri og terror

David Sobek og Alex Braithwaite (2005) hevder at terrorangrep rettet mot USA er en konsekvens av makt. I en kvantitativ analyse av terrorangrep mot USA fra 1968 til 1996 finner de at terrorangrep rettet mot USA har en sammenheng med deres politiske, militære og diplomatiske makt. De operasjonalisere maktbegrepet gjennom flere variabler som CINC (Composite Index of National Capabilities) som er en indeks som måler statens relative makt, stemmemønster i FN for å måle diplomatiske makt, samt maktstatus i forhold til de andre stormaktene i verden. Her kan det antas at resultatene preges av hvilken tidsperiode som studien fokuserer på. Mye av tidsperioden preges av kald krig mellom USA og Sovjetunionen, og variasjonen kan like mye skyldes konflikten mellom de to statene.

3.5 Styresett, utenrikspolitikk og transnasjonal terror

Flere studier antyder at styresett er relevant når man studerer sammenhengen mellom utenrikspolitikk og transnasjonal terror (Pape, 2006a; Plümper & Neumayer, 2010; Savun & Phillips, 2009). Savun og Phillips (2009) skiller i sin analyse mellom transnasjonal og nasjonal terror, og finner ingen sammenheng mellom terrorisme og styresett når det gjelder nasjonal terrorisme, men en sterk sammenheng når det gjelder transnasjonal terrorisme. Effekten mellom demokrati og transnasjonal terror forsvinner derimot når variablene som måler utenrikspolitikk inkluderes i analysen, noe som får forfatterne til å konkludere med at sammenhengen mellom demokrati og transnasjonal terror skyldes utenrikspolitikken til demokratiske stater (Savun & Phillips, 2009, s. 896). Plümper og Neumayer (2010) hevder også at demokratinivået for statene i en allianse påvirker sannsynligheten for terror. Deres analyse viser at demokratinivået for alliansepartnerne påvirker alliansen sin effekt på terrorisme. Desto mer demokratisk mottakerlandet er, desto mer terror, og desto mer demokratisk opprinnelseslandet er, desto mindre terror. Et funn som er muliggjort ved at de bruker et dyadisk design. Bois og Buts (2016) finner på sin side ingen interaksjonseffekt mellom militærstøtte og demokrati sin effekt på terror, men de begrenser også sin analyse til kun å gjelde stater som er medlem av NATO. Pape viser i sin analyse at de fleste selvmordskampanjene har vært rettet mot demokratiske stater (2006a, s. 45).

4. Fører demokratiske stater en spesiell type utenrikspolitikk?

Savun og Phillips (2009) indikerer at demokratiske stater fører en spesiell type utenrikspolitikk mot ikke-demokratiske stater. Dette kapittelet starter med å kort omtale hva som kjennetegner utenrikspolitikken til et demokrati. Deretter drøftes det hva som kjennetegner utenrikspolitikken en demokratisk stat fører mot en ikke-demokratisk stat. Avslutningsvis omtales det hvordan slutten på den kalde krigen kan ha påvirket utenrikspolitikken til demokratiske stater.

4.1 Utenrikspolitikken til en demokratisk stat

Savun og Phillips (2009) mener at demokratiske stater har en tendens til å føre en mer aktiv utenrikspolitikk og at det er dette som gjør de utsatt for transnasjonal terrorisme. Det er flere studier som antyder at demokratiske stater har en mer aktiv rolle i internasjonal politikk, enn stater med andre type styresett. Gleditsch, Christiansen og Hegre (2007) hevder blant annet at demokratiske stater intervensjoner oftere enn ikke-demokratiske stater. Leeds og Davis (1999) mener at demokratiske stater er mer proaktiv i sin utenrikspolitikk og at de samarbeider mer med andre stater. Politiske leders vei til makten i demokratiske stater går ofte gjennom samarbeid - og å være proaktiv - en politisk kultur de viderefører i utenrikspolitikken når de kommer til makten (ibid). East og Herman (1974) hevder at stater, hvor politiske ledere må velges for å få makt har en tendens til å føre en mer aktiv utenrikspolitikk. De må gjøre sine valg for å kunne beholde makten. Derfor iverksetter de tiltak og strategier i utenrikspolitikken for å appellere til sine velgere. En strategi er å skape økonomisk vekt gjennom samarbeid og handel med andre stater.

Savun og Phillips (2009) påstår at demokratiske staters interesse i å spre, og bygge demokrati i andre stater gjør at de fører en mer aktiv utenrikspolitikk. Gleditsch et al. (2007) hevder at demokratiske stater ofte intervensjoner i ikke-demokratiske stater med den hensikt å bygge demokrati. Mitchell, Kadera og Crescenzi (2008) skriver at demokratiske stater har en interesse i å forsterke demokratiske normer i det globale samfunnet. På samme måte som mennesker utgjør et lokalt samfunn, utgjør stater er globalt samfunn (Bull, 1977). Begge samfunn har alltid en debatt om - og bevegelse mellom - hvilke normer som samfunnet skal styres etter. I følge Mitchell et al. (2008) ønsker demokratiske stater å forsterke den demokratiske normen i det globale samfunnet, og det oppnås blant annet ved at flere stater blir demokratiske.

Glaser (2006) mener at USA kan fremstå som hyklersk i sin utenrikspolitikk. På den ene siden utgir landet seg for å være fredselskende og demokratibyggende, mens de på den andre siden fører en utenrikspolitikk som fører til det motsatte. Dette kan kanskje omtales som demokratiers dobbeltstandard i utenrikspolitikken. Som eksempel viser Glaser (2006) til flere tilfeller under den kalde krigen, hvor USA sammen med sine allierte hjalp militære opprørsgrupper å velte demokratisk valgte regimer som i Iran i 1953 og Guatemala i 1954 (ibid). USA og Saudi-Arabia er også tette allierte til tross for at sistnevnte ikke er et demokrati. Gregory (2003) skriver om hvordan Frankrike på starten av 90-tallet hjalp det algeriske regimet med å slå ned på demokratiske valgprosesser. Denne formen for dobbeltstandard kan skape motstand mot demokratiske staters utenrikspolitikk. I en fatwa fra 1998 oppfordret Osama bin Laden alle muslimer til å angripe USA på grunn av deres utenrikspolitikk i Midtøsten (Lewis, 1998). I fatwaen beskrives utenrikspolitikken som langt fra fredsskapende og demokratibyggende. Bin Laden beskylder USA for å: «plundering its riches, dictating to its rulers, humiliating its people...» (Lewis, 1998, s. 1). Nesser (2006) skriver også at Spanias deltakelse i Irakkriegen i 2003 var motivasjonen bak terroristenes angrep i Madrid i 2004. I flere budskap terroristene sendte ut i forbindelse med terrorangrepet kommer det fram at de anser krigen i Irak som urettferdig og uberettiget.

4.1.1 Hvordan makt påvirker demokratiets utenrikspolitikk

Hvis demokratier er mer utsatt for terrorangrep på grunn av sin utenrikspolitikk hvorfor er da demokratiske stater som Norge, Sverige og Island betydelig mindre utsatt for terrorangrep enn andre demokratiske stater som USA, Storbritannia og Frankrike?⁶ Savun og Phillips (2009) nevner at mektige stater har en tendens til å føre en mer aktiv utenrikspolitikk. I følge Barnett og Duval (2005) er de fleste teorier i internasjonal politikk enig om at makt påvirker staters handlinger ovenfor andre stater.⁷ Mektige stater kan ta seg mer til rette, enn mindre mektige stater. Variasjonene i antall terrorangrep mellom for eksempel Island og USA kan dermed forklares av deres ulike maktstatus i internasjonal politikk. USA er mektigere og kan dermed føre en mer aktiv utenrikspolitikk, noe som gir større sannsynlighet for å skape motstand.

⁶ Databasen som brukes i denne studien og som teller antall terrorangrep for perioden 1990-2014 viser at 6 terrorangrep har vært rettet mot Norge, 4 har vært rettet mot Island og 8 mot Sverige. Samtidig har 548 angrep vært rettet mot USA, 106 mot Storbritannia og 156 mot Frankrike.

⁷ Teoriene er dog uenig om *hvor* viktig makt er. I følge Nye og Welch (2014) anser realister makt som internasjonal politikks *modus operandi*, og det som definerer det meste av forholdet mellom stater. Liberalister derimot, mener at i tillegg til makt, så påvirker faktorer som styresett, historie og ideologi også statenes oppførsel.

4.2 Demokratiers utenrikspolitikk mot ikke-demokratier

«By contrasting evil and lawless regimes, we do not create a problem, we reveal a problem. And we will lead the world in opposing it.»

President George W. Bush i tale 1. juni 2002 sitert i (Falk, 2002)

Forrige del av kapittelet drøftet demokratiske staters utenrikspolitikk generelt. Denne delen av kapittelet vil fokusere på hva som kjennetegner utenrikspolitikken mot den ikke-demokratiske staten. Mye av drøftingen vil basere seg på demokratisk fredsteori.⁸ Kjernen i demokratisk fredsteori er påstanden om at demokratier ikke kriger mot hverandre (Lynn-Jones, 1996).⁹ En påstand som har vist seg å være såpass robust gjennom flere empiriske analyser at det i følge Levy (1988) er det nærmeste man kommer en empirisk lov i statsvitenskapen. Siden Wienerkongressen i 1816 har kriger mellom demokratier vært tilnærmet fraværende (Chojnacki, 2006). Demokratisk fredsteori er ikke relevant for denne studien fordi den forklarer forholdet mellom to demokratiske stater, men fordi den kan forklare hvordan en demokratisk stat oppfører seg ovenfor en ikke-demokratisk stat. Fordi: fred mellom to demokratiske stater betyr ikke at demokratier *ikke* kriger (Brock, Geis & Müller, 2006). Flere studier konkluderer med at demokratiske stater kriger like ofte som ikke-demokratiske stater (Chan, 1984; Henderson, 2002; Maoz & Abdolali, 1989; Reiter & Stam, 2002; Small & Singer, 1976). I boka *Democratic Wars – looking at the dark side of the democratic peace* argumenterer Brock et al. (2006) for at demokratiske stater ofte kriger mot ikke-demokratiske stater, og at forholdet mellom de to statene preges av konflikt. Gleditsch et al. (2007) sin analyse viser at demokratiske stater intervensjoner oftere enn ikke-demokratiske stater - hvertfall etter den kalde krigen - og at intervensjonene ofte retter seg mot ikke-demokratiske stater.

⁸ Immanuel Kant anses som gudfaren til demokratisk fredsteori (Geis & Wagner, 2008). Allerede i 1795 i sitt essay *Perpetual Peace. A philosophical sketch* hevdet han at verden ville bli fredelig om alle stater var republikker (Kant, 1983). Republikker var tuftet på menneskelig frihet og at politisk legitimitet strømmet fra folket, noe som ble ansett for å gjøre de grunnleggende fredelig. Kant nevnte at dette eksplisitt ikke gjaldt demokratiske stater siden de ikke hadde et tydelig skille mellom lovgivende og utøvende makt.

⁹ I denne studien fokuseres det på dyadisk demokratisk fredsteori. Noen hevder at demokratiske stater er generelt mer fredelig, omtalt som monadisk demokratisk fred (Håvard Hegre, 2014). Påstanden er betydelig mer omdiskutert og har vist seg å ikke være like robust som dyadiske demokratisk fred.

Forklaringene for demokratisk fredsteori kan grovt deles inn i strukturelle og normative forklaringer. Strukturelle forklaringene vektlegger demokratiske institusjoner som maktfordeling og demokratiske valg sin pasifiserende effekt (Daase, 2006; Geis & Wagner, 2008; Russett, 1994). Normative forklaringer vektlegger felles demokratisk kultur og verdier som viktig for å forklare det fredelige forholdet mellom demokratier. Christopher Daase (2006) motstrider ikke at strukturelle og normative faktorer fører til fred mellom demokratier, men argumenterer for at det også fører til et konfliktfylt forhold mellom demokratiske og ikke-demokratiske stater. Demokratiske stater blander seg oftere inn i ikke-demokratiske stater, de er mer konfronterende og behandler de ikke-demokratiske statene som mindre legitime, samtidig som de forsøker å demokratisere de ikke-demokratiske statene.

4.2.1 Strukturelle forklaringer

Demokratiske institusjoner og prosedyrer, for eksempel politiske valg, anses å skape fred mellom to demokratier (Russett, 1996). I demokratiske stater må politikerne ta hensyn til sine velgere og deres ønsker, også i utenrikspolitikken (Reiter & Stam, 2002). I følge Russett (1994) vil demokratiske velgere sjeldent tillate sine politiske ledere å bruke militær makt mot en annen demokratisk stat. Befolkningen i demokratiske stater nyter godt av å bo i legitime og autonome stater og vil ikke tillate sine politiske ledere å krenke den samme retten til befolkningen i andre demokratiske stater. I tillegg anses demokratiske institusjoner som maktfordeling, fagbyråkrati og åpne og pluralistiske politiske prosesser for å jobbe for et fredelig forhold mellom to demokratier. Mellom en demokratisk stat og en ikke-demokratisk stat derimot, hevder Daase (2006) at disse strukturelle faktorene kan bidra til uenighet, konflikt og i verste fall krig.

De fleste studier deler oppfatningen om at velgere i demokratiske stater påvirker statens utenrikspolitikk (Geva & Hanson, 1999; Mesquita, 2005; Reiter & Stam, 2002). Politiske ledere i demokratiske stater er valgt av folket, og er derfor lydhøre ovenfor krav og forventninger fra egne velgere for å få støtte ved neste valg. Mens demokratiske velgere anses som pasifistiske ovenfor andre demokratier og hindrer krig mellom dem, er ikke det nødvendigvis tilfellet når en demokratisk stat står ovenfor en ikke-demokratisk stat. Geva og Hanson (1999) hevder at velgernes innstilling til bruk av militærmakt påvirkes av om motparten anses for å være demokratisk eller ikke. Velgerne er mer tilbøyelig til å bruke militærmakt hvis den andre staten er et ikke-demokrati (ibid). Påstanden om pasifistiske demokratiske velgere har i følge Geis et al. (2008) også blitt empirisk motbevist flere ganger. Det finnes eksempler hvor majoriteten av innbyggerne i demokratiske stater har presset sine politikere til å gå til krig (ibid).

I følge Reiter og Stam (2002) er sikkerhet og sikkerhetsinteresser en viktig faktor for befolkningen i demokratiske land. Velgerne vil godta militær innsats i andre stater hvis det er i nasjonens interesse, og hvis de føler seg truet.¹⁰

Reiter og Stam (2002) hevder at politiske ledere i demokratiske stater kan overtale befolkningen til å støtte en krigsinnsats. I følge dem er menneskelige tap en kritisk faktor for hvor tolerant befolkningen vil være med å gi sitt samtykke til krigføring. I noen tilfeller vil politiske ledere som ønsker en militær operasjon i utlandet love velgerne korte og effektive kriger med få menneskelige tap. Dette får Reiter og Stam (2002) til å hevde at demokratier har en lavere terskel for å trekke seg tilbake og «tape» krigen. Mesquita (2005) derimot, mener at demokratier bruker mer midler og ressurser når de kriger, for å gjøre de korte og effektive. En strategi for å gjøre krigen kort og effektiv kan også være å krige i koalisjon med andre stater. I følge Gleditsch et al. (2007) har demokratier en tendens til å krige i store koalisjoner med andre demokratier. Både i Serbia i 1999, Afghanistan 2001 og Irak i 1991 og 2003 kjempet vestlige demokratier i store koalisjoner (Chojnacki, 2006). Demokratiske staters krigsinnsats kjennetegnes ofte av en sterk maktasymmetri, og at de er militært og økonomisk overlegne sine motstandere (ibid). I frykt for å bli stående i en langvarig krig med Japan etter den andre verdenskrig valgte USA å sikre en seier ovenfor Japan ved å bruke atomvåpen, «a decision driven primarily by a desire to shorten the war and reduce American casualties» (Reiter & Stam, 2002, s. 131). Kraftig krigføring var også tydelig under Gulfkrigen i 1990 når en USA-ledet allianse under FN-mandat forsøkte å drive Irak ut av Kuwait (ibid). Med erfaringene fra Vietnam ønsker de allierte en kort og effektiv krig, som betydde å angripe raskt og med store og overveldende styrker, for å avgjøre krigen raskt.

Mesquita og Downs (2006) hevder at velgernes påvirkning på utenrikspolitikken gjør at når en demokratisk stat intervensjoner i en ikke-demokratisk stat forverrer det situasjonen i staten det intervensjoneres i. Med sin «selectorate theory» hevder de at politiske ledere i demokratiske stater har store velgergrupper bak seg, såkalt «large winning coalitions». For å blidgjøre sine velgergrupper, vil derfor den demokratiske lederen vektlegge offentlig goder til et flertall av egen befolkningen. I en intervensjon vil dette for eksempel være nasjonal sikkerhet, tilgang til ressurser eller investeringer og handel.

¹⁰ Hva som definerer nasjonens interesser avgjøres ofte av hvor mektig staten er (Reiter & Stam, 2002). For velgerne i en supermakt vil ofte flere situasjoner og lokasjoner oppfattes som en del av deres sikkerhetsinteresse enn for mindre mektige stater.

Det kan også antas at dette ikke bare gjelder ved intervensjon, men i den demokratiske statens utenrikspolitikk generelt. Mesquita og Downs (2006) hevder videre at demokratibyggning i et annet land også anses som et offentlig gode til tross for at befolkningen i demokratiet ikke nyter godt av det direkte. Velgerne i den demokratiske staten nyter godt av liberale rettigheter og verdier, og det kan hende de mener befolkningen i land de intervensjoner i, også bør få nytte godt av samme rettigheter og verdier. Velgerne vil allikevel vektlegge offentlige goder som kommer de selv direkte til gode: i valg mellom demokratibyggning i et annet land eller sikkerhet i sitt eget land vil de velge sistnevnte (ibid). I følge Mesquita og Downs (2006) er konsekvensen at den demokratiske lederen under en intervensjon vil være mindre interessert i demokratibyggning og mer interessert i for eksempel egen sikkerhet, handel og investeringer, som vil være et bedre offentlig gode til egne velgere. Den demokratiske staten vil allikevel forsøke å innføre noen demokratiske institusjoner og verdier, men mer for symbolsk skyld:

«the regime in the targeted state may well be given some of the trappings of democracy for symbolic purpose, but it will lack the institutional arrangements...for a genuine liberal democracy»

(Mesquita & Downs, 2006, s. 632)

Dette kan også omtales som demokratiske staters dobbeltstandard i utenrikspolitikken som nevnt i starten av dette kapittelet. Demokratiske stater forkynner demokrati og fred, men fører noen ganger en utenrikspolitikk basert egne interesser og sikkerhet. Frankrikes forhold til den tidligere kolonistaten Tsjad fungerer som eksempel. Gjennom store deler av 80-tallet beskyttet Frankrike Tsjads autoritære leder Hissein Habré (Mesquita & Downs, 2006). Habré innførte noen demokratiske prinsipper av symbolsk betydning, men unngikk dypere demokratiske reformer. Frankrike gjorde tilnærmet ingenting for å presse fram demokratiske institusjoner i landet, og fokuserte heller på sikkerhetssamarbeid og sterke økonomiske bånd. De Mesquita og Downs (2006) antyder at det for en demokratisk leder vil være viktig å beholde diktatoren ved makten, framfor å innføre politiske valg i den ikke-demokratiske staten. Man har et avklart samarbeid med diktatoren, men gjennom valg risikerer man at vedkommende byttes ut og at den nye lederen ikke er like samarbeidsvillig.¹¹

¹¹ Ikke-demokratiske stater derimot er ikke like forpliktet til demokratibyggning som demokratiske stater (Mesquita & Downs, 2006). Den politiske lederen i den ikke-demokratiske staten kan satse på private goder til sin beskjedne krets av støttespillere, og trenger ikke forplikte seg til demokratibyggning.

4.2.2 Normative forklaringer

Normative forklaringer i demokratisk fredsteori handler om at to demokratier har samme kultur, verdier og normer, som skaper et fredelig forhold mellom dem (Daase, 2006). Demokratiske stater anser hverandre som legitime og rettferdig. Man utfordrer ikke hverandres autonomi og legitimitet, men løser uenigheter gjennom diplomati og samarbeid. Daase hevder at den demokratiske kulturen mellom demokratiske stater bygger avstand mellom demokratier og ikke-demokratier.

Michael Doyle hevdet i 1983, i sin todelte artikkel *Kant, Liberal Legacies and Foreign Affairs* at liberalisme i liberale stater skapte et fredelig forhold mellom to liberale stater, men resulterte i konflikt mellom liberale og ikke-liberale stater (Doyle, 1983b).¹² Sistnevnte stat gav ikke sin egen befolkning liberale rettigheter og friheter, og ble av liberale stater ansett for å være i konstant konflikt med egen befolkning. Konsekvensen var at liberale stater anså ikke-liberale stater som mindre suverene, samtidig som de anså det som sin oppgave å bidra til å etablere liberale prinsipper i ikke-liberale stater. Ikke-liberale staters (mangel) på legitimt styresett gjorde også at de ble ansett som fiendtlige, og at det kun var et tidsspørsmål før de ville krenke andre staters suverenitet og territorielle integritet (ibid). Det som egentlig var legitim kamp om ressurser mellom stater ble fort ansett som tegn på aggresjon og krigslyst. Dette førte til at forholdet mellom liberale og ikke-liberale stater var konfliktfylt og ustabilt: diplomatiet fungerte ikke, konflikter eskalerte raskt og man klarte ikke å samarbeide (ibid:324).

Doyle (1983b) hevder videre at så fort den ikke-liberale statens legitimitet og suverenitet var svekket, var veien kort til å hevde at det var de liberale statenes ansvar å beskytte liberale verdier. Når man bygget sin egen stat på liberale prinsipper var det tilnærmet umulig å lukke øynene for brudd på de liberale rettighetene som de ikke-liberale statene påførte sin egen befolkning. I tillegg hevdet de at ikke-liberale stater ikke ville klare å etablere liberale rettigheter på egenhånd, og at de liberale statene måtte hjelpe til. I følge Geis et al. (2008) avdekker Doyle med det, liberalismens janusansikt. Liberalisme og dens talspersoner anser seg selv som overlegen andre verdisyn, og har en iboende imperialisme i seg.

¹² Doyle bruker begrepet liberale stater. Det Doyle defineres som liberale verdier, kan i dag anses å være demokratiske verdier og det som kjennetegner demokratiske stater. Det skiller derfor ikke på de to begrepene.

Den tar ansvar for å spre sine verdier og prinsipper til andre deler av verden og forsøker å påtvinge andre stater liberale institusjoner, menneskerettigheter og demokrati, i verste fall ved hjelp av militær makt (ibid).¹³ Denne svekkelsen av ikke-demokratiske staters legitimitet og suverenitet som Doyle (1983b) omtaler, skjer i følge Brock (2006) også i dag. Etter freden i Westfalen i 1648 ble staters suverenitet slått fast, og internasjonale lover behandlet alle stater som legitime og autonome, uavhengig av styresett (Brock, 2006; Nye & Welch, 2014). Brock hevder at normer i større grad dominerer i dag, og at stater «are not at all blind in regard to substantive norms to be respected by states in dealing with their own people...» (Brock, 2006, s. 107). Etter at FN ble opprettet har menneskerettigheter blitt lansert som et internasjonalt spørsmål, hvor befolkningens politiske, økonomiske og kulturelle rettigheter er slått fast. Etterhvert omhandler disse rettighetene også miljø, diskriminering og helse og sosial sikkerhet. Samtidig har rettighetene blitt befestet som universelle, og noe man skal nyte godt av uansett hvilket land man bor i. Resultatet er at suvereniteten til stater som ikke styrer i tråd med disse rettighetene er under press.

I følge Doyle (1983b) førte liberalisme i liberale stater til to utenrikspolitiske strategier rettet mot ikke-liberale stater: i) liberale stater intervenerte i ikke-liberale stater, eller ii) de inngikk allianse med dem. Hvilke av disse to strategiene man valgte ble avgjort av hvilken grein av liberalismen man tilhørte (ibid). Begge greinene deler liberalismens grunnprinsipper, men der konservative liberale stater ofte har vektlagt marked og lite statlig innblanding for å sikre menneskets frihet og like muligheter, har sosialliberale stater vektlagt statens rolle og ansvar. Konservative liberale stater valgte ofte allianse med de ikke-liberale statene, mens sosialliberale stater valgte å intervenere i dem.

Allianse

Det Doyle (1983b) omtaler som konservative liberale stater valgte ofte å finne noen alliansepartnere i de ikke-liberale statene som de kunne støtte. Liberaliseringen av Tyskland og Japan etter andre verdenskrig og hemmelig operasjoner i Chile, Peru og Sør-Korea fungerer som eksempel hvor man hadde en «potential liberal majority, temporarily suppressed, which could be reestablished by outside aid» (1983b, s. 334). I følge Doyle endte strategien dessverre opp med at man støttet opprørske minoriteter, hvis mål var noe helt annet enn å etablere liberale rettigheter. Tvert imot førte alliansen til undertrykkelse av andre minoriteter.

¹³ Se også Desch (2008) for en beskrivelse av det han mener er amerikansk illiberalisme.

Strategien ble ofte brukt av USA under den kalde krigen, under påskudd av å skulle etablere liberale verdier allierte man seg med autoritære ledere, men mer for å hindre kommunistisk innflytelse (ibid).

Harald Müller (2004) hevder at allianse med ikke-demokratiske stater er et kjennetegn ved demokratiske staters utenrikspolitikk, spesielt for det han kaller pasifistiske demokratier. Han observerer at demokratiske staters involvering i militære konflikter er veldig ulik. For eksempel går fire av verdens demokratier (Israel, USA, India og Storbritannia) igjen i nesten 75 % av verdens militære konflikter. Han argumenterer for at verden består av det han kaller militante og pasifistiske demokratier. Pasifistiske demokratier er mer tilbøyelig til å alliere seg med ikke-demokratiske stater som beskrevet av Doyle (1983b). I følge Müller (2004) anser pasifistiske demokratier ikke-demokratiske stater som sovende demokratier. Siden ethvert menneske er utstyrt med fornuft er det kun et tidsspørsmål før de politiske lederne i ikke-demokratiske stater vil innse at demokrati er det beste, også for dem: «after all, was not Gorbachev an autocrat who became enlightened about the superiority of democracy?» (Müller, 2004, s. 507). Politiske ledere i pasifistiske demokratier mener at fredelig relasjoner, både politisk og økonomisk vil påskynde demokratiseringsprosessen, og velger derfor å gå i dialog og samarbeid med de ikke-demokratiske statene. I følge Gibler og Wolford (2006) finner de fleste empiriske studier en sammenheng mellom styresett og allianser. De fleste analysene viser at demokratiske stater har en tendens til å alliere seg med hverandre, men resultatene forandrer seg etter valg av tidsperiode, geografisk fokus og metodiske valg. De argumenterer for at allianse mellom to demokratier er det vanligste i internasjonal politikk, men at ikke-demokratiske stater oftere inngår nye allianser. Funnene begrunner de med at allianser ofte inngås mellom svake demokratier og demokratier, og at alliansen ofte har en demokratiserende effekt.

Intervensjon

Tillema (1989) mener at intervensjon er en attraktiv utenrikspolitisk strategi fordi man kan benytte militære virkemidler, men samtidig hevde at det ikke er krigshandlinger.¹⁴ I tillegg har stater som intervensjoner mer «kontroll» og fleksibilitet i situasjonen hvor det å for eksempel trekke sine soldater ut av intervensjonen er enklere, enn i en fullskala, mellomstatlig krig (Kegley Jr & Hermann, 1996). Intervensjon er også enklere å rettferdiggjøre med demokratipromotering, fredsarbeid eller beskyttelse av menneskerettigheter (ibid).

¹⁴ Intervensjon kan defineres som «the movement of regular troops or forces of one country inside another, in the context of some political issue or dispute» (Kisangani & Pickering, 2008).

I følge Doyle (1983b) var dette ofte sosialliberale staters strategi for å spre liberale prinsipper til andre stater. Sosialliberale stater var mindre tolerante ovenfor autoritære ledere og mente at liberale prinsipper ble etablert ved hjelp av mer omfattende og dypere involvering. Der de konservative liberale statene var mer fleksible i hvem de samarbeidet med var sosialliberale stater mer skeptiske til diktatorer og militærstyrer med det resultatet at «they justify more extensive intervention first to discover, then to sustain» (Doyle, 1983b, s. 335).

Siden andre verdenskrig utgjør intervensjoner mesteparten av demokratiske staters deltakelse i krig (Chojnacki, 2006). Intervensjon i pågående borgerkriger har blitt en så dominerende krigsform for demokratier at det i følge Geis et al. (2008, s. 41) har blitt kalt «the western way of war». Choi og James (2016) hevder at USA anser militære intervensjon som en foretrukket og effektiv form for utenrikspolitikk, og som ofte er brukt etter andre verdenskrig. I følge Gleditsch et al. (2007) øker intervensjoner utført av demokratiske stater fram mot slutten av den kalde krigen, men flater delvis ut etter den kalde krigen. Etter den kalde krigen intervensjoner demokratier også oftere enn ikke-demokratier (ibid). I tillegg til å intervensjon i borgerkrig retter disse intervensjonene seg ofte mot såkalte svake ikke-demokratiske stater, hvor staten ikke har monopol på makt, som for eksempel i Somalia, Nigeria, Tsjad og Afghanistan (Chojnacki, 2006).

4.3 Demokratisk aktivisme

Savun og Phillips (2009) hevder at demokratiske stater har en interesse i drive demokratibyggning i ikke-demokratiske stater.

«...our efforts to build democracies will make us all more secure, more prosperous, and more successful as we try to make this era of terrific change our friend and not our enemy»

President Bill Clinton under FNs generalforsamling i september 1994 sitert i (Nye & Welch, 2014, s. 67)

Demokratisk fredsteori kan sies å være relevant i studiet av utenrikspolitikken på to måter. I avsnittene ovenfor brukes demokratisk fredsteori for å teoretisere hvordan demokratiske stater oppfører seg mot ikke-demokratiske stater. I neste avsnitt drøftes det hvordan demokratisk fredsteori har påvirket utenrikspolitikken til demokratiske stater, og ført til det som kan omtales som demokratisk aktivisme.¹⁵

¹⁵ Det er viktig å holde de to adskilt. En teori er en forklaring på et empirisk fenomen eller en sammenheng, og skal kunne falsifiseres. Demokratisk aktivisme beskriver hvordan forskningsfeltet har påvirket politikken til demokratiske stater.

I følge Geis (2013) har de solide empiriske resultatene innenfor demokratisk fredsteori gitt politiske ledere klokkeetro på at verdensfreden sikres ved at flere stater blir demokratisk. Gleditsch et al. hevder at «there is no question the democratic peace has penetrated the Western political establishment right to the top» (2007, s. 16). Etter den kalde krigen har USA og andre vestlige demokratier gjort demokratipromotering til en hjørnestein av sin utenrikspolitikk (ibid). Demokratibyggning er i følge Gleditsch et al. (2007) et av demokratiske staters viktigste mål når de intervenerer. Intervensjonen i Kosovo i 1999 ble begrunnet med behovet for å beskytte befolkningen mot undertrykkelse og vold utført av det autoritære regimet i Serbia. I 2001 intervenerte USA i Afghanistan, med støtte fra FN, for å fjerne Taliban fra makten. Regimebytte og demokratisering var også en av argumentene, i tillegg til masseødeleggelsesvåpen, når USA og Storbritannia intervenerte i Irak i 2003 (Geis, 2013). Choi og James (2016) påstår at demokratipromotering og å hindre menneskerettighetsbrudd er en sentral del av hensikten når USA intervenerer i andre stater. Gleditsch et al. skriver at «democracies may have a motivation to intervene in non-democracies, even in the absence of ongoing conflict, for the purpose of regime change» (Gleditsch et al., 2007, s. 1). Demokratiske stater ser ut til å intervensjonere i de landene som har antydning til demokratiske institusjoner – de har noen svake demokratiske institusjoner, men mangler fortsatt mye før de kan kalle seg et demokrati. I følge Gleditsch (2007) er det i disse statene de demokratiske statene anser at de har best sjanse for å lykkes med demokratibyggning.

Demokratisk aktivisme har også sine kritikere. De har hevdet at det er noe grunnleggende feil med å spre demokrati ved hjelp av våpen (Gleditsch et al., 2007). Layne har advart mot at demokratisk fredsteori kan bli brukt for å legitimere «an interventionist democratic crusade» (Layne, 1996, s. 14). Man kan heller ikke være sikker på at demokratipromotering og forsvar av liberale prinsipper er den faktiske motivasjonen når demokratier intervenerer (Gleditsch et al., 2007). De Mesquita og Downs (2006) antyder at egeninteresse: egen sikkerhet, handel og tilgang til naturressurser er viktigst når demokratier intervenerer. I følge Azam og Thelen (2010) er det noen studier som hevder at sikring av oljeressurser var den egentlige motivasjonen bak invasjonen av Irak i 2003.

4.4 Oppsummering

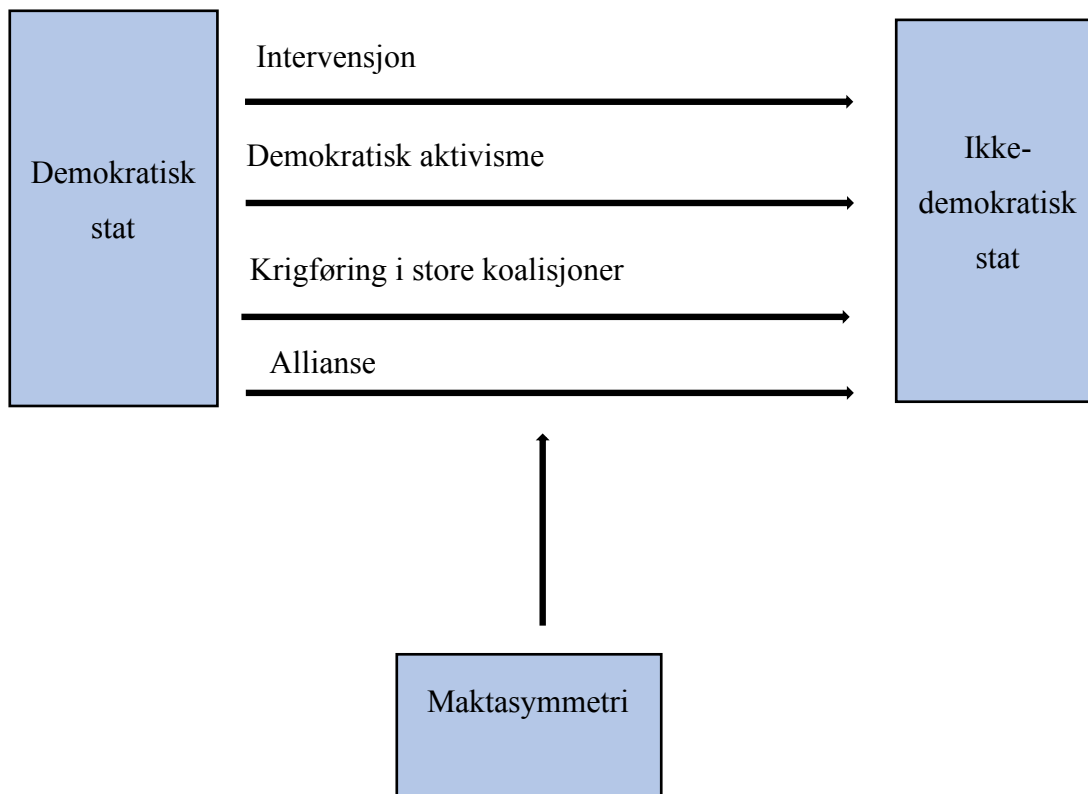
Slutten på den kalde krigen har betydd mye for demokratiske staters utenrikspolitikk (Russett, 1996). Daase (2006) hevder at demokratiske stater etter den kalde krigen har ført en mer aktivistisk og aktiv utenrikspolitikk. Under den kalde krigen fokuserte mesteparten av statene på stormaktsrivaliseringen mellom USA og Sovjetunionen, og atomtrusselen i sin utenrikspolitikk (Palmer, Colton & Kramer, 2014). Men etter den kalde krigen sto vestlige verdier, både økonomisk og politisk igjen som seierherren.¹⁶ Til tross for at liberalisme alltid har vært en sentral del av amerikansk politikk utgjorde i følge Desch (2008) slutten på den kalde krigen en slags gjenoppstandelse. Etter å ha beseiret kommunismen sto USA igjen som verdens eneste supermakt og begrensningene på den liberale utenrikspolitikken var i følge Desch sterkt redusert.

Dette kapitlet har beskrevet hva som kjennetegner en demokratisk stat sin utenrikspolitikk generelt og hvilken utenrikspolitikk som en demokratisk stat fører ovenfor en ikke-demokratisk stat spesielt. Savun og Phillips (2009) hevder at demokratiske stater fører en mer aktiv utenrikspolitikk enn andre stater. Det skyldes blant annet demokratiers interesse i å forsterke den demokratiske normen i det internasjonale samfunnet (Mitchell et al., 2008). Samtidig indikeres det at demokratiske staters dobbeltstandard i utenrikspolitikken skaper motstand (Glaser, 2006; Nesser, 2006). Makt påvirker også demokratiers mulighet til å føre utenrikspolitikken som beskrevet ovenfor (Barnett & Duvall, 2005). Den andre delen av dette teorikapitlet har tatt for seg argumentene om at forholdet mellom demokratiske og ikke-demokratiske stater ofte er konfliktfylt og ustabil. Utenrikspolitikken en demokratisk stat fører ovenfor en ikke-demokratisk stat kan oppsummeres som aktiv, aktivistisk og konfliktskapende. Doyle (1983b) hevder demokratiske stater er fundert på liberale prinsipper og institusjoner og forsøker å bidra til tilsvarende verdier og prinsipper i ikke-demokratiske stater, enten ved å intervenser eller alliere seg med den ikke-demokratiske staten. Demokratisk fredsteori akademiske suksess har også gitt demokratiske ledere klokketro på demokratibyggning i ikke-demokratiske stater, omtalt som demokratisk aktivisme (Geis & Wagner, 2008; Gleditsch et al., 2007). Samtidig gjør velgernes innflytelse på utenrikspolitikken at de demokratiske lederne lover korte og effektive kriger.

¹⁶ I denne studien dateres den kalde krigens slutt til 1990, mens andre vil hevde at den sluttet med Sovjetunionens kollaps i 1991.

Derfor intervenserer de i store koalisjoner med andre demokratiske stater (Gleditsch et al., 2007; Reiter & Stam, 2002). Utenrikspolitikken den demokratiske staten fører mot den ikke-demokratiske staten er oppsummert i figur 2.

Figur 2. Utenrikspolitikken et demokrati fører ovenfor et ikke-demokrati.

Denne studien tester Savun og Phillips (2009) sitt argument om at demokratiske stater er utsatt for terrorangrep på grunn av utenrikspolitikken de fører mot ikke-demokratiske stater. Hvis det er tilfellet, skal man forvente at en dyade bestående av en demokratisk stat, og en ikke-demokratisk stat har større sannsynlighet for transnasjonal terror enn andre dyader.¹⁷

Hypotese 1: En dyade bestående av en ikke-demokratisk stat og en demokratisk stat har større fare for å oppleve transnasjonal terror enn andre dyader

¹⁷ Andre dyader er for eksempel ikke-demokrati - ikke-demokrati, og demokrati – demokrati. Flere studier indikerer at forholdet mellom to like stater er mer fredelig og avklart enn forholdet mellom to ulike stater (Peceny, Beer & Sanchez-Terry, 2002).

5. Hvordan utenrikspolitikk kan skape terrorisme

Dette kapittelet vil drøfte hvordan utenrikspolitikken som beskrevet i forrige kapittel fører til at politiske grupper i den ikke-demokratiske staten utfører terrorangrep mot den demokratiske staten.

5.1 Identitet

Pape hevder at nasjonal identitet er «the taproot of suicide terrorism» (Pape, 2006a, s. 79). Når to land samhandler iverksetter det en «nationalist backlash» i befolkningen, man føler sin nasjonale identitet som truet og viljen til å kjempe for sitt eget land øker.¹⁸ Nasjonalitet har alltid vært en sterk identitetsmarkør. Til tross for globalisering er nasjonalitet og det man oppfatter som sitt hjemland og sitt folk fortsatt viktig for mennesket, og noe som vekker sterke følelser (ibid).

I følge Gurr (1970) og Tilly (1978) utgjør identitet og tankegangen «oss og dem» et virkningsfullt moment for at en gruppe skal kunne mobilisere og utføre kollektive handlinger. Mobilisering skjer først når gruppen har en felles identitet, noe som forener dem, og skiller dem fra andre, som for eksempel kjønn, generasjon, sosial klasse eller viktigst i dette tilfellet: nasjonalitet. Den felles identiteten baserer seg også på hva som skiller vår gruppe fra andre grupper. I følge Tajfel (1974) har vi mennesker en tilbøyelighet til å definere hverandre i grupper, og klart definere hvem som er en del av gruppen, hvem som ikke er det, samt hvilke trekk de i gruppen har til felles. Pape mener at desto mer fremmed okkupasjonen er, og «the fewer prominent attributions they share – the more the local community is likely to view the occupier as alien» (2006a, s. 86). Pape (2006a) hevder at sannsynligheten for selvmordsterrorisme øker hvis den okkuperende staten har en annen religion enn staten den okkuperer, fordi det utgjør et tydelig skille mellom «oss og dem». Herman og Kegley (1995) argumenterer også for at befolkningen i stater kan anse andre stater som mer fremmed hvis de har et annet styresett. Det kan dermed antas at motstanden i den ikke-demokratiske staten øker når det er en demokratisk stat den samhandler med.

¹⁸ Pape (2006a) skriver i all hovedsak om at okkupasjon og at fysisk tilstedeværelse skaper selvmordsterror. I dette avsnittet skilles det ikke på utenrikspolitikk som innebærer fysisk tilstedeværelse eller ikke. Det kan antas at den nasjonale identiteten er en like sterk drivkraft mellom to stater uavhengig av fysisk tilstedeværelse. Begrepet samhandling benyttes derfor for å beskrive den generelle utenrikspolitikken mellom to stater.

Terrorgrupper er avhengig av støtte i befolkningen i hjemlandet, både for å rekruttere terrorister, men også for å sanke støtte til det de kjemper for (Plümper & Neumayer, 2010). Når den demokratiske staten fører en aktiv og aktivistisk utenrikspolitikk mot den ikke-demokratiske staten kan politiske grupper i den ikke-demokratiske staten sanke støtte ved å bygge heftige fiendebilder av den demokratiske staten (Choi & Piazza, 2017). Den demokratiske staten kan utgjøre en felles fiende, som hele befolkningen kan rette sin motstand mot. For terrorgruppen kan det å angripe den felles fienden derfor øke deres popularitet i hjemlandet. I følge Choi (2016) kan politiske ledere i staten også ty til «scapegoating». For å overleve politisk, og sanke støtte, legger de all skylden for situasjonen i landet på den allierte eller intervenserende staten. Sammen med statseid media forsøker de å underbygge befolkningens følelse av urettferdighet og undertrykkelse av den andre staten. I tillegg kan det å utføre terrorangrep mot den demokratiske staten gjøre det lettere å spre sitt budskap. Terroristenes hensikt er ofte å tiltrekke seg oppmerksomhet og sende ut et budskap (Crenshaw, 2007). Terroristenes hjemland kjennetegnes ofte av manglende pressefrihet (Drakos & Gofas, 2006). Terrorangrep vil ikke bli offentlig kjent fordi det kan illustrere regimets manglende kontroll over sitt eget territorium. Terrorangrep rettet mot demokratiske stater derimot har betydelig større sannsynlighet for å bli rapportert i media (Drakos & Gofas, 2006).

Oppsummert vil utenrikspolitikken til den demokratiske staten skape transnasjonal terror fordi demokratiet anses som fremmed av befolkningen i den ikke-demokratiske staten (Pape, 2006a). Samtidig vil terrorgrupper i den ikke-demokratiske staten sanke støtte i befolkningen ved å bygge heftig fiendebilder av den demokratiske staten og ved å utføre terrorangrep mot den.

Hypotese 2: En stat som intervenserer i en annen stat eller er i allianse med den har større fare for å oppleve transnasjonal terror

Hypotese 3: En stat som intervenserer i en stat eller er i allianse med den og som av befolkningen anses som annerledes enn deres egen har større fare for å oppleve transnasjonal terror

5.2 Terror som politikk

Politiske grupper utfører ikke terrorhandlinger uten mål og mening (Kydd & Walter, 2006). Tvert imot har terrorgrupper ofte politiske mål. Disse målene har variert noe, men fem av dem går igjen i historien: regimeforandring, territoriell kontroll, politisk forandring, sosial kontroll eller å beholde status quo (ibid). Politikk som grunnlag for politisk vold står også sentralt hos Ted Gurr i hans mye siterte *Why Men Rebel* (1970). Frustrasjon er grunnlaget for aggresjon, og frustrasjon kommer av relativ deprivasjon – det oppstår en differanse mellom hva du forventer og få, og hva du faktisk får. Videre er det en forutsetning at denne differansen politiseres. Deprivasjon kan være individuell men også ha en gruppedimensjon hvor en gruppe føler at deres forventning ikke blir oppfylt, og at de føler seg forfordelt andre grupper på en urettferdig måte.

De politiske målene til terrorgrupper knytter seg i all hovedsak til hjemlandet eller regionen (Kydd & Walter, 2006; Plümpert & Neumayer, 2010; Ryckman & Ryckman, 2017). Målet er å øke sin relative innflytelse i landet for å kunne gjennomføre sine politiske mål. Terrorgrupper anser ofte regimet som det største hinderet for dette (Freeman, 2008; Kydd & Walter, 2006; Plümpert & Neumayer, 2010). Statens rolle er ifølge Gurr (1970) avgjørende for å hindre at deprivasjon, frustrasjon og aggresjon befester seg i politisk vold. I de tilfeller der befolkningen og grupper opplever deprivasjon, kan de rette tiltakene fra staten bidra til å begrense deprivasjonen og redusere risikoen for politisk vold (ibid). Et regime som gir grobunn for deprivasjon, vil derimot miste legitimitet og risikoen for politisk vold vil øke. Denne situasjonen er i følge «political access school» også mest sannsynlig i ikke-demokratiske stater (Eyerman, 1998). De har ikke åpne politiske kanaler hvor befolkningen kan jobbe for sine interesser på fredelig vis, med det resultatet at de tyr til terror for å oppnå politisk innflytelse.

Når terrorgruppens politiske mål knytter seg til hjemlandet, er det ikke selvfølgelig hvordan utenrikspolitikken til den demokratiske staten fører til transnasjonal terror. Hvorfor angriper ikke terrorgruppen bare motparten i hjemlandet ettersom de ønsker politisk makt der? Terrorgrupper angriper heller ikke den demokratiske staten for å oppnå politisk og territoriell kontroll der (Plümpert & Neumayer, 2010). Det viktige er å skille mellom terrorgruppens mål og strategi (ibid). Islamsk jihadisme, hvor målet er å innføre sharia i muslimske land kan fungere som eksempel (Freeman, 2008). Al Qaida identifiserer to fiender: den nære, og den fjerne. Den nære er som oftest regimet i det landet hvor de ønsker å innføre sharia, mens den fjerne er vestlige sekulære stater som gjennom utenrikspolitikken støtter hjemlandet.

Den fjerne fienden blir derfor et hinder som må nøytraliseres før man kan rette sin vrede mot de virkelige motstanderne, som oppsummert av Plümper og Neumayer: «the friend of my enemy is my enemy» (2010, s. 75). Pape (2006a) hevder at befolkningen i den ikke-demokratiske staten ser på okkupasjonen som særlig provoserende fordi den hindrer et regimeskifte som ellers ville funnet sted. Innledningsvis i forrige kapittel ble også demokratiske staters dobbeltstandard i utenrikspolitikken omtalt. At demokratiske stater noen ganger forkynner demokratiske verdier og prinsipper, mens de i andre sammenhenger støtter illegitime regimer.

Sammenhengen beskrevet ovenfor forutsetter at utenrikspolitikken til den demokratiske staten er støttende for regimet i den ikke-demokratiske staten. Hvis utenrikspolitikken svekker regimet, vil den indirekte øke terrorgruppens politiske innflytelse og det vil ikke være noe grunn for å utføre terrorangrep mot den demokratiske staten. I forrige kapittel ble intervensjon og allianse beskrevet som to vanlige utenrikspolitiske strategier en demokratisk stat benytter ovenfor en ikke-demokratisk stat. De bidrar alltid til å forrykke maktbalansen innad i den ikke-demokratiske staten. Intervensjon skjer alltid i kontekst av en konflikt hvor regimet utgjør en av partene i konflikten (Pettersen & Eck, 2018). Intervensjon er enten til støtte for regimet eller for opposisjonen, hvor man kan anta at førstnevnte er det som skaper terror fordi det svekker terrorgruppens mulighet til å nå sine politiske mål. Allianse er i dette tilfellet, i likhet med flere andre studier operasjonalisert som forsvarspakt mellom to anerkjente stater i det internasjonale systemet og anses derfor for å være til støtte for regimet (Gibler, 2008; Plümper & Neumayer, 2010). Men en allianse trenger ikke alltid å skje i kontekst av en intern konflikt? NATO er et eksempel på en forsvarsallianse hvor en stor del av medlemslandene ikke kan sies å være preget av intern konflikt (Gibler, 2008). Plümper og Neumayer (2010) hevder at allianse sin effekt på terror øker når den ene staten er avhengig av alliansen for å beholde maktmonopol i staten. I den situasjonen vil det være viktig for terrorgrupper å angripe den mektige alliansepartneren for å få den til å trekke alliansen for dermed å svekke regimet som de kjemper imot.

Oppsummert anser politiske grupper i den ikke-demokratiske staten den demokratiske staten sin utenrikspolitikk for å støtte regimet, og blir derfor et hinder for at gruppen når sine politiske mål. Ved å utføre terrorangrep forsøker den politiske gruppen å presse den demokratiske staten til å avslutte sin utenrikspolitikk.

Hypotese 4: En stat som intervenserer på regimets side av konflikten har større fare for å oppleve terrorangrep¹⁹

Hypotese 5: En stat som er i allianse med en annen stat, hvor regimet er avhengig av alliansen for å beholde makten i landet, har større fare for å oppleve terrorangrep

5.3 Tilstedeværelse

Den aktive utenrikspolitikk til et demokrati som beskrevet i forrige kapittel antas å føre til tilstedeværelse av diplomater, nødhjelpsarbeidere eller militære installasjoner og soldater.

Tilly (1978) argumenterer for at politisk vold er et resultat av rasjonell kalkulasjon av kost og nytte. «Opportunity» er avgjørende for om en gruppe tyr til vold eller ikke. Deretter avhenger handling av at gruppen har de organisatoriske strukturene som kreves, og til slutt om de har de nødvendige ressursene for handling. Terrorangrep anses for å være en kostbar strategi (Collard-Wexler et al., 2014). For det første skal de som utfører terrorangrepet rekrutteres, indoktrineres, trenes og forberedes, og risikoen for å dø i angrepet er betydelig. Kalkulasjonen av kost og nytte anses derfor for å være ekstra streng når det gjelder terrorangrep. Collard-Wexler et. al (2014) hevder at terrorangrep utgjør en særlig attraktiv strategi under intervensjon. For det første innebærer intervensjon fysisk tilstedeværelse (Kisangani & Pickering, 2008). Staten som intervenserer har ofte soldater, installasjoner og baser i terrorgruppens hjemland (ibid). Det militære personellet eksponerer seg ofte ved å mingle med lokalbefolkningen og vise seg i gatene for å skape en viss nærhet til befolkningen. Det gjør de til lette bytter for terrorgrupper.

¹⁹ En alternativ mothypotese kunne vært at en stat som intervenserer på opposisjonens side av en konflikt har mindre sannsynlighet for å oppleve transnasjonal terror. Dette er dessverre ikke mulig å teste på grunn av lavt antall observasjoner i dataene. Vi forsøker allikevel å teste det med variabelen *regimevennlig intervensjon*. Dette omtales nærmere i metodekapittelet og resultatkapittelet.

Et relevant spørsmål for denne studien er om utenrikspolitikk fører til transnasjonal terror fordi det forrykker maktbalansen i den andre staten, eller kun fordi det innebære fysisk tilstedeværelse. Mens den fysiske tilstedeværelsen er åpenbar under en intervensjon er forholdene litt annerledes når det gjelder allianse.²⁰ En allianse innebærer ikke nødvendigvis fysisk tilstedeværelse av soldater, da avtalen innebærer at statene skal komme hverandre til unnsetning hvis en av de er truet (Gibler, 2008). Hvis fysisk tilstedeværelse er det som skaper terror, mer enn at man forrykker maktbalansen og hindrer terrorgruppen fra å nå sine politiske mål kan man anta at intervensjon skal ha en sterkere effekt på transnasjonal terror enn allianse.

Hypotese 6: En stat som intervenerer i en annen stat har større fare for å oppleve transnasjonal terror enn en stat som er i allianse med en annen stat

5.4 Maktasymmetri og terror som de svakes våpen

Forrige kapittel omtalte hvordan demokratiske stater kriger mot ikke-demokratiske stater i store koalisjoner (Gleditsch et al., 2007). Utenrikspolitikk som øker maktasymmetrien mellom terrorgruppen og dens motstandere, kan gjøre terror til en mer attraktiv strategi (Pape, 2006a; Sobek & Braithwaite, 2005).²¹ Terror anses som et våpen for de svake, de som ikke kan nå sine politiske mål gjennom konvensjonelle politiske metoder (Pape, 2006a; Plümper & Neumayer, 2010; Sobek & Braithwaite, 2005). Et viktig premiss for terror som en rasjonell strategi er at terrorgruppen er mindre mektig enn sine motstandere. Under konvensjonell militær konflikt mellom to stater er det ofte den sterkeste staten som er utfordreren og ønsker forandring, mens den svakeste er den som ønsker å beholde status quo (Pape, 2006a). Utfordreren kan med det skape forandring ved å demonstrere makt. Terrorisme oppstår ofte under det motsatte forholdet – det er den svakeste parten som ønsker forandring, mens den sterkeste er den som ønsker status quo (ibid). I sistnevnte tilfellet er strategien å demonstrere makt uaktuelt, for terrorgruppen er ikke mektigere. Terrorgruppens eneste mulighet for å oppnå forandring er dermed å påføre motparten såpass store tap at den kanskje gir seg. Antagelsen er dermed at maktforskjellen mellom terrorgruppen og dens motstandere påvirker hvor foretrukket terrorisme er som strategi (Plümper & Neumayer, 2010; Sobek & Braithwaite, 2005).

²⁰ Intervensjon i denne studien er operasjonalisert som militær tilstedeværelse av en tredje stat i en intern konflikt i en annen stat, hvor regimet utgjør en av partene i konflikten (Harbom, Melander & Wallensteen, 2008; Petterson & Eck, 2018).

²¹ I dette tilfellet er det snakk om maktasymmetri mellom terrorgruppen og dens motstandere, og må ikke forveksles med maktasymmetri mellom to stater som en forklaring på utenrikspolitikken mellom dem, som omtalt i forrige kapittel.

Er maktforskjellen liten, er muligheten større for å nå sine politiske mål gjennom andre strategier, men er maktasymmetrien stor er terror en mer foretrukken strategi.

Hypotese 7: Desto mektigere koalisjonen som intervensjoner er, desto større fare for at staten(e) som intervensjoner blir utsatt for transnasjonal terror

5.5 Demokratisk aktivisme

Gleditsch et al. (2007) argumenterer for at demokratier ofte intervensjoner for å bygge demokrati i ikke-demokratiske stater. Pape hevder at faren for selvmordsterrorisme øker hvis befolkningen frykter at okkupanten vil forsøke «radical and permanent transformation of it's national characteristics» (2006a, s. 86). Demokratibyggning under en intervensjon kan med dette antas å bidra til mer terror. Demokratisk aktivisme som omtalt i forrige kapittel innebærer å importere prosedyrer, verdier og retningslinjer som ikke er landets egne, og som terrorgrupper i den ikke-demokratiske staten ikke ønsker. I tillegg kan innføring av demokrati gå på akkord med terrorgruppenes egne politiske mål (Plümper & Neumayer, 2010). Motstanden mot demokrati er tydelig i islamsk jihadisme og Al Qaidas ideologi (Freeman, 2008). I følge dem er demokrati uforenelig med Islam (ibid). Allikevel er det mange muslimer som i dag bor i demokratiske stater (Smock, 2002). Motstanden mot demokrati anses derfor ikke å skyldes demokrati som styreform i seg selv. Det skyldes heller at islamske jihadister anser demokrati for å være et vestlig fenomen, dominert av vestlig politisk tenkning. Individuelle rettigheter som frihet og toleranse i et demokrati oppleves som truende på muslimers vektlegging av fellesskap, åndelighet og sosial rettferdighet (ibid). Ved å tillate demokrati godtar islamister at et ikke-islamsk konsept eksporteres fra vesten. Demokratisering kan i seg selv være en problematisk og ustabil prosess, som skaper terror.²² Demokratisering er en langsom, ustabil og konfliktfylt prosess med framskritt og tilbakeskritt hvor demokratiske institusjoner blandes sammen med autoritære styringsmekanismer (Mansfield & Snyder, 1996). Det kan gjøre semi-demokratier til de farlige stater, hvor tilbøyeligheten for å gå til krig er lavere enn i demokratier og ikke-demokratier. Desch (2008) hevder at USAs strategi i Irak i 2003 er et godt eksempel på hvordan demokratisk aktivisme kan destabilisere en stat. I følge han var amerikanerne så opptatt av å innføre demokratiske prinsipper og prosedyrer at de glemte hvor viktig det var med politisk orden.

²² Demokratisering i dette tilfellet knytter seg ikke til diskusjonen om sammenhengen mellom styresett og terrorisme, men mer hvordan demokratiseringsprosessen påvirker sannsynligheten for terrorangrep.

Etter å ha styrtet Saddam Hussein i 2003, avsatte de det irakiske militæret og kastet alle statsansatte som var medlemmer av Baath-partiet – «a decision that was motivated by the belief that democracy was more important than order» (Desch, 2008, s. 24). Basert på dette kan man derfor anta at demokratiske stater som intervensjoner og driver med det som kan beskrives som demokratisk aktivisme er mer utsatt for transnasjonal terror.

Hypotese 8: En stat som forsøker å demokratisere et annet land gjennom intervensjon har større sannsynlighet for å oppleve transnasjonal terror²³

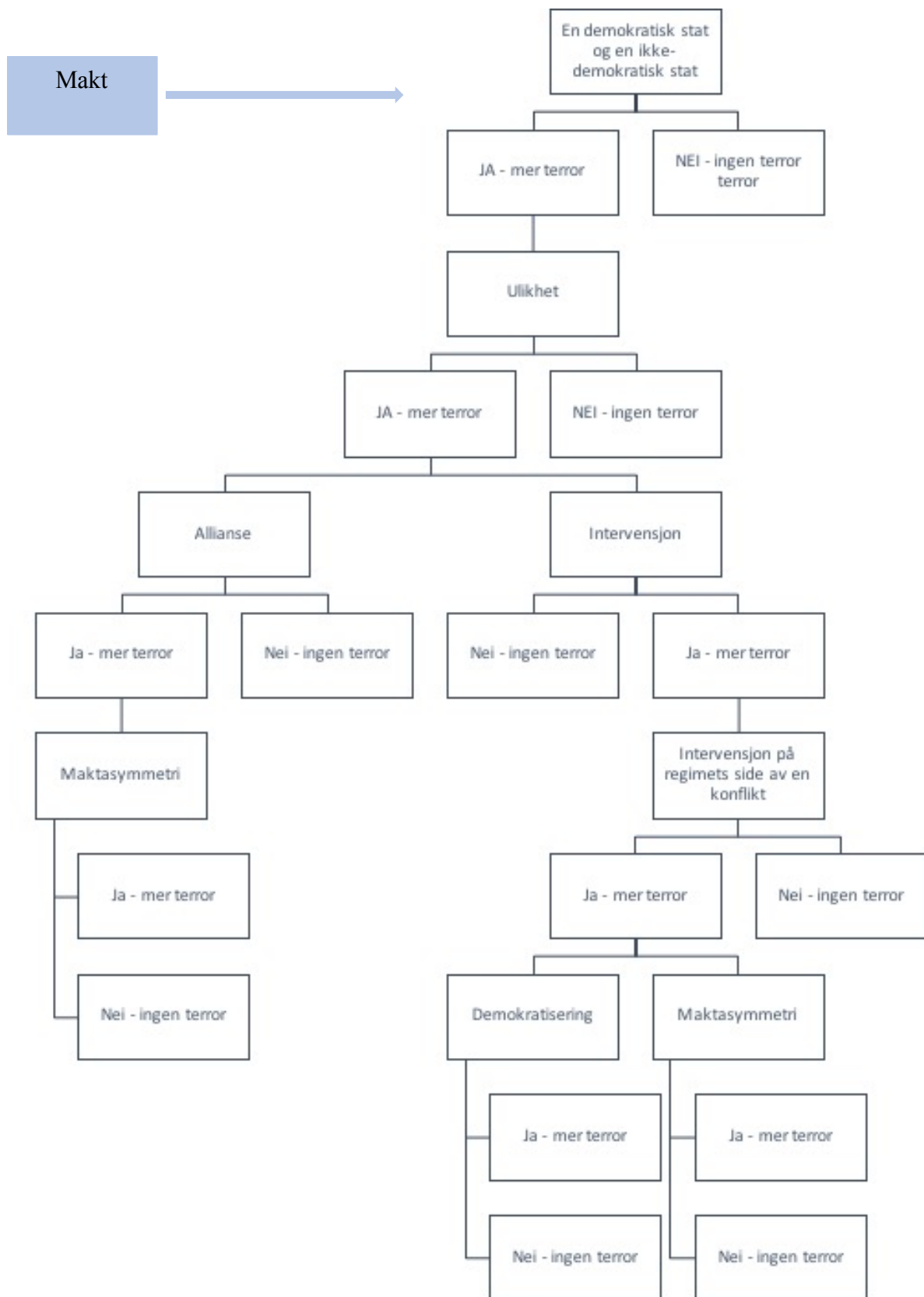
5.6 Oppsummering – hvordan utenrikspolitikk fører til terror

Dette kapittelet har drøftet hvordan utenrikspolitikken til en demokratisk stat mot en ikke-demokratisk stat kan resultere i at politiske grupper i den ikke-demokratiske staten utfører terrorangrep mot den demokratiske staten. Det som omtales som en aktiv, aktivistiske og konfliktskapende utenrikspolitikk i forrige kapittel kan skape det Pape (2006a) kaller en «nationalist backlash» i den ikke-demokratiske staten. I tillegg kan den demokratiske staten utgjøre en felles fiende for befolkningen og terrorgrupper i den ikke-demokratiske staten. Utenrikspolitikken kan også – ved å støtte regimet – svekke terrorgruppens mulighet til å nå sine politiske mål (Kydd & Walter, 2006; Plümper & Neumayer, 2010). Demokratiske aktivisme kan også føre til terrorisme. Demokratiseringsprosesser er ofte destabiliserende samtidig som det fører til import av fremmede verdier og prosedyrer som terrorgruppen i den ikke-demokratiske staten ikke ønsker (Freeman, 2008). Sammenhengen er presentert grafisk i figur 3. Figur 3 viser også hvordan maktasymmetri påvirker årsakssammenhengen på to måter. Som nevnt i forrige kapittel er det når den demokratiske staten er mektigere enn den ikke-demokratiske staten at den demokratiske staten har mulighet til å utøve utenrikspolitikken som beskrevet. Dette er illustrert med den blå boksen til høyre i figur 3.²⁴ I tillegg, og som oppsummert i hypotese 7 påvirker maktasymmetrien mellom terrorgruppen og dens motstandere hvor attraktivt terror er som strategi, illustrert med boksene under allianse og intervensjon.

²³ Hypotesen testes kun på intervensjon og ikke allianse. Sistnevnte operasjonaliseres i denne studien som en forsvarspakt mellom to anerkjente stater (Gibler, 2008). Det antas at den demokratiske staten ikke vil drive demokratisering av den ikke-demokratiske staten gjennom en forsvarspakt.

²⁴ Det mest hensiktsmessige ville derfor vært å teste maktasymmetri sin effekt på utenrikspolitikken i en tostegsanalyse, hvor man i første analyse undersøkte om maktasymmetri påvirket den demokratiske statens mulighet til å utøve utenrikspolitikken, for deretter å se om utenrikspolitikken påvirker sannsynligheten for transnasjonal terror.

Figur 3. Sammenhengen mellom styresett, utenrikspolitikk og terrorisme.

5.7 Alternative forklaringer

Innledningsvis i denne studien ble det omtalt alternative forklaringer til hvorfor demokratiske stater er mer sårbare for transnasjonal terror. Forklaringene kan oppsummeres i det som kalles «strategic school», hvor man anser demokratiske stater som «soft targets» (Eyerman, 1998). Terrorangrep rettet mot demokratiske stater er mer et uttrykk for at de er lette å angripe, enn hvilken utenrikspolitikk de fører. Pape (2006a) og Plümper og Neumayer (2010) hevder blant annet at demokratiske stater gir lettere etter for press. Befolkningen i demokratiske stater antas å ha lavere toleranse for terrorangrep og sivile tap, samtidig som de gjennom politiske valg og ytringsfrihet har politisk innflytelse (ibid). Hvis deres land blir utsatt for terrorangrep på grunn av utenrikspolitikk, at de for eksempel har intervenert i en annen stat, vil befolkningen raskt kreve at landet trekker seg tilbake, og terroristene når sitt mål. Pape (2006a, s. 64) hevder også at strategien fungerer, av 13 selvmordskampanjer har syv av dem ført til at den demokratiske staten har forandret sin utenrikspolitikk. Pressefrihet anses også å gjøre demokratiske stater til mer attraktive terrormål (Crenshaw, 1981). Et spesielt kjennetegn ved terrorisme er dets ønske om å spre frykt og kommunisere ut et budskap (Sitter, 2017). Terroristene er derfor avhengig av at deres handlinger blir gjort kjent i offentligheten sånn at budskapet når befolkningen. I følge Li (2005) fører pressefrihet i demokratiske stater til mer omfattende rapportering og dekning av terrorangrep, noe som gjør det enklere for terroristene å spre sitt budskap. I ikke-demokratiske stater derimot, med statskontrollert presse, er det mindre sannsynlig at terrorangrep blir kjent. Regimet anser ofte terrorangrep som et uttrykk for regimesvakhet og manglende evne til å kontrollere sine territorier.²⁵ Li (2005) mener demokratiske stater utsettes for terrorangrep på grunn av «institutional constraints». Lover og retningslinjer i demokratiske stater vektlegger ofte prinsipper som individuell frihet, rettsprinsipper og maktfordeling. Evnen til å avverge terror avhenger av at man har mulighet til å begrense friheten til terroristene og gjøre det vanskeligere å utføre terrorangrep. Antiterroriltak har også en tendens til å begrense den øvrige befolkningens individuelle frihet. Sånne tiltak blir dermed ikke gjennomført fordi de utfordrer statens liberale verdier og prinsipper. Samtidig kan rettsprinsipper hindre staten i å etterfølge og straffe terrorister. Lavt straffenivå fører til at konsekvensene for å utføre terrorangrep er relativt mildere enn i en ikke-demokratisk stat.

²⁵ Mangelen på pressefrihet i ikke-demokratiske stater kan også skape det Drakos og Gofas (2006) hevder er underrapportering av terrorangrep. Databaser som teller antall terrorangrep baserer seg i stor grad på nyhetskilder, og vil aldri kunne registrere terrorangrep som ikke rapporteres i pressen (Sheehan, 2012).

6. Metode

Spørsmålet om sammenhengen mellom utenrikspolitikk, styresett og terrorisme vil i denne masteroppgaven bli belyst gjennom paneldata med dyadiske observasjoner. Datasettet strekker seg fra 1990 til 2014 og består av 2915 dyader og 57 660 observasjoner.²⁶ Data for 1993 er ikke inkludert i analysen.²⁷ Dette kapitlet tar for seg den metodiske tilnærmingen for å besvare problemstillingen: det dyadiske oppsettet, estimeringsmetode, variabelvalg og robusthetstester. Det kjøres én hovedanalyse og én subanalyse, i tillegg til andre robusthetstester og test for alternative forklaringer. Disse gjengis i neste kapittel og i appendiks. Formelen nedenfor oppsummerer det studien forsøker å teste og baseres på modell 8 i hovedanalysen (Zwilling, 2013):

$$\ln\mu(\text{terror}) = \beta_0 + \beta_{1it}\text{Styresett}_{dyade} + \beta_{2it}\text{Intervensjon} + \beta_{3it}\text{Allianse} * \text{maktasymmetri} + \beta_n X_n + \varepsilon$$

6.1 Dyadiske data

Det er det teoretiske argumentet som bør styre valget mellom et monadisk eller et dyadisk oppsett (Young & Findley, 2011). Valget av, og argumentene for et dyadisk oppsett ble omtalt i innledningen i denne oppgaven, og vil ikke bli gjentatt her. Til tross for flere fordeler med et dyadisk oppsett, er det sjeldent vart i terrorforskningen (Findley et al., 2012). Allikevel er det noe forskning som omtales i denne studien som benytter seg av et dyadisk datasett (Findley et al., 2012; Plümper & Neumayer, 2010).

Datasettet er organisert på følgende måte: hver observasjon utgjør en dyade av to stater, hvorav den ene er opprinnelsesland og den andre er mottakerland. Som omtalt innledningvis: opprinnelseslandet er landet hvor terroren oppstår, mens mottakerlandet er landet som terroren retter seg mot. Variablene i analysen er enten dyadisk og retningsstyrt, dyadisk og *ikke* retningsstyrt, monadisk og målt for opprinnelseslandet eller monadisk og målt for mottakerlandet. Den avhengige variabelen, *terrorangrep*, er et eksempel på førstnevnte og teller antall terrorangrep som har opprinnelse i opprinnelseslandet i dyaden og som er rettet mot mottakerlandet i dyaden.

²⁶ I slutten av kapittel 4 antydes det at slutten på den kalde krigen har hatt betydning for demokratiske staters utenrikspolitikk. I denne studien fokuseres det derfor på tidsperioden etter den kalde krigen.

²⁷ Det eksisterer ikke data for 1993 på den avhengige variabelen *terrorangrep*, og året tas derfor ut av analyse.

Allianse er et eksempel på en dyadisk variabel som ikke er retningsstyrt siden den teller om opprinnelseslandet og mottakerlandet er i allianse med hverandre. *Demokratisering* måler om opprinnelseslandet har hatt en forbedring på demokratskalaen, og er dermed monadisk og målt for opprinnelsesland. Eksempel på sistnevnte er *ytringsfrihet* som måler i hvilken grad mottakerlandet har ytringsfrihet. Strukturen på variablene er oppsummert i tabell 1 nedenfor.

Tabell 1. Oversikt over variabler i det dyadiske datasettet.

	dyadisk		monadisk	
	retningsspesifikk	ikke retningsspesifikk	opprinnelsesland	mottakerland
terrorangrep	x			
intervensjon	x			
intervensjonsmakt	x			
regimevennlig intervensjon	x			
IMI_intervensjon	x			
allianse		x		
maktasymmetri	x			
styresettdyade	x			
demokratisering			x	
ytringsfrihet				x
pressefrihet				x
ulik religion		x		
handel		x		
nærhet		x		

Datasettet består av 193 stater. Siden dyadene også er retningsstyrt er hver dyade oppført to ganger: for eksempel USA – Nepal, hvor USA er opprinnelsesland og Nepal mottakerland, og Nepal – USA hvor det er omvendt. Det gir i underkant av 1 million observasjoner og et omfattende datasett. Det er bred enighet i konfliktforskning om å redusere empiriske analyser til å fokusere på det som kalles «relevante dyader», dyader som har sjanse for konflikt (Young & Findley, 2011). Å inkludere hundre tusener av observasjoner som aldri har sannsynlighet for konflikt skaper skjevheter i dataene (Xiang, 2010). Noen studier har valgt politiske relevante dyader definert som stater som ligger nært hverandre geografisk, eller hvor en av statene i dyaden er en stormakt (ibid). Mens konfliktlitteraturen har etablerte praksiser på dette området, er ikke det tilfellet i terrorforskningen, mest sannsynlig fordi dyadisk oppsett er sjeldent (Young & Findley, 2011). Findley et al. (2012) bruker politisk relevante dyader i sin studie om mellomstatlig rivalisering og terrorisme. Å ekskludere dyader som ikke ligger geografisk nært hverandre eller inneholder en stormakt anses som uhensiktsmessig i denne studien.

Denne typen ekskludering ville fjernet terrorangrep fra Midtøsten utført i Europa, og terrorangrep mellom stater som ikke anses som mektige, for eksempel Kenya og Somalia. Findley et al. (2012) kontrollerer i sine data ved å inkludere alle dyader uten at dette endrer resultatene drastisk, og indikerer med det utvelgelsen av dyader ikke er avgjørende for funnene. Denne studien begrense analysen til å inneholde dyader som har hatt (en eller flere) terrorangrep i løpet av tidsperioden, samtidig som det randomiserer et utvalg på 10 % som ikke har hatt terrorangrep for å gjøre analysen mer balansert. Theisen, Holtermann og Buhaug (2012) gjør også dette i sin studie av sammenhengen mellom tørke og sannsynligheten for konflikt. Det kontrolleres også for dette ved å kjøre modell 8 i hovedanalysen på 100 % av utvalget. Dette vises i tabell 15 i appendiks. Resultatene endrer seg ikke mye fra hovedanalysen og utvalget av dyader anses ikke for å påvirke resultatene i stor grad.

6.2 Negativ binominal regresjon

En av forutsetningene for vanlig regresjonsanalyse (OLS) er at variablene er normalfordelt (Skog, 2004). Dette er avgjørende for korrekt beregning av signifikans. Forutsetningen er en utfordring for data som omtales som «rare events», hvor små verdier eller null er de oftest observerte verdiene. Dette er tilfellet for den avhengige variabelen i denne studien. Variabelen er en tellevariabel som teller antall terrorangrep i en dyade per år, og mange av dyadene i utvalget har sjeldent eller aldri opplevd terrorangrep. Null eller veldig små verdier er derfor de oftest observerte verdiene. Negativ binominal regresjon anses for å være en god estimeringsmetode for tellevariabler med tegn til stor spredning, siden den tar høyde for spredningen i variabelen når den estimerer modellene (Greene, 1994). Mål på spredning gjøres ofte ved å sammenligne varians og gjennomsnitt. Er variansen større enn gjennomsnittet, tyder det på at variabelen har stor spredning og negativ binominal regresjon er den foretrukne estimeringsmetoden. Dette er tilfellet for den avhengige variabelen i denne studien, og negativ binominal regresjon vil derfor bli brukt som estimeringsmetode.²⁸

²⁸ Varians på 0,57 og gjennomsnitt på 0,028.

Alternativet er zero-inflated negativ binominal regresjon (ZINB) som også tar høyde for mange null i den avhengige variabelen (Choi, 2016). Vuongtest har tidligere blitt brukt for å avgjøre hva som er den beste estimeringsmetoden, men er ikke lenger tilgjengelig.²⁹ Noen studier finner ikke store forskjeller i resultatene mellom de to estimeringsmetodene, og indikerer at estimeringsmetode ikke er avgjørende for resultatene (Mascarenhas & Sandler, 2014; James A Piazza, 2011). Analysen kontrolleres ved å kjøre hovedanalysen med ZINB som estimeringsmetode. Resultatene er gjengitt i tabell 11 i appendiks.

6.3 Tidsseriedata

Tidsseriedata måler observasjoner over flere år, og det skaper utfordringer knyttet til autokorrelasjon og trender, som omtales nedenfor.

6.3.1 Autokorrelasjon

Tidsseriedata preges ofte av autokorrelasjon, både i form av tid og rom (Yanovitzky & VanLear, 2008). Førstnevnte kommer av at man i en tidsserie måler samme observasjonsenhet etter hverandre over flere år. Dataene for Sveits i 1991, vil naturlig nok korrelere med dataene for Sveits året etter, og året før. Autokorrelasjon i form av rom betyr at observasjonsenheter som ligger geografisk nært hverandre, vil være korrelert. Dette fører til at restleddet for observasjonsenhetene er korrelert og bryter med en av forutsetningen i regresjon om at restleddene er uavhengig fra hverandre (Mehmetoglu & Jakobsen, 2016; Skog, 2004). I dyadiske data har man i tillegg det som heter statistisk avhengighet og dyadisk klyngestruktur (Aronow, Samii & Assenova, 2015; Neumayer & Plümper, 2010). Førstnevnte er at politiske valg i en stat påvirker politikken i en annen stat (Neumayer & Plümper, 2010). For eksempel vil en allianse mellom USA og Israel påvirke hvordan de andre statene i Midtøsten forholder seg til USA. Dyadisk klyngestruktur er i følge Aronow et al. (2015) at regimeendring i en stat for eksempel vil påvirke alle dyadene som inkluderer den staten. Analysen må klare å se denne endringen i sammenheng og ikke behandle det som en uavhengig enkelthendelse (ibid).

²⁹ Statistikkprogrammet STATA sin countfit-kommando har også blitt brukt, men er ikke tilgjengelig i nyeste programvare.

6.3.2 Heteroskedastisitet

Autokorrelasjon kan også føre til heteroskedastisitet. I følge Midtbø er ikke heteroskedastisitet det største problemet og den viktigste forutsetningen i regresjon (Midtbø, 2012). En mulig tilnærming til heteroskedastisitet ville vært å gå gjennom modellspesifiseringen på nytt, for å se om viktige forklaringsvariabler er utelatt av modellen eller hvilke observasjoner som passer modellen dårlig.³⁰ For å redusere skjevhetene ved autokorrelasjon og heteroskedastisitet estimeres modellene med robuste standardfeil samlet rundt dyader.

Robuste standardfeil endrer ikke koeffisientene, men tar høyde for klyngestruktur og heteroskedastisitet i beregningen av standardfeilene, noe som gir mer realistisk signifikansnivå. I følge Aronow et al. (2015) korrigerer Huber-White sandwich estimator både for autokorrelasjon, heteroskedastisitet og dyadisk klyngestruktur i dataene og blir derfor brukt i denne studien.³¹

6.3.3 Tidstrender

Ikke-stasjonaritet er også en kilde til autokorrelasjon (Mehmetoglu & Jakobsen, 2016). Det kan beskrives som trender i dataene, hvor variablene har et mønster i utviklingen. Ikke-stasjonære data skaper spuriøsitet og ustabile koeffisienter som er vanskelig å tolke. Hvis to helt urelaterte variabler har samme utvikling vil det se ut som de påvirker hverandre uten at det nødvendigvis er tilfellet. Det kontrolleres for denne tidstrenden ved å inkludere en dummykodet versjon av år som kontrollvariabel i alle modellene. I tillegg viser tabell 16 i appendiks alle koeffisientene for den dummykodede versjonen av år. I tillegg kjøres det, det Mehmetoglu og Jakobsen (2016) kaller «vector autoregression» på alle modellene. En tidsforskjøvet variabel av den avhengige variabelen inkluderes som kontrollvariabel. Det er ikke urimelig å anta at den avhengige variabelen som måler antall terrorangrep kan være ikke-stasjonær, og at antall terrorangrep øker over tid. Gregory (2003) forklarer for eksempel hvordan den algeriske terrorgruppen GIA utførte flere terrorangrep etter hverandre i Frankrike i 1994 og 1995.

³⁰ Heteroskedastisitet er presentert grafisk i figur 10 i appendiks, og viser tegn til noe spredning i dataene. Det er spesielt observasjoner hvor Tyrkia og Somalia er opprinnelsesland som modellen har vanskeligheter for å predikere verdiene for.

³¹ Huber-White robuste standardfeil er vanlig i monadiske data, mens for dyadiske data kunne Driscoll og Kray robuste standardfeil også vært vurdert. De tar i større grad høyde for romlig autokorrelasjon (Hoechle, 2007). I denne studien kontrolleres det for det ved at geografisk nærhet inkluderes som en kontrollvariabel.

6.3.4 Kausalitet

Modellene kan også være utsatt for omvendt årsaksforhold, hvor den avhengige variabelen påvirker de uavhengige variablene. Denne formen for endogenitet, hvor restleddet er korrelert med en eller flere av de uavhengige variablene, gir ikke forventningsrette koeffisienter. Intervensjon kan for eksempel være et resultat av terrorisme (Azam & Thelen, 2010). Pape (2006b) antyder gjennom flere casestudier at vestlige stater og NATOs intervensjoner, spesielt i Midtøsten har vært en reaksjon på terrorangrep. Det samme kan være tilfellet for allianse. Alliansebygging ble av amerikanerne ansett som en viktig strategi i krigen mot terror fordi det ville sette statene i stand til å bekjempe terror selv (Lai, 2007).

Det finnes ingen fullgod måte for å kontrollere for dette, men i denne analysen tidsforskyves alle de uavhengige variablene og kontrollvariablene som inkluderes i analysen. Det betyr at de for hver observasjon henter fjorårets verdi, for eksempel vil verdien for 2008 være hentet fra 2007, og man sikrer at de variablene som man forventer skal påvirke den avhengige kommer før den avhengige variabelen i tid.

6.4 Variabler

Nedenfor følger en beskrivelse av avhengig og de hoveduavhengige variablene som brukes i analysen, samt kontrollvariabler. Deskriptiv statistikk over alle variablene er vedlagt i tabell 18 i appendiks. Innledningen i denne studien identifiserte tre aktører: i) opprinnelsesland, ii) mottakerland og iii) politisk gruppe som bruker terror som strategi. Det mest hensiktsmessige ville vært å ha data og informasjon om alle tre aktørene, men det finnes lite kvantitative data om terrorgrupper.

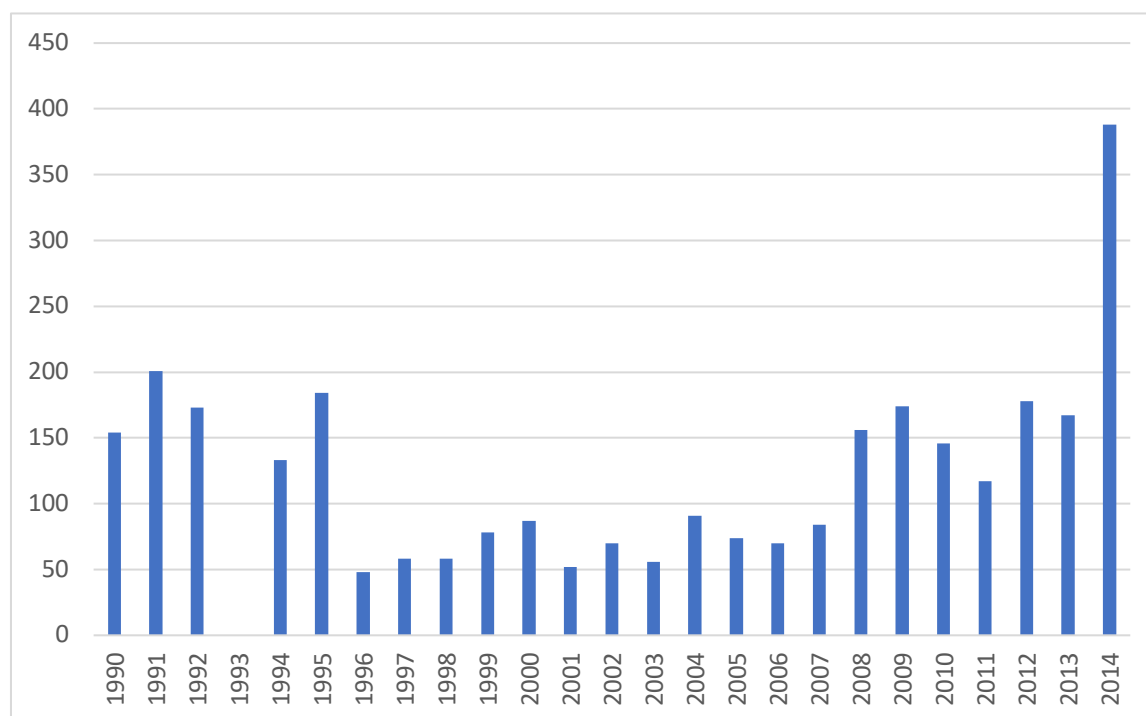
All vitenskap hviler ofte på en forutsetning om at man er enig om hvilke fenomener man studerer, og at det er bred enighet om definisjonene (Sheehan, 2012). Validitet handler om man klarer å operasjonalisere det man ønsker å måle på en presis og korrekt måte (Skog, 2004).³² Det påvirker hypotesetestingen, og hele grunnlaget for å besvare hypoteser ligger i at man klarer å forholde seg kritisk til variablenes validitet. Ulike validitetsutfordringer vil derfor bli drøftet for variablene og omtalt nærmere under overskriften *robusthet*.

³² I dette tilfellet fokuseres det på begrepsvaliditet i det Skog (2004) omtaler som den smale betydningen. Den brede betydningen omhandler både målefeil og eventuell uttrekning av observasjon enheter som ikke er relevant i denne studien.

6.4.1 Avhengig variabel

Den avhengige variabelen *terrorangrep* teller antall terrorangrep som har opprinnelse i opprinnelseslandet i dyaden og som er rettet mot mottakerlandet i dyaden. Variabelen baserer seg på transnasjonale terrorangrep hentet fra *Global Terrorism Database* (START, 2016). GTD teller antall terrorangrep i et land fra 1970 til 2016, og bruker i hovedsak nyhetsmedia som kilde. Datasettet teller totalt 2997 terrorangrep, fordelingen er gjengitt i Figur 4, og tabell 2 og 3. GTD definerer terrorangrep som illegitim voldelig handling eller trussel om det, av en ikke-statlig aktør, hvor målet er politisk, økonomisk, religiøst eller sosialt. De opererer i tillegg med tre kriterier for at en hendelse skal kodes som terrorhandling: i) handlingen må være forsettlig, ii) handlingen må innebære bruk av, eller trussel om vold og iii) handlingen må utføres av en ikke-statlig aktør (START, 2016). En utfordring innenfor kvantitativ terrorforskning har ofte vært at terrorisme har blitt definert etter det databasen har definert det som, med det resultatet at angrep som strengt tatt ikke kan regnes som terror inkluderes i analysen (Sanchez-Cuenca, 2014). GTD blir blant annet beskyldt for å blande terrorangrep med borgerkrigs vold (ibid). GTD oppfordrer også egne brukere til å velge ut terrorangrep basert på mange av deres variabler, for eksempel ved å skille på terror rettet mot sivile og terror rettet mot militært personell (START, 2016). Sistnevnte ville kanskje vært særlig aktuelt for denne studien siden teorien gjengitt i forrige kapittel sier at militært personell, baser og installasjoner er lette å angripe og dermed utgjør særlig attraktive mål for terrorgrupper (Collard-Wexler et al., 2014). Det er allikevel ikke mulig siden dataene baserer seg på et allerede eksisterende datasett som beskrives nedenfor (Ryckman & Ryckman, 2017) En styrke ved GTD er at de for de nyeste angrepene, anslår om det er usikkert at angrepet faktisk er innenfor det som defineres som terrorisme (START, 2016). De angrepene som er kodet usikre er fjernet fra dette datasettet (Ryckman & Ryckman, 2017). I tillegg siterer de kilder brukt for de nyeste angrepene. De har også flere variabler som kan brukes som kriterier for å fastslå om angrepet kan defineres som terrorangrep: er motivasjonen bak hendelsen politisk, religiøst, sosialt eller økonomisk, er angrepet utført for å påvirke et publikum og til slutt: var angrepet utenfor internasjonal lov. De angrepene som ikke er innenfor noen av de tre kriteriene nevnt ovenfor fjernes fra datasettet (Ryckman & Ryckman, 2017).

Figur 4. Transnasjonale terrorangrep, 1990-2014.³³

Tabell 2. Dyader med mest terrorangrep, 1990-2014.

Opprinnelsesland	Mottakerland	Antall terrorangrep
Somalia	Kenya	207
Tyrkia	Tyskland	137
Afghanistan	USA	101
Afghanistan	Pakistan	70
Colombia	USA	61
Uganda	Demokratiske Republikken Kongo	57
Libanon	Israel	57
Chile	USA	55
Nigeria	Kamerun	49
Storbritannia	Irland	47

³³ Dataene for 1993 ble mistet når databasen ble flyttet fra PGIS til Start (START, 2016). Derfor er 1993 også tatt ut av analysen.

Tabell 3. Opprinnelsesland og mottakerland med flest terrorangrep, 1990-2014.

Opprinnelsesland	Antall terrorangrep	Mottakerland	Antall terrorangrep
Afghanistan	309	USA	548
Somalia	260	Kenya	213
Tyrkia	257	Tyskland	210
Colombia	178	Frankrike	153
Uganda	131	Storbritannia	106
Irak	131	Italia	102
Nigeria	113	Pakistan	97
Hellas	108	Demokratiske Republikken Kongo	94
Filippinene	105	Israel	85
Libanon	88	Libanon	68

GTD er i utgangspunktet ikke et dyadisk datasett. I det originale datasettet gis det kun informasjon om angrepet er å anse som internasjonalt, hvilket land det er utført i, hvilken terrorgruppe som har utført angrepet samt nasjonaliteten til ofrene (START, 2016). Det er ingen variabler som oppgir nasjonaliteten til de som har utført angrepet eller hvor terrorgruppen kommer fra (ibid). Allikevel, basert på noen av variablene ovenfor, og metodikk som blant annet er brukt tidligere i terrorlitteraturen har Ryckman og Ryckman (2017) utarbeidet et dyadisk datasett.³⁴ Datasettet bygger på premissen om at de fleste terrorgrupper har et «hjem» - et land som utgjør deres primære interesseområde (Plümper & Neumayer, 2010; Ryckman & Ryckman, 2017).³⁵ De tar utgangspunkt i variabelen fra GTD som oppgir hvilken terrorgruppe som er ansvarlig for angrepet (START, 2016). Deretter definerer de terrorgruppens «hjemland» basert på tre kriterier: i) i hvilket land utførte terrorgruppen sitt første angrep, ii) i hvilket land har terrorgruppen utført mesteparten av sine angrep og til slutt, iii) hvilken nasjonalitet har størsteparten av terrorgruppens ofre (Ryckman & Ryckman, 2017). I 78 % av angrepene er samme land resultat for alle tre reglene, mens for 18 % gjaldt to av reglene, mens de siste 4 % som ikke matchet ble håndtert og kodet manuelt. Kurdistan Worker's Party (PKK) ble for eksempel definert som en tyrkisk terrorgruppe basert på denne fremgangsmåten (ibid). Deres første angrep var i Tyrkia, 85 % av terrorangrep de er oppgitt å være ansvarlig for er utført i Tyrkia og 95 % av ofrene i disse terrorangrepene er av tyrkisk nasjonalitet.

³⁴ Fremgangsmåten forklares kort her. For en mer inngående drøfting, se Ryckman og Ryckman (2017).

³⁵ Deler av teorikapittelet bygger på samme antakelse (Kydd & Walter, 2006).

Transnasjonale terrorangrep er kodet etter om de i) er utført utenfor terrorgruppens hjemland, eller ii) er rettet mot andre nasjonaliteter enn terrorgruppens egen.³⁶ Det som i denne studien defineres som opprinnelsesland er derfor terrorgruppens hjemland, mens det som defineres som mottakerland er enten den geografiske lokasjonen av angrepet og/eller nasjonaliteten til ofrene og derfor anses som målet for terrorangrepet.

Denne fremgangsmåten avdekker noen svakheter ved dataene. For det første baserer framgangsmåten seg på at en ansvarlig terrorgruppe er kjent for hvert angrep, noe som er langt fra tilfellet (START, 2016). For hele 40 % av angrepene i GTD er terrorgruppe kodet som «ukjent» og disse må fjernes fra datasettet, noe som utgjør i overkant av 57 000 terrorangrep. I tillegg innebærer kodingen av den internasjonale dimensjonen, at et terrorangrep kan bli kodet to ganger (Ryckman & Ryckman, 2017). Et terrorangrep utført av PKK i Frankrike i 1988 rettet mot vest-tyske diplomater vil bli kodet som to dyader: en mellom Tyrkia og Frankrike, og en mellom Tyrkia og Vest-Tyskland (ibid). De nevnte tingene utgjør store svakheter ved dataene. Et foretrukket alternativ ville vært å bruke den anerkjente terrorbasen ITERATE (Mickolus, 1982). Der oppgis både sted for angrepet, nasjonaliteten til terroristene samt nasjonaliteten til ofrene noe som gjør det enklere å lage et dyadisk datasett uten å måtte slette store deler av dataene. Det datasettet ville vært mer egnet i denne studien. Findley et al. (2012) og Plümper og Neumayer (2010) bruker også data fra ITERATE når de bruker et dyadisk oppsett. Tilgangen til ITERATE må kjøpes. Jeg har derfor forsøkt å få tilgang til datasettet ved å sende en forespørsel til Instituttet for sosiologi og statsvitenskap fra NTNU om de kunne betale, men dessverre fått nei. På den andre siden er GTD gratis og tilgjengelig for alle, noe som gjør funnene i denne studien lettere å replikere (START, 2016).

6.4.2 Uavhengige variabler

Det fokuseres på to variabler som måler en demokratisk stat sin utenrikspolitikk mot en ikke-demokratisk stat: *intervensjon* og *allianse*. I følge Doyle (1983b) er intervensjon og allianse vanlige utenrikspolitiske strategier som demokratiske stater benytter ovenfor ikke-demokratiske staten.

³⁶ Angrep rettet mot internasjonale organisasjoner som FN og NATO er også kodet som transnasjonalt i dette datasettet.

6.4.2.1 Intervensjon

Den første variabelen, *intervensjon* er en dummyvariabel som er kodet 1 hvis mottakerlandet i dyaden har intervenert i opprinnelseslandet i dyaden det året. Variabelen har dermed motsatt retning enn den avhengige variabelen.³⁷ Variabelen er en dyadisk versjon av *armed conflict dataset* fra *Uppsala Conflict Data Program* (UCDP) (Harbom et al., 2008; Petterson & Eck, 2018). Intervensjon operasjonaliseres som «internationalized internal armed conflict»: en annen stat intervensjoner (med soldater) i en pågående intern konflikt i et annet land. Konflikt defineres her som krig med over 25 drepte innenfor et kalenderår, hvor regimet utgjør en av sidene i konflikten (ibid). UCDP definerer en stat som en internasjonalt anerkjent stat som kontrollerer et territorium. Den geografiske lokasjonen for intervensjonen knytter seg til dette territoriet. Afghanistan, Irak og Somalia er de landene som har opplevd flest intervensjoner fra ulike land i løpet av tidsperioden 1990 til 2014, mens USA, Storbritannia, Frankrike og Australia er de landene som har intervenert i andre stater flest ganger. Variabelens validitet drøftes under overskriften *robusthet*. Variabelen måler også hvilken side av konflikten intervensjonen er til støtte for, og av totalt 347 intervensjoner i datasettet, er 337 av dem er på regimets side av konflikt, mens 10 er på opposisjonens side i konflikten. Dette er utgangspunktet for variabelen *regimevennlig intervensjon* som benyttes i modell 3 i tabell 4, og for å teste hypotese 4.³⁸ Intervensjoner som er støttende for regimet er kodet som 1, mens intervensjoner på opposisjonens side og ikke intervensjon i det hele tatt er kodet 0.

6.4.2.2 Allianse

Allianse er det andre målet på en stats utenrikspolitikk som inkluderes i analysen. Variabelen er en dummyvariabel som er kodet 1 om opprinnelsesland og mottakerland i dyaden er i allianse med hverandre. Variabelen baserer seg på *Correlates of War* sitt alliansedatasett (Gibler, 2008).

³⁷ Det er ikke om intervensjon fra stat A i stat B fører til mer terror fra stat A mot stat B som er fokus i denne studien, men om intervensjon fører til terror fra stat B til stat A.

³⁸ Det mest hensiktsmessige ville vært å legge variabelen inn i et samspill med intervensjon, for å se om intervensjon sin effekt på transnasjonal terror øker eller avtar etter hvilken side man intervensjoner på. Når verdi på samspillsvariabelen forutsettes av verdi på den uavhengige variabelen skaper dette perfekt multikollinearitet (korrelasjon mellom uavhengige variabler) og det er ikke mulig å estimere koeffisienter for samspillsleddet. Variabelen legges allikevel inn som enkeltvariabel for å kunne drøfte om den har sterkere effekt på transnasjonal terror enn den opprinnelig intervensjonsvariabelen.

De definerer allianse som en forsvarspakt som utgjør den mest forpliktende formen for militær allianse hvor alliansepartnerne forplikter seg til å hjelpe hverandre militært hvis de blir angrepet av en tredjepart.³⁹ Det er totalt 3868 allianser i datasettet. USA og Canada er de statene som har flest allianser med andre stater.⁴⁰

Variabelen er den samme som Plümper og Neumayer (2010) bruker i sin studie, i samspillsledd med maktasymmetri. Som omtalt i kapittel 5 argumenterer de for at allianse sin effekt på terror øker når den ene staten er avhengig av alliansen for å beholde maktmonopol i staten. I den situasjonen vil terrorgrupper angripe alliansepartneren for å få den til å trekke alliansen. Plümper og Neumayer (2010) bruker også et dyadisk design og operasjonaliserer avhengighet ved å se på hvor mektig mottakerlandet er i forhold til opprinnelseslandet. De argumenterer for at desto mektigere mottakerlandet er relativt til opprinnelseslandet, desto mer avhengig er opprinnelseslandet av alliansen. Det optimale ville vært en variabel som målte hvor avhengig en stat var av andre stater for å beholde maktmonopol, for eksempel ved å inkludere alliansens relative viktighet for statene. Høy viktighet ville indikert at staten var mer avhengig av alliansen. I mangel av sånne data operasjonaliseres avhengighet på samme måte som Plümper og Neumayer (2010), ved å se på maktasymmetrien mellom alliansepartnerne. Variabelen *maktasymmetri* baserer seg på mottakerlandet og opprinnelseslandets CINC-score (Composite Index of National Capability).⁴¹ CINC-scoren stammer fra *Correlates of War* (Singer, 1988). Indeksen baserer seg på seks indikatorer som måler statens kapasitet: militærbudsjett, militært personell, energiforbruk, jern- og stålproduksjon, urban populasjon og totalpopulasjon. Indeksen er deretter delt mellom alle anerkjente stater i det internasjonale systemet det året for å regne ut statens relative maktposisjon. Den går fra 1 (mest makt) til 0 (minst makt).

³⁹ Det er logisk å anta at en allianse ikke bidrar til terror akkurat i det forsvarspakten er signert, men at effekten kommer først når alliansen blir offentlig kjent og soldater kanskje utplasseres. Det ville derfor vært naturlig å tidsforskyve variabelen, som vanligvis gjøres når det er teoretisk grunn for å anta at det tar litt tid for variablene å påvirke hverandre (Mehmetoglu & Jakobsen, 2016). Det er ikke nødvendig i dette tilfellet siden variabelen allerede er tidsforskjøvet.

⁴⁰ Medlemskap i NATO omfattes av denne variabelen, men anses for å være en mer kollektiv type allianse enn det vi ønsker å måle her, hvor enkeltallianser mellom to stater er hovedfokuset. Vi kunne kontrollert for NATO-medlemskap med en egen variabel, men det ville ført til multikollinearitet. Vi anser at variabelen *styresettedyade*, som måler om statene i dyaden er et ikke-demokrati og et demokrati er tilstrekkelig for å kontrollere for dette, siden statene i NATO anses for å være demokratiske.

⁴¹ Variabelen går kun til 2012 (Singer, 1988). Verdien for 2013 og 2014 i dette datasettet er derfor basert på verdien fra 2012.

Det kan stilles spørsmålstegn med hvor relevant befolkning er for å måle en stats maktposisjon i dagens internasjonale system. Allikevel brukes variabelen av flere som operasjonaliserer makt i sine studier, for eksempel Plümper og Neumayer (2010) og Sobek og Braithwaite (2005).

Maktasymmetri er en dyadisk retningsspesifikk variabel som måler maktforskjellen mellom opprinnelseslandet og mottakerlandet i dyaden. Den er regnet ut ved at mottakerlandets CINC-score er delt på summen av opprinnelseslandet og mottakerlandets CINC-score. Variabelen går derfor fra 0 til 1, hvor verdi over 0,5 betyr at mottakerlandet er mektigere enn opprinnelseslandet. Desto høyere verdi, desto større maktforskjell. Plümper og Neumayer (2010) koder maktasymmetri på samme måte.

6.4.2.3 Identitet og ulikhet

Pape (2006a) hevder at «alien occupation» øker faren for selvmordsterrorisme. En opplevelse av ulikhet mellom statene vil øke sannsynligheten for terror. Grunnlaget for dette er også en sterk nasjonal identitet og et ønske om å kjempe for sitt land hvis det oppleves å være truet (ibid). Det mest hensiktsmessige ville derfor vært en variabel som måler både nasjonal identitet og hvor ulik man anser seg fra andre nasjonaliteter. Nasjonal identitet er et vanskelig begrep å operasjonalisere og måle. Noen studier, for eksempel Jakobsen, Jakobsen og Ekevold (2016) bruker variabler fra World Value Survey for å måle befolkningens vilje til å kjempe for landet sitt, men registrerer store svakheter ved dataene, som for eksempel at mange land mangler data. I denne studien operasjonaliseres variabelen *ulik religion* som ulikhet i religion mellom to stater. Variabelen er kodet 1 hvis opprinnelseslandet og mottakerlandet i dyaden har ulik religion, og ellers 0. Stater anses som enten, for eksempel kristne eller jødiske, basert på hvilken religiøs tilhørighet størsteparten av befolkningen har. Dataene er hentet fra *Correlates of War* sitt *World Religion Dataset* (Maoz & Henderson, 2013). Variabelen er i utgangspunktet en kategorivariabel bestående av 11 kategorier.⁴² De registrerer data for hvert femte år (1985, 1990, 1995, 2000, 2005 og 2010).⁴³ Det kan være krevende å måle hvilken religion en stat tilhører. I dette tilfellet kan for eksempel 51 % av befolkningen ha vært kristne, mens 49 % buddhister, og allikevel er staten kodet som kristen. Tallene baserer seg også på personlig rapportering og det kan tenkes at noen ikke har ønsket å oppgi hvilken religion de tilhører.

⁴² Kristendommen, jødedommen, islam, buddhismen, hinduismen, sikhismen, shinto, bahai og jainisme har hver sin kategori. I tillegg utgjør animisme, synkretisme, konfusianisme, taoismen og zoroastrisme en samlekategori. Siste kategori er der flertallet av befolkningen anser seg som ikke-religiøse.

⁴³ Verdien på variabelen i mellom femårsintervallene er interpolert. Verdi for 2003 er for eksempel hentet fra 2005.

Det kan også spørres om religion er et godt mål på ulikhet. I følge Pape (2006a) utgjør religion er et tydelig skille mellom hvem som er en del av gruppen og ikke, samtidig som det er eksklusivt, ytterst få tilhører to religioner samtidig. Samtidig hevder Huntington (1997) at dagens konflikter ofte knytter seg til religion. Andre mål på ulikhet, som for eksempel språk er i følge Pape (2006a) uegnet siden språk kan læres, og det er mulig å kunne to språk samtidig.

6.4.2.4 Demokrati

Det inkluderes flere variabler som måler ulike dimensjoner av demokrati. Alle variablene baserer seg på *liberal democracy index* og er hentet fra *Varieties of Democracy* (Coppedge et al., 2018; Pemstein et al., 2018). Variabelen går fra 0 til 1, hvor 1 er mest demokratisk, mens 0 er minst. Variabelen måler i hvilken grad de liberale demokratiske idealene er oppfylt og fokuserer blant annet på individuelle rettigheter, lovstyring, maktfordeling og politiske valg. På bunnen av indeksen ligger Nord-Korea, Eritrea, Sudan, Afghanistan og Turkmenistan. På topp ligger Storbritannia, Frankrike, Norge og Danmark. 11 % av observasjonene mangler verdi på demokrativariabelen og blir derfor ikke med i analysen.⁴⁴ Demokrati er et vanskelig begrep å operasjonalisere og måle (Hadenius & Teorell, 2005). Hva som er demokratisk varierer i alt fra liberale verdier og rettigheter til noe mer konkret som allmenn stemmerett (Coppedge et al., 2018; Pemstein et al., 2018). Hvilke dimensjoner av demokrati man fokuserer på bør bestemmes av det teoretiske argumentet. I teorikapittelet antydes det at det er de liberale prinsippene i de demokratiske statene som skaper forholdet til ikke-demokratiske stater og sånn sett kan denne variabelen, som måler liberale verdier og institusjoner i en stat, anses som en god operasjonalisering.

Variabelen *styresettdyade* er en dummykodet variabel som har verdi 1 hvis opprinnelseslandet i dyaden er et ikke-demokrati og mottakerlandet i dyaden er et demokrati. Referansekategori er alle andre kombinasjoner av styresett i en dyade. Kapittel 4 og 5 har redegjort for hvorfor den dyaden har størst sannsynlighet for å oppleve terror. Variabelen baserer seg på den ordinale versjonen av *liberal democracy index* (Coppedge et al., 2018; Pemstein et al., 2018). Stater med 0,5 og lavere på indeksen er definert som ikke-demokrati, mens de som er kodet 0,5 og høyere defineres som demokrati (ibid).

⁴⁴ Dette er små stater som Brunei, Grenada, Andorra og Tonga som ikke har opplevd transnasjonal terror i løpet av tidsperioden og derfor ikke anses å påvirke analysen i stor grad.

Hadenius og Thorell (2005) hevder det er utfordrende å dikotomisere demokrati og ikke-demokrati etter såne tydelige grenseverdier, fordi man forenkler et i utgangspunktet komplekst fenomen. Å dele indekser på denne måten er allikevel relativt vanlig i kvantitative analyser.

Variabelen som måler *demokratisering* stammer også fra *liberal democracy index*. Det er en dummyvariabel som er kodet 1 hvis demokratisering har funnet sted i opprinnelseslandet i dyaden. Demokratisering defineres som 0,01 endring på demokratiindeksen.⁴⁵ Hovedhensikten er ikke å måle demokratisering i seg selv, men forsøke å operasjonalisere intervensjoner hvor målet med intervensjonen er å demokratisere. Variabelen tidsforskyves et år, fordi det er logisk å anta at en intervensjon i 2008 ikke vil påvirke demokratiindeksen for 2008, men at man først vil se en effekt i 2009. I følge Gleditsch et al. (2007) og demokratisk fredsteori omtalt i kapittel 4 er demokratisering gjennom intervensjon mest sannsynlig når en demokratisk stat intervensjoner i en ikke-demokratisk stat. Variabelen kodes derfor 1 om staten som intervensjoner er et demokrati, og staten det intervensjoner i er et ikke-demokrati. Fremgangsmåten er lik som Gleditsch et al. (2007) gjør i sin analyse. Å operasjonalisere intervensjoner med demokratipromotering som hensikt på denne måten er krevende, for en økning på demokratiscoren trenger ikke nødvendigvis å være et resultat av demokratibyggning gjennom intervensjon, det kan også være etter initiativ fra regimet. Desch (2008) hevder at et spesielt kjennetegn med amerikansk forsøk på demokratisering er regimeskifte. En alternativ operasjonalisering kunne ha vært en av *Varieties of Democracy* sine variabler som måler om det har skjedd et regimeskifte i landet (Coppedge et al., 2018; Pemstein et al., 2018). På en annen side, å bruke den variabelen ville ekskludert alle andre former for demokratisering. Flere studier indikerer at regimeskifte ikke nødvendigvis er den viktigste formen for demokratisering som demokratiske stater gjør når de intervensjoner (Mesquita & Downs, 2006).

6.4.2.5 Intervensjonsmakt

Når demokratiske stater intervensjoner skjer det ofte i store koalisjoner med flere stater samtidig (Gleditsch et al., 2007). I teorikapittelet antydes det også at maktforskjell mellom terrorgruppen og dens motstandere påvirker hvor attraktivt terrorangrep er som strategi (Pape, 2006a; Plümper & Neumayer, 2010; Sobek & Braithwaite, 2005).

⁴⁵ Dette utgjør 10 % av den totale indeksen som går fra 0 til 1. V-dem anser 10 % endring på indeksen for å være nevneverdig endring.

Desto større maktasymmetri mellom terrorgruppen og dens motstandere, desto større fare for terrorangrep. Variabelen *intervensjonsmakt* forsøker å fange opp denne dimensjonen. Verdien baserer seg på CINC-scoren som er omtalt tidligere i dette kapittelet (Singer, 1988).

Som mål på intervensjonsmakt under intervensjon adderes CINC-scoren for alle landene som deltar i samme koalisjon det året.⁴⁶ Hvis en stat intervensjoner alene er det kun den statens CINC-score som oppgis. En utfordring med denne operasjonaliseringen er at det ikke nødvendigvis trenger å være noe sammenheng mellom en stats CINC-score og deres maktstatus under en intervensjon. En mektig stat kan ha et mindre bidrag enn det CINC-scoren skulle tilsi, mens et annet mindre mektig land kan bidra mer enn det CINC-scoren skulle tilsi. Dataene inneholder heller ikke informasjon om terrorgruppens maktstatus og det er ikke mulig å måle koalisjonens relative makt i forhold til terrorgruppens makt. For eksempel er det ikke mulig å fastslå om terror er mindre sannsynlig hvis en lite mektig stat intervensjoner i et land med en mektig terrorgruppe. Et alternativ kunne vært å bruke data fra Cunningham, Gleditsch og Salehyan (2013) sitt datasett over ikke-statlige opprørsgrupper. Datasettet inneholder flere variabler som kunne vært brukt til å måle en gruppes maktstatus, som for eksempel antall soldater, muligheten for å mobilisere, samt våpenkapasitet. Men datasettet fokuserer i all hovedsak på opprørsgrupper, og det finnes terrorgrupper som ikke defineres som opprørsgrupper (START, 2016). Terrorgrupper er ofte også organisert med en paraplyorganisasjon og mange mindre grupperinger, noe som ville gjort det vanskelig å identifisere hver enkelt terrorgruppes maktstatus.

6.5 Kontrollvariabler

Det er ulike syn på hva som bør være retningsgivende for valg av kontrollvariabler i multiple analyser (Oneal & Russett, 2005). Hvor mange, og hvilke effekter skal kontrollvariabelen antas å ta innover seg? I denne studien inkluderes kontrollvariabler for å teste hovedargumentet, oppsummert som: styresettet til to stater, henholdsvis demokrati og ikke-demokrati skaper konflikt mellom to stater, som igjen fører til transnasjonal terror. Det kontrolleres derfor for faktorer som utgjør alternative forklaringer for hva som påvirker forholdet mellom to stater: *maktasymmetri, handel, geografisk nærhet og ulik religion*.

⁴⁶ Samme koalisjon identifiseres ved at UCDP oppgir en unik konfliktid for hver konflikt det er intervensert i (Harbom et al., 2008; Petterson & Eck, 2018). Det gjør det mulig å anslå hvilke stater som intervensjoner på samme side av en konflikt samtidig og som dermed anses å utgjøre en koalisjon.

6.5.1 Maktasymmetri

Maktasymmetri inkluderes som kontrollvariabel for å måle ulikt maktnivå mellom statene i dyaden. Realister i internasjonal politikk vil hevde at forholdet mellom to stater avgjøres av makt, og ikke styresett (Dunne & Schmidh, 2011). Kontrollvariabelen inkluderes derfor for å kontrollere om transnasjonal terror er et resultat av maktasymmetri mellom statene i dyaden, mer enn styresett.⁴⁷ Variabelen er den samme variabelen som omtales under overskriften *allianse*.

6.5.2 Handel

Liberalistisk teori hevder at forholdet mellom to stater også påvirkes av økonomi og handel (Doyle, 1997; Geis & Wagner, 2008). Antagelsen er at hver stat tjener på handel, og at det dermed utgjør et insentiv for samarbeid og økonomiske bånd mellom dem. Mer handel mellom statene gjør også at samarbeidet mellom dem blir mindre følsomt for politiske svingninger, fordi begge statene kan trekke seg unna, og la markedet styre samarbeidet. Variabelen *handel* inkluderes derfor som kontrollvariabel. Den stammer fra *Correlates of War* og oppgir den totale bilaterale handelen (i gjeldende amerikanske dollar) mellom opprinnelseslandet og mottakerlandet (Barbieri, Keshk & Pollins, 2009). Variabelen logtransformeres fordi den er skjevfordelt, men også fordi handel sin effekt på forholdet mellom stater antas å avta ved høyere verdier. Det antas at forholdet mellom to stater vil drastisk bedrer seg når de går fra å ikke handle med hverandre i det hele tatt, til å handle med hverandre. Forholdet mellom to stater som allerede handler mye med hverandre, vil derimot ikke bli drastisk bedre hvis de bare handler litt mer med hverandre.

6.5.3 Nærhet

Starr og Thomas (2005) anser geografisk nærhet som viktig for å forklare forholdet mellom to stater og risikoen for konflikt mellom dem. Sjansen for konflikt er større mellom to stater som ligger geografisk nært hverandre. Nærhet betyr først og fremst at hva den ene staten foretar seg, ofte også påvirker den andre staten. Denne interaksjonen kan gjøre statene usikre på hverandre, samtidig som nærhet gjør det enklere å for eksempel flytte militære soldater nært grensen, og øke faren for eskalering (ibid). Det konfliktfylte forholdet som beskrevet av Doyle (1983b) i teorikapittelet trenger dermed ikke skyldes styresett, men geografisk nærhet.

⁴⁷ Maktasymmetri skiller seg her, fra hvordan det omtales i kapittel 4. Her menes maktasymmetri som en konkurrerende forklaring til at styresett er det som påvirker utenrikspolitikken. I kapittel 4 menes maktasymmetri som noe som påvirker en demokratisk stat sin mulighet til å føre sin utenrikspolitik.

De fleste konfliktstudier operasjonaliserer begrepet nærhet gjennom en dikotom variabel som er kodet 1 hvis statene deler felles grense. Thomas og Starr (2005) antyder allikevel at dette er en upresis måte å gjøre det på, all den tid stater kan ligge geografisk nært hverandre uten å ha felles grense. Et forslag kan være å måle den geografiske avstanden mellom hovedstedene, men det vil ikke ta innover seg to store stater som deler felles grense, men har hovedstedene i hver sin ytterkant av landet. I denne studien operasjonaliseres geografisk nærhet som to stater som har felles grense. Variablene *nærhet* er kodet 1 hvis opprinnelseslandet og mottakerlandet i dyaden deler felles grense, enten i form av grenseovergang eller elv. Variabelen er hentet fra *Correlates of War* sitt *direct contiguity* datasett (Stinnett, Tir, Diehl, Schafer & Gochman, 2002).

6.5.4 Ulik religion

I sin godt siterte bok *Clash of Civilizations* hevder Samuel Huntington (1997) at grunnlaget for framtidens konflikter vil være identitet. Konflikter vil stå mellom ulike sivilisasjoner og hvem folk definerer seg som, mer enn tradisjonell interessekamp som den kalde krigens kamp mellom styresett og økonomiske systemer. Huntington hevder at sivilisasjoner i fremtiden vil være den sterkeste identitetsmarkøren for mennesket, og at skillene mellom sivilisasjonene vil basere seg på historie, språk, kultur, tradisjon og viktigst: religion (ibid). Konflikter mellom stater vil dermed ikke baserer seg på utenrikspolitikken, men at man er annerledes.⁴⁸ Variabelen *ulik religion* inkluderes derfor som kontrollvariabel og er den samme som omtales under overskriften *identitet og ulikhet*.

⁴⁸ Her brukes variabelen *ulik religion* i hovedsak for å kontrollere om terrorangrep mellom to stater skyldes ulikhet i religion mer enn utenrikspolitikken de fører. Ulikhet omtales også i teorikapittelet, men fokuserer da om effekten utenrikspolitikk har på terrorisme øker eller avtar etter om man har ulik religion eller ikke.

6.6 Robusthet

Robuste resultater er resultater som ikke endrer seg når modeller, estimeringsmetode og variabler endres. Det benyttes flere tester for å vurdere robustheten til resultatene i analysen. Hovedanalysen estimeres med en annen estimeringsmetode, ZINB. I tillegg byttes variabelen *intervensjon* ut med en annen mål.

6.6.1 Estimeringsmetode

«Zero-inflated» negativ binominal regresjon (ZINB) ble nevnt som en aktuell estimeringsmetode i første del av dette kapitlet. ZINB tar høyde for mange 0 i den avhengige variabelen, og om det er ulike kausalmekanismer som avgjør om man er i den gruppen som aldri har opplevd terror, eller om man er i den gruppen som har sannsynlighet for det (Choi, 2016). ZINB estimerer koeffisientene for de to gruppene ulikt, og unngår at man underestimerer sannsynligheten for aldri å oppleve terror. Modellen rapporterer to resultater. Resultatene ovenfor linjen er en standard negativ binominal regresjon, mens under linjen rapporteres en logistisk regresjon hvor den avhengige variabelen kodes 1 hvis dyaden aldri har opplevd terror, og 0 hvis den har opplevd terror i løpet av tidsperioden. Choi (2016) hevder det slurves mye med valg av estimeringsmetode i terrorforskningen. For det første at studier som åpenbart, basert på sitt teoretiske utgangspunkt burde brukt ZINB heller bruker negativ binominal regresjon, men også at de ikke klarer å koble estimeringsmetode og teori. Flere terrorstudier har allikevel de siste årene brukt ZINB, enten som robusthetssjekk eller som estimeringsmetode (Drakos & Gofas, 2006; Du Bois & Buts, 2016; Savun & Phillips, 2009). I dette tilfellet anses det teoretiske argumentet for å kontrollere med ZINB å være ganske åpenbart: styresett er utgangspunktet for et konfliktfylt forhold mellom to stater som fører til terrorangrep. Om en dyade av to stater har sannsynlighet for transnasjonal terrorisme i det hele tatt vil derfor avhengig av deres styresett. Variabelen *styresettdyade* inkluderer derfor som en variabel i den logistiske modellen i ZINB. Det vanligste er også å inkludere de samme kontrollvariablene i ZINB som i negativ binominal regresjon, det gjøres også i dette tilfellet (Choi, 2016). Resultatene vises i tabell 11 i appendiks og drøftes nærmere i resultatkapitlet.

6.6.2 Annet mål på transnasjonal terror

Schmid og Jongman (1988) sin gjennomgang viste at det eksisterte 109 ulike definisjoner av terrorisme. Databaser som GTD, RAND og ITERATE som teller antall terrorangrep er sjeldent enig om hva som er terrorangrep og kun et mindretall av angrepene går igjen i alle tre databasene (Sheehan, 2012). For å forhindre at analysen lider under sånne validitetsproblemer ville en åpenbar robusthetstest vært å bytte ut den avhengige variabelen med en variabel fra en annen database. Andre studier benytter seg av samme robusthetstest (Collard-Wexler et al., 2014). Et alternativ ville vært å hente den avhengige variabelen fra databasen ITERATE, men som nevnt innledningsvis i dette kapitlet er det kun GTD som er tilgjengelig (Mickolus, 1982; START, 2016).

6.6.3 Annet mål på intervensjon

Validitetsutfordringer kan også være tilfellet for variabelen som måler intervensjon. UCDP sine konfliktdatasett er anerkjent i borgerkrigs litteraturen, men sjeldent brukt for å studere intervensjon. De fleste som fokuserer på intervensjon velger for eksempel å bruke Kisangani og Pickering sitt datasett *International Military Intervention* (IMI) fra 1989 til 2005, eller Regans *civil war intervention* (Kisangani & Pickering, 2008; Regan, 2000).⁴⁹ UCDP brukes i dette tilfellet fordi det dekker hele tidsperioden som det fokuseres på i denne studien (1990-2014). Men datasettet har noen svakheter: UCDP sine data inneholder kun konflikter som har over 25 konfliktrelaterte dødsfall i året (Harbom et al., 2008; Petterson & Eck, 2018). Gleditsch et al. hevder at demokratiske stater intervensjoner, «even in the absence of on-going conflict, for the purpose of regime change» (2007, s. 1). Disse tilfellene vil ikke være med i dataene fra UCDP. For eksempel er ikke intervensjonen i Kuwait på starten av 90-tallet inkludert i UCDP, heller ikke Frankrikes intervensjon i Kamerun i 1994 eller amerikanernes intervensjon i Tanzania i 1994 (Harbom et al., 2008; Kisangani & Pickering, 2008; Petterson & Eck, 2018). I tillegg vil konflikter kun være kodet det året de fører til mer enn 25 dødsfall. En konflikt med intervensjon kan for eksempel vare fra 2005 til 2011, men kun være kodet i 2005 og 2007 fordi det er de årene konflikten førte til mer enn 25 dødsfall. For å korrigere for denne typen validitetsproblemer byttes den opprinnelige intervensjonsvariabelen ut med variabelen *IMI_intervensjon*.

⁴⁹ Se for eksempel Gleditsch et al. (2007), eller Savun og Phillips (2009).

Variabelen hentes fra Kisangani og Pickering sitt IMI datasett fra 1989 til 2005 (2008). De definerer intervensjon som «the movement of regular troops or forces of one country inside another, in the context of some political issue or dispute» (ibid). Variabelen er kun kjørt for modell 1 til 3 i subanalysen. Resultatene er vedlagt i tabell 12 og 13 i appendiks og omtales under resultatkapittelet.

6.6.4 Utliggere

Det kontrolleres også for såkalte utliggere (Mehmetoglu & Jakobsen, 2016). Dette er observasjoner som på grunn av høye verdier på noen av variablene påvirker resultatene. Den statistiske sammenhengen mellom uavhengig og avhengig variabel kan skyldes et par observasjoner i datasettet og ikke være uttrykk for en kausal sammenheng, men tilfeldigheter. Flere studier som ser på sammenhengen mellom terrorangrep og militær tilstedeværelse antyder at USA og deres militære styrke og tilstedeværelse kan påvirke resultatene i analysen. Mehmetoglu og Jakobsen (2016) hevder at «Cook's distance» er en god måte å avdekke uliggere på. Resultatene viser at Somalia – Kenya i 2012 og 2014 utgjør utliggerne i analysen med en Cook's distance over 1. I tabell 17 i appendiks er disse fjernet fra utvalget (for modell 8) uten at det endrer resultatene drastisk.

6.7 Alternative forklaringer

Det testes også for alternative forklaringer som omtalt i slutten av kapittel 4.

Pape (2006a) og Plümper og Neumayer (2010) hevder at demokratiske stater lettere gir etter for press. I stater med ytringsfrihet antas befolkningen i stor grad å kunne ytre seg, og diskutere sine politiske standpunkt knyttet til politiske saker og dermed utgjøre en maktfaktor og klare å påvirke politikken. Hvis deres land blir utsatt for terrorangrep på grunn av sin utenrikspolitikk vil befolkningen raskt kreve at staten avslutter utenrikspolitikk, med det resultatet at terroristene når sitt mål. Dette måles gjennom variabelen *ytringsfrihet* som oppgir ytringsfrihet i mottakerlandet. Variabelen hentes fra *Variance of democracy* som gjennom en indeks måler i hvilken grad staten respekterer ytringsfrihet både i samfunnet for øvrig, men også i akademia og kultur (Coppedge et al., 2018; Pemstein et al., 2018). Variabelen går fra 0 til 1, hvor 0 er minst ytringsfrihet, mens 1 er mest. Her kunne det også vært aktuelt med en variabel som målte hvor sensitiv og oppmerksom politikerne er ovenfor sivilsamfunnet og den offentlige opinionen.

Det, i kombinasjon med ytringsfrihet ville vært et godt mål på hvor mye innflytelse velgerne har på politikken. Det kan allikevel argumenteres for at ytringsfrihet måler dette tilstrekkelig. En naturlig konsekvens av ytringsfrihet vil være at offentlig opinion har innflytelse og at politikerne er oppmerksom ovenfor krav som stilles i sivilsamfunnet.

I følge Li (2005) er det at politiske ledere i demokratiske stater er underlagt lover og regler som gjør de mer sårbar for transnasjonal terror. I demokratiske stater er utøvende myndighet forpliktet til å følge lover og retningslinjer som ofte begrenser deres mulighet til å iverksette tøffe antiterroriltak og dermed begrense sannsynligheten for terrorangrep. Variabelen *maktbegrensning* måler om utøvende makt i mottakerlandet er begrenset av institusjoner som for eksempel maktfordeling eller lovstyring. Variabelen stammer fra *Systemic Peace* sitt *Polity* datasett (Marshall & Jaggers, 2002). Variabelen går fra 1 til 7, hvor 1 er minst begrensninger på utøvende myndighet, mens 7 er mest.

Det hevdes også at pressefrihet gjør demokratiske stater til foretrukne terrormål (Li, 2005; Plümper & Neumayer, 2010). Terroristene er avhengig av å få spredd sitt budskap og Li (2005) mener pressefrihet i demokratiske stater fører til mer omfattende rapportering og dekning av terrorangrep. Variabelen *pressefrihet* måler i hvilken grad regimet forsøker å sensurere media. Variabelen er hentet fra *Varieties of Democracy* (Coppedge et al., 2018; Pemstein et al., 2018). Variabelen rangerer pressefrihet fra 0 til 4, hvor 0 er systematisk og direkte kontroll over media, mens 4 er at politikerne og regimet sjeldent forsøker å sensurere media. Pressefrihet kan være vanskelig å måle. Sensuren kan være direkte og åpenbar, og i det tilfellet enklere å måle, men den kan også være indirekte og diffus, og vanskelig å måle. I dette tilfellet inkluderer variabelen både indirekte og direkte bruk av sensur (ibid). Indirekte former for sensur kan være tilbaketrekking av økonomisk støtte, påvirkning av infrastruktur som kontorlokaler, trykkefasiliteter osv.

7. Resultater

I dette kapitlet vil resultatene av de statistiske analysene bli presentert og drøftet. Kapitlet er organisert tematisk, resultater vil bli gått gjennom for hver variabel og drøftet opp mot hypotesene. Kapitlet avsluttes med et hypotesesammendrag som viser hvilke hypoteser som resultatene støtter, og hvilke som ikke gjør det. Det kjøres én hovedanalyse. Den inneholder åtte modeller og vises i tabell 4. Deretter kjøres en subanalyse for å teste om det som i teorikapitlet beskrives som demokratisk aktivisme fører til mer terror. Den inneholder tre modeller og presenteres i tabell 7. Tabell 9 mot slutten av kapitlet viser resultatene når det kontrollerer for alternative forklaringer som omtalt mot slutten av kapittel 5.

7.1 Tolkning

Kvaliteten på konklusjonene i kvantitativ analyse hviler på en forutsetning om en kritisk og systematisk tolkning av resultatene. Det gjelder i første omgang feil av type I og type II i hypotesetestingen, at man enten forkaster en sann nullhypotese eller at det beholdes en usann nullhypotese (Skog, 2004). Siden modellene i denne studien også inneholder interaksjonsledd, er det grunn til å være særlig kritisk i tolkningen av koeffisient og signifikans (Brambor, Clark & Golder, 2005). For det første er enkeltvariablene i interaksjonsleddet upålitelige, fordi koeffisienten viser enkeltvariablenes påvirkning på den avhengige variabelen når de andre variablene i interaksjonsleddet er satt til 0. Når et interaksjonsledd inkluderes i en modell vil derfor tolkningen i all hovedsak fokusere på variabelen som måler interaksjonsleddet og ikke enkeltvariablene. I tillegg må man være forsiktig med å fastslå effekten av interaksjonsleddet ved å kun undersøke koeffisienten og signifikans på interaksjonsleddet (Ai & Norton, 2003; Brambor et al., 2005). Interaksjonsleddet tar ikke høyde for at samspillsvariabelen kan påvirke den uavhengige variabelen ulikt etter hvilken verdi man har på den uavhengige variabelen, men forutsetter en mer konstant og jevn påvirkning (Brambor et al., 2005). Ai og Norton (2003) og Plümper og Neumayer (2010) hevder dette er særlig viktig når man analyserer ikke-lineære modeller, noe som er tilfellet i denne sammenheng siden den avhengige variabelen har mange observasjoner med verdien 0. Tolkningen av samspillsledd i denne analysen vil følge fremgangsmåten som er anbefalt av Ai og Norton (2003) og Brambor et al. (2005). Koeffisient og signifikansnivå tolkes ved å predikere effekter ved gitte verdier på variablene, såkalt marginale effekter.

Metoden beregner den uavhengige variabelen sin effekt på den avhengige med én endring i den tredje variabelen, mens de øvrige variablene er satt til sitt gjennomsnitt. Om for eksempel intervensjon sin effekt transnasjonal terror øker eller avtar etter om variabelen *demokratisering* er kodet 0 eller 1.

Som beskrevet i metoddelen begrenser denne analysen seg også til å fokusere på dyader som har hatt (en eller flere) terrorangrep i løpet av tidsperioden i tillegg til et randomisert 10 % utvalg som ikke har hatt terrorangrep. Det å velge ut data basert på den avhengige variabelen kan i følge King og Zen (2001) føre til skjevheter i dataene. De foreslår en rekke kontroller og teknikker for å unngå skjevheter i dataene. Som nevnt tidligere kontrolleres det for disse skjevhetene i dataene ved å kjøre modell 8 i hovedanalysen på hele utvalget, og ikke et randomisert utvalg på 10 %. Resultatene er vedlagt i tabell 15. Marginale effekter som omtalt ovenfor estimeres på hele utvalget i datasettet og ikke et 10 % randomisert utvalg. Wald gjengis også i modellene. Wald rapporterer om modellen er signifikant bedre modell enn en nullmodell (en modell som ikke har noen variabler), og om de uavhengig variabelen inkludert i modellen bidrar til å forklare variasjonen på den avhengige variabelen (Mehmetoglu & Jakobsen, 2016). Desto høyere Wald, desto bedre fanger modellen opp variasjonen i den avhengige variabelen.

Resultatene for hovedanalysen vises i tabell 4 nedenfor. Modell 1 tester hypotese 1 ved å legge inn variabelen *styresettdyade*. Modell 2 til 4 viser resultatene for variabelen *intervensjon*, *regimevennlig intervensjon* og *intervensjonsmakt*, omtalt i hypotese 2, 4 og 7. I modell 5 legges variabelen *allianse* til for å teste hypotese 2. I modell 6 og 7 legges variabelen *ulik religion* inn i samspill med *intervensjon* og *allianse*, for å teste hypotese 3. Modell 8 tester hypotese 5 ved å legge inn samspillsledd mellom *allianse* og *maktasymmetri*. I modell 6, 7 og 8 er kontrollvariablene *ulik religion* og *maktasymmetri lagt inn som* samspillsvariabler. I disse modellene fjernes de som kontrollvariabler for å unngå multikollinearitet.

Tabell 4. Hovedanalyse. Utenrikspolitikk sin effekt på transnasjonal terrorisme, 1990-2014.

Negativ binominal regresjon, robuste standardfeil.

<i>terrorangrep</i>	1	2	3	4	5	6	7	8
styresettedyade	0,727*** (0,0957)	0,689*** (0,0950)	0,690*** (0,0950)	0,680*** (0,0949)	0,721*** (0,0942)	0,734*** (0,0948)	0,710*** (0,0932)	0,729*** (0,0938)
intervensjon		2,452*** (0,364)			2,370*** (0,335)	3,246*** (0,670)	2,383*** (0,335)	2,386*** (0,338)
regimevennlig intervensjon			2,431*** (0,365)					
intervensjonsmakt				6,633*** (0,876)				
allianse					0,531*** (0,133)	0,522*** (0,133)	0,439*** (0,152)	0,285 (0,238)
ulik religion						0,197* (0,107)	0,128 (0,112)	
intervensjon X ulik religion						-1,305* (0,727)		
allianse X ulik religion							0,329 (0,263)	
maktasymmetri								0,724*** (0,163)
allianse X maktasymmetri								0,424 (0,370)
<i>lnhandel</i>	0,249*** (0,0197)	0,265*** (0,0170)	0,265*** (0,0170)	0,254*** (0,0202)	0,250*** (0,0161)	0,251*** (0,0160)	0,250*** (0,0160)	0,249*** (0,0160)
maktasymmetri	0,820*** (0,171)	0,798*** (0,152)	0,798*** (0,152)	0,778*** (0,171)	0,799*** (0,153)	0,812*** (0,151)	0,815*** (0,153)	
nærhet	1,582*** (0,164)	1,563*** (0,151)	1,563*** (0,151)	1,584*** (0,165)	1,476*** (0,151)	1,482*** (0,151)	1,471*** (0,151)	1,489*** (0,152)
ulik religion	0,0701 (0,110)	0,0691 (0,103)	0,0692 (0,103)	0,0384 (0,111)	0,180* (0,106)			0,188* (0,106)
terrorangrep _{t-1}	1,178*** (0,167)	1,030*** (0,107)	1,031*** (0,107)	1,120*** (0,164)	1,015*** (0,103)	1,003*** (0,101)	1,015*** (0,103)	1,011*** (0,104)
konstantledd	-5,208*** (0,229)	-5,232*** (0,195)	-5,231*** (0,196)	-5,158*** (0,228)	-5,331*** (0,201)	-5,359*** (0,200)	-5,297*** (0,201)	-5,297*** (0,201)
<i>lnalpha</i>	2,350*** (0,111)	2,272*** (0,0965)	2,273*** (0,0965)	2,321*** (0,112)	2,243*** (0,0919)	2,234*** (0,0911)	2,239*** (0,0903)	2,241*** (0,0916)
wald	1371,08	1374,83	1375,18	1359,82	1416,59	1432,67	1430,63	1420,28
antall dyader	2915	2915	2915	2915	2915	2915	2915	2915
<i>N</i>	57660	57660	57660	57660	57660	57660	57660	57660

Standardfeil i parentes * $p < 0,05$, ** $p < 0,01$, *** $p < 0,001$. Dummykodet versjon av år vises ikke i tabellen.

7.2 Styresett

Variabelen *styresettdyade* er positiv og signifikant på 1%-nivå på tvers av alle modeller i tabell 4. Dyader hvor opprinnelseslandet er et ikke-demokrati og mottakerlandet er et demokrati har signifikant større sannsynlighet for å oppleve transnasjonal terror enn andre dyader, mens de andre variablene er holdt konstant. Resultatene i ZINB-modellen i tabell 11 i appendiks underbygger også funnet. Variabelen er positiv, men ikke-signifikant i modell 1-7 i den negative binomiale regresjonen. I modell 8 blir variabelen positivt og signifikant på 10%-nivå. For den logistiske modellen er variabelen negativ og signifikant i alle modellene. Det betyr at dyaden bestående av et ikke-demokrati og demokrati har signifikant mindre sannsynlighet for være 1, det vil si å ha aldri ha terror, enn andre dyader som for eksempel to ikke-demokratier. Variabelen er også positiv og signifikant når det kontrolleres for alternative forklaringer i tabell 9. Funnene støtter hypotese 1 om at dyader bestående av en ikke-demokratisk stat og en demokratisk stat har større sannsynlighet for å oppleve transnasjonal terror enn andre dyader. Funnet drøftes nærmere i diskusjonskapittelet.

7.3 Intervensjon

Variabelen *intervensjon*, som måler om mottakerlandet for terroren har intervenert i opprinnelseslandet er også positiv og signifikant på 1%-nivå i modell 2, 5, 7 og 8 i tabell 4, mens de andre variablene er holdt konstant. Resultatene er også de samme når analysen estimeres med ZINB, og når det kontrolleres for alternative forklaringer i tabell 9. Siden datasettet som benyttes i denne studien er dyadisk og variabelen *intervensjon* er retningsspesifikk kan det konkluderes med at når en stat intervenerer i en annen stat er det signifikant større sannsynlighet for at staten som intervenerer blir utsatt for transnasjonale terrorangrep, og at det angrepet utføres av en terrorgruppe med opprinnelse i staten den intervenerte i. Koeffisienten er også relativt stor gjennom alle modellen, noe som indikerer en sterk sammenheng. Funnene gir støtte til hypotese 2, hvertfall når det kommer til intervensjon sin effekt på transnasjonal terror. Allianse sin effekt på transnasjonal terror drøftes senere i kapittelet.

I tillegg redegjør teorikapittelet for to interaksjonseffekter, som testes gjennom hypotese 4 og 7. Førstnevnte er at transnasjonal terror er mer sannsynlig hvis intervensjonen skjer på regimets side av konflikten. Intervensjonen antas av terrorgrupper for å komme regimet til gode, og dermed svekke deres relative innflytelse og mulighet til å nå sine politiske mål (Kydd & Walter, 2006; Pape, 2006a; Plümper & Neumayer, 2010). Hypotese 7 er at transnasjonal terror er mer sannsynlig desto mektigere koalisjonen (som intervensjoner) er. Terror er de svakes våpen og blir en mer attraktiv strategi, desto mektigere motstanderen er (Pape, 2006a; Sobek & Braithwaite, 2005). Flere hevder også at demokratiske stater bygger store og brede koalisjoner når de intervensjoner (Chojnacki, 2006; Geis & Wagner, 2008; Gleditsch et al., 2007). Det mest hensiktsmessige for å teste disse hypotesene ville vært å legge variablene inn i et interaksjonsledd sammen med intervensjonsvariabelen.⁵⁰ Dette for å sjekke om intervensjon sin effekt på transnasjonal terror øker eller avtar etter om hvor mektig koalisjonen er, eller etter hvilken side av konflikten man støtter under intervensjon. Det er ikke mulig i dette tilfellet da verdi på de to variablene forutsetter verdi på variabelen som måler intervensjon. For eksempel vil variabelen som måler om intervensjonen skjer på regimet eller opposisjonens side av konflikten være sterkt korrelert med den variabelen som måler intervensjon. Dette fører igjen til perfekt multikollinearitet og det er ikke mulig å estimere koeffisienter og signifikans (Midtbø, 2012). Variablene *regimevennlig intervensjon* og *intervensjonsmakt* testes derfor enkeltvis i henholdsvis modell 3 og 4 i hovedanalysen.

I modell 3 er koeffisienten til *regimevennlig intervensjon* nesten identisk som *intervensjon* i modell 2, noe som kan tyde på at intervensjon sin effekt på terrorangrep ikke påvirkes av om man intervensjoner på regimet eller opposisjonen sin side. Resultatene skyldes mest sannsynlig at variabelen ikke varierer mye fra den originale intervensjonsvariabelen. Som omtalt i metodekapittelet er intervensjonsvariabelen kodet 1 hvis intervensjon har funnet sted, mens variabelen *regimevennlig intervensjon* er kodet 1 hvis intervensjonen som har funnet sted har vært på regimets side av konflikten. De som er kodet 0 har enten ikke hatt intervensjon i det hele tatt, eller at intervensjonen har skjedd på opposisjonens side. Sistnevnte gjelder kun 10 intervensjoner. Det er dermed kun 10 observasjoner som skiller de to variablene fra hverandre.

⁵⁰ Variabelen *regimevennlig intervensjon* i interaksjon med variabelen *intervensjon* for å teste hypotese 4, og variabelen *intervensjonsmakt* sammen med variabelen *intervensjon* for å teste hypotese 7.

Uti fra dataene og resultatene er det derfor ikke mulig å fastslå noe signifikant forskjell mellom regimevennlige intervensjoner og opposisjonsvennlige intervensjoner sin effekt på transnasjonal terror. Det betyr ikke at det ikke finnes noen sammenheng, men at dataene tilgjengelig for denne studien er for dårlig til å kunne fastslå en sammenheng. Hypotese 4 kan derfor ikke støttes, men det er heller ikke tilstrekkelig resultater for å støtte en nullhypotese om at det ikke finnes noen sammenheng.

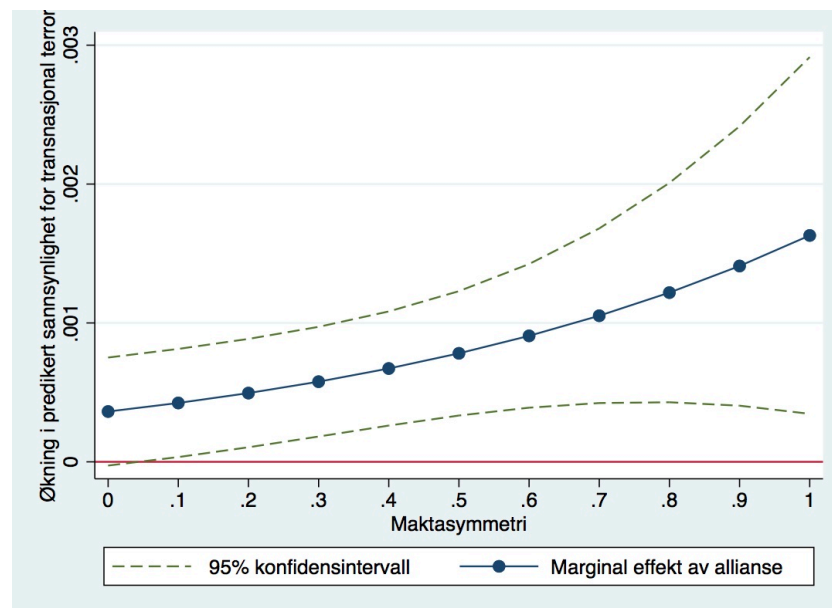
I modell 4 er koeffisienten *intervensjonsmakt* positiv og signifikant, mens alle andre variabler er konstant. Det kan tyde på at desto mektigere koalisjonen er, desto større sannsynlighet er det for at landene i koalisjonen blir utsatt for terrorangrep fra det landet de intervensjoner i, mens de andre variablene er holdt konstant. Funnene er allikevel ikke tilstrekkelig for å kunne fastslå noen sammenheng. Når det ikke er mulighet å legge inn samspillsledd, blir det vanskelig å kontrollere om intervensjon sin effekt på transnasjonal terror øker eller avtar etter hvor mektig den som intervensjoner er. Man ønsker egentlig å måle om intervensjon sin effekt på terror øker eller avtar på ulike verdier av intervensjonsmakt, men ender opp med å måle om maktstatusen til stater som intervensjoner samtidig påvirker faren for terrorangrep. Funnene er ikke tilstrekkelig for å kunne støtte hypotese 7, men heller ikke tilstrekkelig for å støtte en nullhypotese om at det ikke eksisterer noen sammenheng.

7.4 Allianse

Variabelen som måler om statene i dyaden er i allianse med hverandre er positiv og signifikant i modell 5 i tabell 4, når de andre variablene er holdt konstant. Allianse mellom to stater fører til mer transnasjonal terror mellom dem. Resultatene er også de samme når analysen estimeres med ZINB i tabell 11 i appendiks. Funnene gir støtte til hypotese 2, når det gjelder allianse sin effekt på transnasjonal terror. Basert på Plümper og Neumayer (2010) tester hypotese 5 om maktasymmetrien mellom statene, og om hvor avhengig den ene staten er av alliansen, skaper mer transnasjonal terror mot ens alliansepartner. I modell 8 legges det derfor inn et samspillsledd med maktasymmetri og allianse. Samspillsleddet mellom allianse og maktasymmetri er positivt, men ikke signifikant i modell 8, når alle andre variabler er holdt konstant. Resultatene er også like når det kontrolleres for alternative forklaringer i tabell 9. Når modellen estimeres med ZINB i tabell 11 er samspillsleddet positivt og signifikant på 10%-nivå.

Enkeltvariabelen *allianse* i modell 8 viser nå allianse sin effekt på transnasjonal terror, når maktasymmetrien mellom alliansepartnerne er satt i 0. Dette kapitlet startet med en omtale av hvordan man tolker samspillsledd, og at enkeltvariabler ikke er troverdige når de er inkludert i samspillsledd, samt at tolkningen av samspillsleddet ikke alene kan baseres seg på koeffisient og signifikans. Fremgangsmåten som anbefales av Plümper og Neumayer (2010) og Brambor et al. (2005) følges derfor, og tabell 5 og figur 5 viser marginale effekter for allianse med gitte verdier av maktasymmetri.

Figur 5. Marginale effekter for allianse ved gitte verdier på maktasymmetri.

Tabell 5 gjengir økning i predikert effekt for *allianse* på transnasjonal terror, ved gitte verdier på *maktasymmetri*. Referansekategori er ingen allianse. Venstre kolonne gjengir ulike verdier på *maktasymmetri*, mens høyre kolonne gjengir koeffisient, signifikansnivå og konfidensintervall. Basert på Plümper og Neumayer (2010) forventes det at allianse sin effekt på transnasjonal terror øker når verdien på maktasymmetri er høyere enn 0,5. Maktasymmetri over 0,5 indikerer at mottakerlandet er mektigere enn opprinnelseslandet og er i følge Plümper og Neumayer (2010) det som gjør terrorangrep mer sannsynlig. I den situasjonen er opprinnelseslandet avhengig av alliansen og mottakerlandets støtte for å beholde maktmonopol i staten - og da blir det ekstra viktig for terrorgrupper å angripe mottakerlandet for å få mottakerlandet til å avslutte alliansen og dermed svekke regimet i opprinnelseslandet. Maktasymmetri under 0,5 derimot antyder at opprinnelseslandet er mektigere enn mottakerlandet, og det skaper ikke samme avhengighetsforhold mellom alliansepartnerne.

Tabell 5. Marginale effekter for allianse, ved gitte verdier på maktasymmetri.*

Marginale effekter for allianse med gitt verdier på maktasymmetri, mens andre variabler er satt til sitt gjennomsnitt. Basert på modell 8 i tabell 4, estimert med hele utvalget. Ingen allianse er referansekategori.	
allianse = 1, maktasymmetri = 0	0,0003622* (-0,000-0,000)
allianse = 1, maktasymmetri = 0,1	0,0004238** (0,000-0,000)
allianse = 1, maktasymmetri = 0,2	0,000495** (0,000-0,000)
allianse = 1, maktasymmetri = 0,3	0,0005772*** (0,000-0,000)
allianse = 1, maktasymmetri = 0,4	0,000672*** (0,000-0,001)
allianse = 1, maktasymmetri = 0,5	0,0007813*** (0,000-0,001)
allianse = 1, maktasymmetri = 0,6	0,0009071*** (0,000-0,001)
allianse = 1, maktasymmetri = 0,7	0,0010519*** (0,000-0,001)
allianse = 1, maktasymmetri = 0,8	0,0012185*** (0,000-0,002)
allianse = 1, maktasymmetri = 0,9	0,00141*** (0,000-0,002)
allianse = 1, maktasymmetri = 1	0,00163** (0,000-0,002)
<i>antall dyader</i>	37831
<i>N</i>	446 326

Konfidensintervall i parentes, * $p < 0,05$, ** $p < 0,01$, *** $p < 0,001$

* På grunn av små koeffisienter vises alle desimalene.

Resultatene viser positive og signifikante koeffisienter på alle verdier av maktasymmetri, uavhengig av om den er over eller under 0,5. Andre koeffisient viser at predikert sannsynlighet for transnasjonal terror øker med 0,04 % når statene i dyaden er i allianse og maktasymmetrien mellom statene er 0,1, i forhold til referansekategorien. Maktasymmetri på 0,1 indikerer at opprinnelseslandet for terroreren er mektigere enn mottakerlandet. Til sammenligning viser koeffisient nummer seks at predikert sannsynlighet for transnasjonal terror øker med 0,1 % når statene i dyaden er i allianse og maktasymmetrien er 0,8, i forhold til referansekategorien.

Allianse sin predikerte effekt øker fra 0,03 på det minste (når maktasymmetri er satt i 0), til 0,16 på sitt meste (når maktasymmetrien er 1). Figur 5 viser også at allianse sin effekt på transnasjonal terror øker desto større maktasymmetrien er, og den øker mer når maktasymmetrien er over 0,5. Smale konfidensintervaller indikerer også mer presise prediksjoner, og konfidensintervallene er smalest når verdien på maktasymmetri er rundt 0,5. Funnen anses som tilstrekkelig til å kunne bekrefte hypotese 5 om at en stat som er i allianse med en annen stat, hvor regimet er avhengig av alliansen for å beholde makten i landet, har større fare for å oppleve terrorangrep.

7.5 Identitet

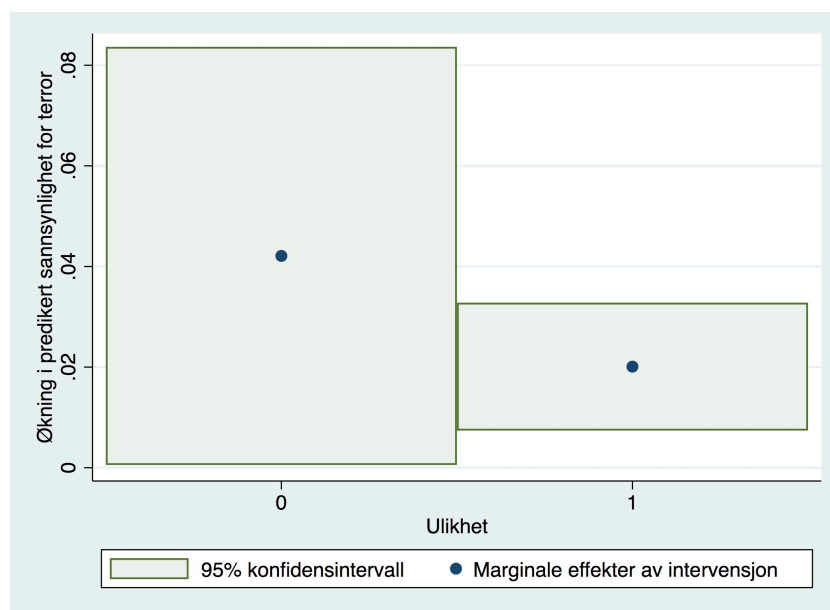
Variabelen *ulik religion* inkluderes i modell 6 og 7 for å teste hypotese 3 om at transnasjonal terror er mer sannsynlig når statene som samhandler anses som annerledes av befolkningen. Pape (2006a) hevder at selvmordsterrorisme under okkupasjon øker hvis den okkuperende staten tilhører en annen religion. Desto mer fremmed okkupanten oppleves desto mer truende vil okkupasjonen oppleves for befolkningen. I teorikapittelet antydes det også at ulikhet øker faren for terror, generelt når to stater samhandler, og ikke bare under fysisk tilstedeværelse som Pape (2006a) fokuserer på. Variabelen *ulik religion* er derfor lagt inn i et samspillsledd med *intervensjon* i modell 6, og i et samspill med *allianse* i modell 7. Samspillsleddet mellom *intervensjon* og *ulikhet* i modell 6 er negativt og signifikant på 10%-nivå, mens de andre variablene er holdt konstant. Det kan se ut som at når en stat intervensjonerer i en annen stat, og de har *ulik religion* så er det mindre fare for at staten som intervensjonerer er utsatt for transnasjonal terror, enn hvis de har *lik religion*. Samspillsleddet for *allianse* og *ulik religion* er positivt, men ikke-signifikant i modell 7. Marginale effekter for *intervensjon* og *allianse* med gitte verdier på *ulik religion* vises i tabell 6 og figur 6 og 7 nedenfor. Hvis ulikhet mellom to stater fører til mer transnasjonal terror når de samhandler, skulle man anta at *intervensjon* og *allianse* sin predikerte effekt på transnasjonal terror var større når statene hadde *ulik religion*, enn om de hadde samme religion.

Tabell 6. Marginale effekter for intervensjon og allianse, ved gitte verdier på ulik religion.

Marginale effekter for intervensjon med gitt verdier på ulik religion, mens andre variabler er satt til sitt gjennomsnitt. Basert på modell 6 i tabell 4, estimert med hele utvalget. Ingen intervensjon er referansekategori.		Marginale effekter for allianse med gitte verdier på ulik religion, mens andre variabler er satt til sitt gjennomsnitt. Basert på modell 7 i tabell 4, estimert med hele utvalget. Ingen allianse er referansekategori.	
intervensjon = 1, ulik religion = 0	0,042** (0,000-0,083)	allianse = 1, ulik religion = 0	0,0005909*** (0,000-0,001)
intervensjon = 1, ulik religion = 1	0,020*** (0,007-0,073)	allianse = 1, ulik religion = 1	0,0015329** (0,000-0,002)
<i>antall dyader</i>	37831	<i>antall dyader</i>	37831
<i>N</i>	446 326	<i>N</i>	446 326

Konfidensintervall i parentes, * $p < 0,05$, ** $p < 0,01$, *** $p < 0,001$

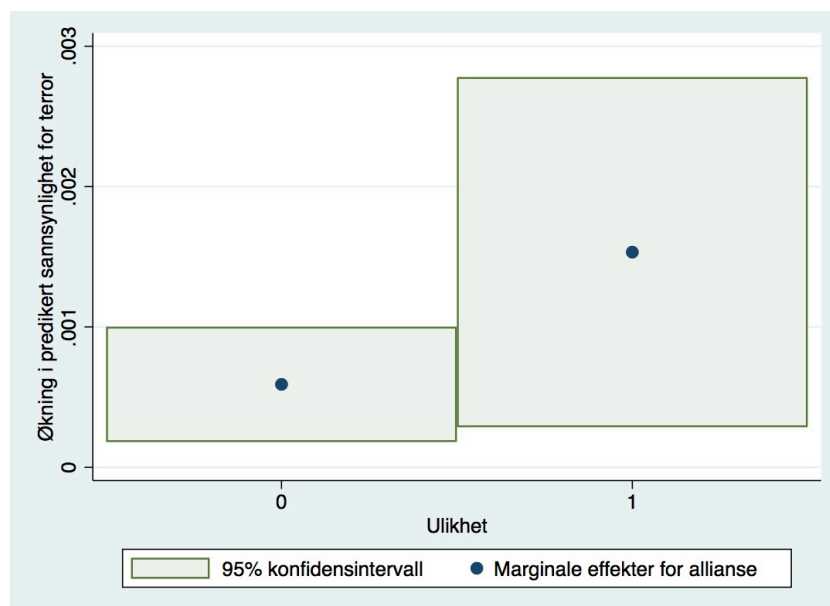
Figur 6. Marginale effekter for intervensjon, ved gitte verdier av ulik religion.

Tabellen til venstre og figur 6 viser at predikert sannsynlighet for terror øker med 4,2 %, i forhold til referansekategorien når en stat intervensjoner i en annen, og de har lik religion. Koeffisienten er signifikant på 5%-nivå. Sammenlignet øker predikert sannsynlighet for terror med 2 % i forhold til referansekategorien, når staten som intervensjoner i en annen stat har annen religion enn den staten den intervensjoner i. Koeffisienten er signifikant på 1%-nivå. Økning i predikert sannsynlighet for at intervensjon fører til terror er dermed større når en stat intervensjoner i en annen stat og de har samme religion, enn når en stat intervensjoner i en annen stat og de har ulik religion.

Det ser ut til at ulikhet i religion mellom statene ikke påvirker faren for transnasjonal terror når den ene staten intervenserer i den andre. På en annen side er den første koeffisienten signifikant på 5%-nivå, mens den andre koeffisienten er signifikant på 1%-nivå. Det kan derfor antas at et strengere signifikansnivå ville gjort den første koeffisienten ikke-signifikant, mens den andre koeffisienten ville vært signifikant. Da ville det vært tydelig at intervensjon sin effekt på transnasjonal terror øker når staten som intervenserer har ulik religion enn den staten den intervenserer i. Man står dermed i fare for å begå feil av type II, hvor man beholder en feil nullhypotese om ingen sammenheng. Tabellen til høyre i tabell 6 og figur 7 nedenfor viser tilsvarende predikert effekt, men for allianse og ikke intervensjon. Koeffisient to viser at predikert sannsynlighet for terror øker med 0,15 % i forhold til referansekategorien når en stat er i allianse med en annen og de har ulik religion. Predikert sannsynlighet for transnasjonal terror øker med 0,05 % i forhold til referansekategorien når staten i en allianse har lik religion. Allianse med ulik religion har tre ganger så stor effekt på den avhengige variabelen som allianse med lik religion. Det kan dermed antas at det er en sammenheng mellom utenrikspolitikk og ulikhet i religion sin effekt på transnasjonal terror, selv om den ikke er mulig å fastslå når det gjelder intervensjon. Funnene gir derfor delvis støtte til hypotese 3 om at faren for terror øker når to stater samhandler og de av befolkningen anses som annerledes.

Figur 7. Marginale effekter for allianse ved gitte verdier av ulik religion.

7.6 Er fysisk tilstedeværelse viktig?

I teoridelen antydes det at utenrikspolitikk kan påvirke transnasjonal terror ulikt etter om den innebærer fysisk tilstedeværelse eller ikke. Dette adresseres også i hypotese 6. Det tester derfor om de to variablene *intervensjon* og *allianse* har ulike effekt på den avhengige variabelen. Intervensjon innebærer alltid utstasjonering av soldater og militær tilstedeværelse, men det er ikke nødvendigvis tilfellet i en allianse (Gibler, 2008; Harbom et al., 2008; Petterson & Eck, 2018). Hypotesen er derfor at intervensjon har en sterkere effekt på transnasjonal terror enn allianse. Testen baserer seg på modell 5. Resultatene er vedlagt i boksen til høyre. Signifikant resultat på 1%-nivå gjør at nullhypotesen om at variablene har lik effekt må forkastes. I modell 5 i tabell 4 har også variabelen som måler intervensjon en betydelig større koeffisient (2,3) enn allianse (0,53) noe som kan tyde på at intervensjon har en sterkere effekt på transnasjonal terror. Hypotese 6 om at utenrikspolitikk som innebærer fysisk tilstedeværelse har større sannsynlighet for å skape transnasjonal terrorisme støttes.

```
. test intervensjon=allianse  
  
( 1) [terror]intervensjont-1 - [terror]allianset-1 = 0  
  
      chi2( 1) = 30.45  
      Prob > chi2 = 0.0000
```

7.7 Demokratisk aktivisme

I teorikapittelet ble demokratiske staters klokketro på demokratisk fredsteori og vektlegging av demokratipromotering, spesielt gjennom intervensjon beskrevet som demokratisk aktivisme (Choi, 2013; Doyle, 1983b; Geis, 2013; Gleditsch et al., 2007). Det ble også antydnet at denne aktivismen kan påvirke terror ved at demokratipromotering hindrer terrorgrupper fra å nå sine mål, samtidig som det innebærer import av det som anses som et vestlig og fremmed fenomen (Freeman, 2008; Kydd & Walter, 2006). Hypotese 8 forsøker å teste dette og resultatene presenteres i tabell 7 nedenfor.

Modell 1 viser intervensjon sin effekt på transnasjonal terror sammen med kontrollvariablene, og er således lik modell 2 i hovedanalysen. Modell 2 legger til variabelen *styresettdyade* i et samspill med *intervensjon*, mens modell 3 viser *intervensjon* i samspill med *demokratisering*.⁵¹ Tabell 8 viser marginale effekter for intervensjon, ved gitte verdier av *styresettdyade* og *demokratisering*.

I metodekapittelet ble det drøftet validitetsutfordringer knyttet til variabelen *intervensjon*. I tabell 12, modell 1-3 i appendiks er derfor subanalysen kjørt, men variabelen *intervensjon* er hentet fra Kisangani og Pickering sitt *IMI* datasett fra 1989 til 2005 (Kisangani & Pickering, 2008). Analysen må tolkes med forsiktighet siden datasettet kun dekker perioden fra 1990 til 2005 (og antall observasjoner endres mye), mens den originale analysen går fram til 2014. For å kontrollere for at variasjonen i resultatene ikke skyldes ulikhet i tidsperiode viser tabell 12, og modell 4-6 i appendiks analysen estimert med den opprinnelige intervensjonsvariabelen fra UCDP, men for samme tidsperiode (1990-2005) som variabelen fra IMI. Det er gjort tilsvarende for marginale effekter. I tabell 13 i appendiks vises marginale effekter for *IMI_intervensjon*. I tabell 13 vises tilsvarende for den originale intervensjonsvariabelen fra UCDP, men for samme tidsperiode som intervensjonsvariabelen fra IMI (1990-2005). Enkeltvariabelen *intervensjon* er positiv og signifikant i alle modellene i tabell 7. Når analysen kjøres med intervensjonsvariabelen fra IMI i tabell 12, er *intervensjon* positiv og signifikant i modell 1 og 3. Gleditsch et al. (2007) hevder at intervensjoner som har demokratibygging som hensikt er mest sannsynlig når en demokratisk stat intervensjoner i en ikke-demokratisk stat. Modell 2 har som hensikt å fange opp dette ved å legge inn et samspillsledd mellom *intervensjon* og *styresettdyade*. Hvis samspillsleddet viser at intervensjon sin effekt på transnasjonal terror øker når staten som intervensjoner er et demokrati og staten den intervensjoner i er et ikke-demokrati, indikerer det at styresettet til statene involvert i intervensjonen er relevant når man ser på sammenhengen mellom intervensjon og transnasjonal terror. I modell 2 er samspillsleddet mellom *intervensjon* og *styresettdyade* negativt og ikke signifikant. Kolonnen til venstre i tabell 8, samt figur 8 viser marginale effekter for intervensjon, ved gitte verdier på *styresettdyade*.

⁵¹ Det mest hensiktsmessige ville vært å teste *styresettdyade* og *demokratisering* i et treveis interaksjonsledd med *intervensjon*. I motsetning til toveis interaksjonsledd, som antar at den uavhengige variabelens effekt på den avhengige variabelen påvirkes av én tredje variabel, antar man i et treveis interaksjonsledd at det er to variabler som påvirker (Dawson & Richter, 2006). Dette er ikke mulig i denne studien da statistikkprogramvaren ikke er kraftig nok til å estimere treveis interaksjoner på 100 % av utvalget.

Tabell 7. Subanalyse, demokratisk aktivisme sin effekt på transnasjonal terrorisme, 1990-2014. Negativ binominal regresjon, robuste standardfeil.

<i>terrorangrep</i>	1	2	3
intervensjon	2,569*** (0,329)	3,092*** (0,630)	2,461*** (0,453)
styresettdyade		0,704*** (0,0958)	0,697*** (0,102)
intervensjon X styresettdyade		-1,089 (0,692)	
demokratisering			-0,0338 (0,134)
intervensjon X demokratisering			-0,0184 (0,553)
<i>lnhandel</i>	0,270*** (0,0167)	0,267*** (0,0169)	0,265*** (0,0170)
maktasymmetri	1,028*** (0,150)	0,811*** (0,151)	0,799*** (0,152)
nærhet	1,416*** (0,142)	1,567*** (0,150)	1,563*** (0,151)
ulik religion	0,174* (0,102)	0,0834 (0,103)	0,0689 (0,103)
terrorangrep _{t-1}	1,055*** (0,105)	1,019*** (0,105)	1,030*** (0,106)
konstantledd	-5,137*** (0,195)	-5,260*** (0,193)	-5,234*** (0,195)
<i>lnalpha</i>	2,312*** (0,0974)	2,265*** (0,0954)	2,272*** (0,0964)
wald	1339,94	1394,70	1383,49
antall dyader	2915	2915	2915
<i>N</i>	57660	57660	57660

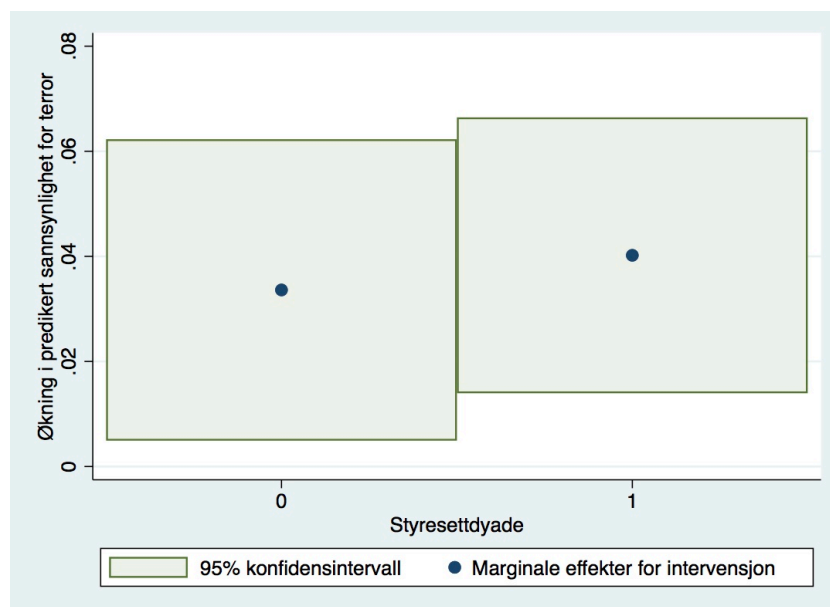
Standardfeil i parentes * $p < 0,05$, ** $p < 0,01$, *** $p < 0,001$ Dummykodet versjon av år vises ikke i tabellen.

Tabell 8. Marginale effekter for intervensjon ved gitte verdier av styresett og demokratisering.

Marginale effekter for intervensjon med gitt verdier på styresettdyade, mens andre variabler er satt til sitt gjennomsnitt. Basert på modell 2 i tabell 7, estimert med hele utvalget. Ingen intervensjon er referansekategori.		Marginale effekter for intervensjon med gitte verdier på demokratisering, mens andre variabler er satt til sitt gjennomsnitt. Basert på modell 3 i tabell 7, estimert med hele utvalget. Ingen intervensjon er referansekategori.	
intervensjon = 1, styresettdyade = 0	0,033** (-0,004-0,062)	intervensjon = 1, demokratisering = 0	0,025*** (0,008-0,041)
intervensjon = 1, styresettdyade = 1	0,040*** (0,013-0,066)	intervensjon = 1, demokratisering = 1	0,028** (0,005-0,052)
<i>antall dyader</i>	37831	<i>antall dyader</i>	37831
<i>N</i>	446 326	<i>N</i>	446 326

Konfidensintervall i parentes, * $p < 0,05$, ** $p < 0,01$, *** $p < 0,001$

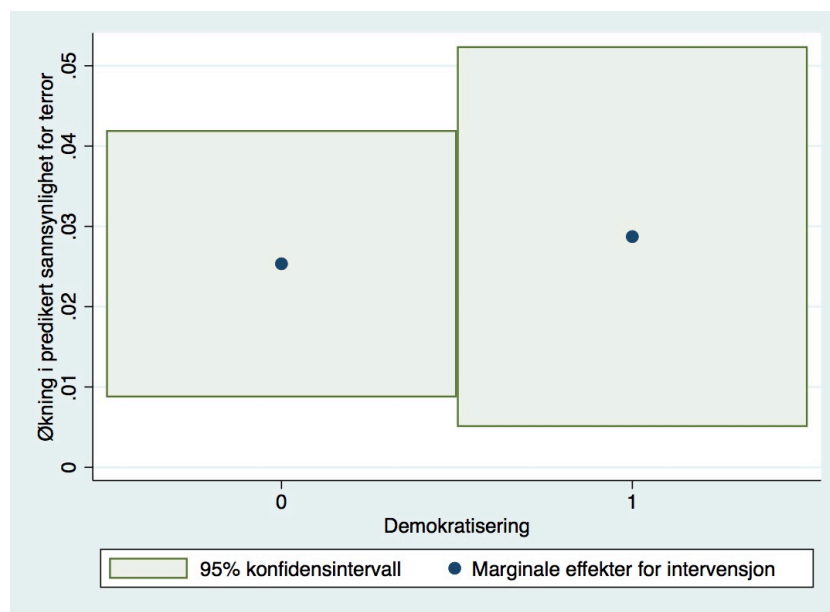
Figur 8. Marginale effekter for intervensjon, ved gitte verdier av styresettdyade.

Den første koeffisienten viser at predikert sannsynlighet for transnasjonal terror øker med 3,3 %, i forhold til referansekategorien når en stat intervensjoner i en annen og variabelen *styresettdyade* er satt i 0. Koeffisient to viser økning i predikert sannsynlighet for terror når *styresettdyade* er satt i 1 (demokrati – ikke-demokrati). Predikert sannsynlighet for terror øker med 4 % når et demokrati intervensjoner i et ikke-demokrati, i forhold til referansekategorien. Koeffisientene viser at når en demokratisk stat intervensjoner i en ikke-demokratisk stat har det større sannsynlighet for å skape transnasjonal terror enn når andre kombinasjoner av styresett intervensjoner. Tabell 13 viser marginale effekter estimert med intervensjonsvariabelen fra IMI.

Det er kun koeffisienten som viser predikert effekt når styresettdyade er satt i 1 som er signifikant. Tilsammen tyder disse resultatene på at intervensjon har større sannsynlighet for å skape terror når staten som intervensjonerer er et demokrati, og staten det intervensjoneres i er et ikke-demokrati. Dette betyr ikke at demokratisk aktivisme fører til transnasjonal terror, men at statene sitt styresett er relevant når man studerer sammenhengen mellom intervensjon og transnasjonal terror.

Figur 9. Marginale effekter for intervensjon, ved gitte verdier på demokratisering.

Samspeilet mellom *intervensjon* og *demokratisering* i modell 3 er negativt og ikke-signifikant. Når analysen kjøres med intervensjonsvariabelen fra IMI blir samspeilsleddet positivt og signifikant. Kolonnen til høyre i tabell 8, og figur 9 ovenfor viser marginale effekter for intervensjon ved gitte verdier av *demokratisering*. Hvis demokratisk aktivisme fører til mer terror skal man se at en intervensjon med påfølgende endring i demokratiscore har sterkere effekt på transnasjonal terror enn kun intervensjon. Predikert sannsynlighet for transnasjonal terrorisme øker med 2,5 % i forhold til referansekategorien når en stat intervensjonerer i en annen, *uten* at det påfølges av en endring i demokratiscoren. Koeffisient nummer to viser effekten når intervensjonen påfølges av endring i demokratiscoren: predikert sannsynlighet for transnasjonal terrorisme øker med 2,8 % i forhold til referansekategorien. Det er ikke stor forskjell mellom de to koeffisientene. Når marginale effekter kjøres med intervensjonsvariabelen fra IMI i tabell 13 i appendiks, er ingen av koeffisientene signifikante. Det samme gjelder i tabell 14 i appendiks, der er marginale effekter for den opprinnelige intervensjonsvariabelen estimert, men for samme tidsperiode som IMI (1990-2005).

Resultatene er derfor ikke tilstrekkelig til å fastslå en signifikant sammenheng mellom intervensjon, demokratisering og transnasjonal terror, og resultatene gir ikke støtte til hypotese 8.

Det er også grunn til å kommentere variasjonen i resultatene etter hvilken intervensjonsvariabel man bruker. For det første er resultatene for den opprinnelige intervensjonsvariabelen fra UCDP stort sett like, uavhengig av om de er kjørt for hele tidsperioden som i subanalysen, eller for tidsperioden 1990-2005 i tabell 12, modell 4-6. Det er derimot større variasjon mellom analysene etter om de er estimert med den opprinnelige intervensjonsvariabelen fra UCDP i subanalysen i tabell 7 eller om den er kjørt med variabelen fra IMI i tabell 12, modell 1-3 i appendiks. Dette er også tilfellet for marginale effekter. Dette kan tyde på at de to variablene fanger opp ulike typer intervensjoner. Variabelen fra UCDP teller for eksempel konflikten kun hvis den har over 25 konfliktrelaterte dødsfall, mens IMI gjør ikke tilsvarende begrensninger (Harbom et al., 2008; Kisangani & Pickering, 2008; Petterson & Eck, 2018). Disse skjevhetene kan ha påvirket resultatene i analysen, for eksempel sammenhengen mellom intervensjon og ulikhet, og intervensjon og demokratisering.

7.8 Alternative forklaringer

Tabell 9 nedenfor tester for alternative forklaringer, som omtalt på slutten av kapittel 4. Flere studier argumenterer for at demokratiske stater er utsatt for transnasjonal terror fordi de er «soft targets» (Li, 2005; Pape, 2006a; Plümper & Neumayer, 2010). I modellene er verken *ytringsfrihet*, *maktbegrensning* eller *pressesfrihet* signifikant. Funnene tyder på at det som kjennetegner demokratiske stater som «soft targets» ikke forklarer hvorfor de utsettes for transnasjonal terror. Funnene bør tolkes med forsiktighet siden variabelen *styresettyade* er med i modellen. Det kan hende at variabelen som måler styresett i dyaden tar innover seg effekten av de andre variablene (Li, 2005).

Tabell 9. Alternative forklaringer. Demokratiske stater som «soft targets», 1990 – 2014.
Negativ binominal regresjon, robuste standardfeil.

<i>terrorangrep</i>	1	2*	3
styresettedyade	0,729*** (0,117)	0,795*** (0,118)	0,730*** (0,115)
intervensjon	2,386*** (0,338)	2,246*** (0,245)	2,386*** (0,339)
allianse	0,285 (0,239)	0,379 (0,266)	0,285 (0,239)
maktasymmetri	0,724*** (0,162)	0,823*** (0,176)	0,724*** (0,162)
allianse X maktasymmetri	0,424 (0,369)	0,299 (0,402)	0,424 (0,369)
ytringsfrihet	-0,000361 (0,213)		
maktbegrensning		-0,0172 (0,0302)	
pressefrihet			-0,000666 (0,0408)
<i>ln</i> handel	0,249*** (0,0159)	0,257*** (0,0163)	0,249*** (0,0161)
nærhet	1,488*** (0,157)	1,513*** (0,162)	1,488*** (0,156)
ulik religion	0,188* (0,109)	0,207* (0,110)	0,187* (0,110)
terrorangrep _{t-1}	1,011*** (0,105)	0,966*** (0,102)	1,011*** (0,105)
konstantledd	-5,296*** (0,235)	-5,401*** (0,238)	-5,295*** (0,220)
<i>ln</i> alpha	2,241*** (0,0916)	2,242*** (0,0931)	2,241*** (0,0916)
wald	1420,65	1379,70	1424,47
antall dyader	2915	2800	2915
<i>N</i>	57660	53891	57660

Standardfeil i parentes * $p < 0,05$, ** $p < 0,01$, *** $p < 0,001$. Dummykodet versjon av år vises ikke i tabellen.

*færre *N* skyldes færre verdier på variabelen *maktbegrensning*

7.9 Kontrollvariabler

Kontrollvariabelen *nærhet* er positiv og signifikant i modell 1 – 8 i hovedanalysen i tabell 4. Resultatene er stort sett de samme i den negative binominale regresjonen i ZINB i tabell 11. I den logistiske modellen i ZINB er variabelen negativ og signifikant i alle modellene, utenom i modell 2. *Maktasymmetri* er positiv og signifikant i modell 1-7 i hovedanalysen. I ZINB-modellen er variabelen ikke-signifikant på oversiden av linjen, men negativ og signifikant i den logistiske modellen. *Handel* er positiv og signifikant gjennom alle modellene i hovedanalysen. I alle ZINB-modellene er variabelen positiv og signifikant i den negative binominale modellen, og negativ og signifikant i den logistiske modellen. Kontrollvariabelen *ulik religion* er ikke signifikant i modell 1- 4 i hovedanalysen, men er positiv og signifikant på 10%-nivå i modell 5 og 8. Variabelen er også positiv og signifikant i den negative binominale regresjonen i modell 5 og 8 i ZINB modellen, men ikke signifikant i de øvrige modellene i ZINB.

Tabell 10. Hypotesesammendrag

	Støttet	Delvis støttet	Ikke støttet	Modell(er) brukt
<i>Hypotese 1: En dyade bestående av en ikke-demokratisk stat og en demokratisk stat har større fare for å oppleve transnasjonal terror enn andre dyader</i>	x			Modell 1-8, tabell 4
<i>Hypotese 2: En stat som intervensjonerer i en annen stat eller er i allianse med den har større fare for å oppleve transnasjonal terror</i>	x			Modell 2, 5-8, tabell 4
<i>Hypotese 3: En stat som intervensjonerer i en stat eller er i allianse med den og som av befolkningen anses som annerledes enn deres egen har større fare for å oppleve transnasjonal terror</i>		x		Modell 6 og 7, tabell 4
<i>Hypotese 4: En stat som intervensjonerer på regimets side av konflikten har større fare for å oppleve terrorangrep</i>			*	Modell 3, tabell 4
<i>Hypotese 5: En stat som er i allianse med en annen stat, hvor regimet er avhengig av alliansen for å beholde makten i landet, har større fare for å oppleve terrorangrep</i>			x	Modell 8, tabell 4
<i>Hypotese 6: En stat som intervensjonerer i en annen stat har større fare for å oppleve transnasjonal terror enn en stat som er i allianse med en annen stat</i>	x			Modell 5, tabell 4
<i>Hypotese 7: Desto mektigere koalisjonen som intervensjonerer er, desto større fare for at staten(e) som intervensjonerer blir utsatt for transnasjonal terror</i>			**	Modell 4, tabell 4
<i>Hypotese 8: En stat som forsøker å demokratisere et annet land gjennom intervensjon har større sannsynlighet for å oppleve transnasjonal terror</i>			x	Modell 2 og 3, tabell 5

*Data tilgjengelig for denne studien er ikke tilstrekkelig til å kunne konkludere

** Data tilgjengelig for denne studien er ikke tilstrekkelig til å kunne konkludere

8. Diskusjon

Denne masteroppgaven ble innledet med spørsmålet om transnasjonal terrorisme mot demokratiske stater er et resultat av utenrikspolitikken de fører mot ikke-demokratiske stater. Dette kapitlet vil ta for seg de mest sentrale funnene fra forrige kapittel og drøfte de opp mot tidligere forskning samt problemstillingen for oppgaven.

8.1 Styresett og transnasjonal terrorisme

Savun og Phillips (2009) sitt hovedargument er at demokratiske stater fører det som kan beskrives som en aktiv, aktivistisk og konfliktskapende utenrikspolitikk mot ikke-demokratiske stater. Dette skaper motstand som resulterer i terrorangrep mot den demokratiske staten. Variabelen *styresettdyade* er positiv og signifikant i alle modellene, også i robusthetstestene. I en dyade hvor opprinnelseslandet for terroren er et ikke-demokrati og mottakerlandet for terroren er et demokrati er det større fare for transnasjonal terror i enn andre dyader. Basert på analysen er det vanskelig å slå fast hva som skyldes den empiriske sammenhengen, men funnene viser at styresettet til opprinnelseslandet og mottakerlandet for terroren i aller høyeste grad er relevant i studiet av transnasjonal terror. Resultatene viser også at et dyadisk oppsett er gunstig når man studerer transnasjonal terror. Tidligere studier som har sett på sammenhengen mellom styresett og transnasjonal terrorisme har brukt et monadisk oppsett og dermed kun studert enten opprinnelseslandet eller mottakerlandet (Choi & Piazza, 2017; Eyerman, 1998; Li, 2005). De har dermed ikke har klart å ta høyde for at demokrati kan påvirke terror ulikt etter hvilken analyseenhet man studerer. «Political access school» hevder at demokrati fører til mindre transnasjonal terror, mens «strategic school» har hevdet at demokrati fører til mer transnasjonal terror (Li, 2005). Resultatene viser at sammenhengen mellom demokrati og transnasjonal terrorisme er mer kompleks enn det. Forskningsfeltet må derfor i framtiden utvikle ulike teoretiske forklaringer for sammenhengen mellom styresett og transnasjonal terrorisme basert på om det er opprinnelseslandet eller mottakerlandet man studerer.

8.2 Utenrikspolitikk og transnasjonal terrorisme

Resultatene fra analysen viser også en tydelig og robust sammenheng mellom utenrikspolitikken en demokratisk stat fører ovenfor en ikke-demokratisk stat, og transnasjonal terrorisme. Når stat A intervenserer i stat B, fører det til at politiske grupper i stat B utfører terrorangrep mot stat A.

Funnene samsvarer med tidligere studier som finner en sammenheng mellom intervensjon og transnasjonal terror (Du Bois & Buts, 2016; Pape, 2006a; Savun & Phillips, 2009). Allianse mellom to stater fører også til transnasjonal terror. Samtidig indikerer resultatene at maktasymmetri mellom dem (mottakerlandet er mektigere enn opprinnelseslandet) øker sannsynligheten for terror. Funnene underbygger Plümper og Neumayer (2010) sine resultater og argumentet om at allianse sin effekt på transnasjonal terror øker når den ene staten er avhengig av alliansen for å beholde maktmonopolet i staten. Det kan også argumenteres for at funnene forsterker argumentet om at demokratiske stater er utsatt for transnasjonal terror på grunn av utenrikspolitikken de fører. Variablene *intervensjon* og *allianse* er ikke tilfeldig valgt. De er inkludert fordi teorikapittelet antyder at det er «typiske» utenrikspolitiske virkemidler et demokrati bruker ovenfor et ikke-demokrati.

Samtidig tyder resultatene på at det er dimensjoner i forholdet mellom en demokratisk og ikke-demokratisk stat som analysen og variablene som måler utenrikspolitikk ikke klarer å fange opp. Koeffisienten for variabelen *styresettdyade* endrer seg ikke i modellene når variablene som måler utenrikspolitikk legges inn i modellene. Siden intervensjon og allianse er vanlige utenrikspolitiske virkemidler en demokratisk stat bruker ovenfor en ikke-demokratisk stat skulle man anta at effekten av *styresettdyade* ville bli litt svekket når variablene som måler utenrikspolitikk ble lagt inn, men det skjer ikke.

Resultatene i denne analysen viser også at demokratiske stater ikke er utsatt for transnasjonal terror fordi de er «soft targets». Pape (2006a) og Plümper og Neumayer (2010) hevder at demokratiske stater utsettes for transnasjonal terror fordi de lettere gir etter for press. Li (2005) mener demokratiske staters lovstyring og forpliktelse til å ivareta liberale verdier begrenser deres mulighet til å iverksette tøffe antiterroriltak og dermed begrense sannsynligheten for terrorangrep. Verken ytringsfrihet, pressefrihet eller maktbegrensning i mottakerlandet viser en signifikant sammenheng med transnasjonal terrorisme. Det at variablene som måler utenrikspolitikk heller ikke ser ut til å endre seg når disse variabelene inkluderes tyder også på at utenrikspolitikk forklarer transnasjonal terror bedre enn de alternative forklaringene.

8.3 Hvordan utenrikspolitikk skaper transnasjonal terror

Et relevant spørsmål når man studerer sammenhengen mellom utenrikspolitikk og transnasjonal terrorisme er hvordan utenrikspolitikken fører til terror. Denne masteroppgaven har fokusert på det spørsmål og kapittel 5 tilbyr ulike forklaringer til den empiriske sammenhengen mellom utenrikspolitikk og transnasjonal terror. Skyldes sammenhengen at utenrikspolitikken forrykker maktbalansen og hindrer terrorgruppen å nå sine politiske mål? Eller blir demokratiske stater utsatt for terror fordi utenrikspolitikken innebærer fysisk tilstedeværelse? Og hvor viktig er identitet og maktasymmetri for å forklare hvorfor noen tyr til terror som en reaksjon på utenrikspolitikk.

Hypotese 6 indikerer at utenrikspolitikk som innebærer fysisk tilstedeværelse har en større effekt på transnasjonal terror enn utenrikspolitikk som ikke innebærer det. Collar-Wexler et al. (2014) hevder at sammenhengen mellom okkupasjon og selvmordsterrorisme ikke nødvendigvis er et resultat av hva du gjør, men kun det faktum at du er fysisk tilstede og enkel å angripe. Resultatene i analysen gir noen indikasjoner. For det første er koeffisienten for intervensjon større enn koeffisienten for allianse i modell 5, noe som indikerer at intervensjon har en sterkere effekt enn allianse på transnasjonal terror. I tillegg viser resultatene omtalt i forrige kapittel at intervensjon og allianse i modell 5 ikke har like stor effekt på den avhengige variabelen, *terrorangrep*. Intervensjon innebærer alltid stasjonering av soldater og militær tilstedeværelse (Harbom et al., 2008; Petterson & Eck, 2018). Det er ikke nødvendigvis tilfellet for allianse, siden det kun er en avtale som innebærer at statene skal komme hverandre til unnsetning hvis en av de er truet (Gibler, 2008). Resultatene antyder også at allianse får en sterkere effekt transnasjonal terror desto mektigere mottakerlandet er i forhold til opprinnelseslandet. Plümper og Neumayer (2010) forklarer resultatet med desto større maktasymmetri (over 0,5), desto mer avhengig opprinnelseslandet er av mottakerlandet desto viktigere blir det for terrorgruppen å angripe mottakerlandet for å få de til å trekke alliansen og svekke regimet i opprinnelseslandet. De argumenterer med det for at alliansen har en politisk konsekvens for terrorgruppen, og at det er derfor de velger å utsette alliansepartneren for terrorangrep. Men de skriver også at under en allianse med stor maktasymmetri kan mottakerlandet komme til å «station troops in the terrorists home country: it can provide military aid, arms, training, political and economic support...» (Plümper & Neumayer, 2010, s. 78). Grunnen til at allianse med stor maktasymmetri har en effekt på transnasjonal terror kan derfor like godt være et resultat av at det fører til utstasjonering av soldater og militært personell.

Choi og Piazza hevder at tilstedeværelse ikke er det avgjørende, men at «pro-government interventions lead to an increase in suicide attacks» (2017, s. 291). Bois og Buts (2016) argumenterer for noe av det samme. De finner en positiv sammenheng mellom eksport av våpen og faren for å bli utsatt for transnasjonal terror. Våpeneksport til regimet innebærer ikke fysisk tilstedeværelse, men forrykker maktbalansen fordi våpnene brukes av regimet i kampen mot terrorgrupper. Hypotese 4 forsøker blant annet å teste dette, ved å undersøke om stater som intervenerer til fordel for regimet, og dermed svekker terrorgruppen er mer utsatt for terrorangrep, men få observasjoner gir ikke pålitelige resultater. Subanalysen og hypotese 8 som forsøker å teste om demokratiske aktivisme fører til transnasjonal terror er relevant i denne sammenheng. Intervensjoner som har til hensikt å demokratisere land er åpenbart noe mer enn bare fysisk tilstedeværelse, men påvirker i større grad den interne politikken og kan gå på akkord med terrorgruppens egne politiske mål (Kydd & Walter, 2006; Plümper & Neumayer, 2010). Tydelige resultater fra subanalysen kan derfor bidra til å slå fast om utenrikspolitikk skaper terror fordi det forrykker maktbalansen og hindrer terrorgrupper fra å nå sine politiske mål. Det kunne også bidratt til å slå fast om demokratiske stater er mer utsatt for transnasjonal terror på grunn av demokratisk aktivisme. I teorikapittelet redegjør Freeman (2008) for motstanden mot demokrati i islamsk jihadisme, og den generelle motstanden mot det de anser som vestlig eksporterte verdier og prosedyrer. Resultatene fra subanalysen er ikke tilstrekkelig til å fastslå en signifikant sammenheng mellom demokratisk aktivisme og transnasjonal terror. Et interessant funn er likevel at intervensjon sin effekt på transnasjonal terror øker når det er en demokratisk stat som intervenerer i en ikke-demokratisk stat. Det er dermed noe som skjer i intervensjonen når en demokratisk stat intervenerer i en ikke-demokratisk stat som skaper mer terror. Funnene bekrefter ikke demokratisk aktivisme, men viser at styresett til staten som intervenerer, og staten det blir intervenert i er relevant når man studerer sammenhengen mellom intervensjon og transnasjonal terrorisme. Funnene kan også skyldes hvordan demokratisering er operasjonalisert i denne studien. Demokratisering kan være vanskelig å måle, og i metodekapittelet ble det drøftet alternative operasjonaliseringer, for eksempel en variabel som måler tid siden siste regimeskifte (Coppedge et al., 2018). Desch (2008) hevder blant annet at regimeskifte var det viktigste for USA når de intervenerte i Irak i 2003.

Avslutningsvis drøftes også resultatene knyttet til identitet og hypotese 3. Pape (2006a) hevder at identitet er viktig for å forklare hvordan utenrikspolitikk fører til transnasjonal terrorisme. Okkupasjon av en fremmed stat provoserer fram det han kaller «nationalist backlash», man føler sin nasjonale identitet som truet og viljen til å kjempe for sitt eget land øker. Neumayer og Plümper (2009) derimot hevder at identitet og kulturelle tilnærminger til transnasjonal terrorisme er feilslått. De fleste studier som gjengis av Krieger og Meierrieks (2011) finner heller ingen signifikant sammenheng mellom kultur, identitet og transnasjonal terrorisme. Hypotese 3 forsøker å teste dette. I en allianse, påvirker ulikhet i religion faren for transnasjonal terror, men analysen viser ikke tilsvarende resultater når det gjelder intervensjon.

8.4 Frankrikes utenrikspolitikk ovenfor Algerie

Forholdet mellom Frankrike og Algerie kan fungere som en god illustrasjon for problemstillingen i denne oppgaven. Algerie var et fransk koloni fram til 1962, og helt siden det har statene hatt et tett forhold «through ties of language, history and blood, throughout the Francophone world in a relationship which many still characterize as neo-colonial» (Gregory, 2003, s. 128). I forkant av det nasjonale valget i 1991 ble det styrende partiet FLN (Front de Libération Nationale) utfordret av det islamske partiet FIS (Front Islamique de Salut). FLN hadde verken klart å skape økonomisk vekst eller politisk frihet for befolkningen i landet, med det resultatet at FIS gjorde solide lokalvalg i 1990 og fikk flertall i første valgrunde i det nasjonale valget i 1991. I redsel for å bli slått i andre valgrunde erklærte FLN i 1992 unntakstilstand og tilsidesatte valgresultatet og oppløste FIS. Et grep som i følge Gregory (2003) var støttet av den franske regjeringen som var redd for å måtte forholde seg til en demokratisk valgt islamistisk regjering i Algerie. Snytt for politisk makt opprettet avhoppere fra FIS, gruppen GIA (Les Groupes Islamistes Armées). En gruppe hvis hovedmål var: «to destabilize and remove the FLN at home and force France to end its support for the FLN and disengage from Algerian affairs» (Gregory, 2003, s. 131). Senere på 90-tallet utførte GIA en rekke terrorangrep i Frankrike. I 1994 kapret de et Air France-fly på vei fra Algiers til Paris. I juli 1995 utførte de et attentat mot en imam utenfor en moské i Paris. Kun to uker etterpå ble en bombe utløst på en togstasjon rett ved Notre-Dame, og i august samme år ble en bombe funnet på et hurtigtog mellom Paris og Lyon. Flere angrep ble også utført i september og oktober. En terrorkampanje som Gregory (2003) setter i direkte sammenheng med innblanding i algerisk politikk på starten av 90-tallet.

9. Oppsummering

I en fatwa i 1998 oppfordret Osama bin Laden alle muslimer som tror på Gud om å drepe enhver amerikaner og sabotere deres økonomiske interesser (Lewis, 1998). Han oppfordret også muslimske lærere, ledere, unge og militære til å angripe amerikanske militære tropper og deres allierte. Motstanden mot USAs politikk i Midtøsten er tydelig i fatwaen:

«for over seven years the United States has been occupying the lands of Islam in the holiest of places, the Arabian Peninsula, plundering its riches, dictating to its rulers, humiliating its people, terrorizing its neighbors, and turning its bases in the Peninsula into a spearhead through which to fight the neighboring Muslim peoples».

(Lewis, 1998, s. 1)

Resultatene i denne masteroppgaven antyder at demokratiske stater er utsatt for transnasjonal terror på grunn av utenrikspolitikken de fører mot ikke-demokratiske stater. Ved å plassere styresett i årsakssammenhengen har oppgaven sitt teoretiske grunnlag redegjort for at intervensjon og allianse er vanlige utenrikspolitiske virkemidler en demokratisk stat bruker ovenfor en ikke-demokratisk stat. Videre har resultatene fra de kvantitative analysene vist at stater som intervensjoner og allierer seg med andre stater er mer utsatt for transnasjonal terror fra de statene denne utenrikspolitikken retter seg mot. Videre har studien drøftet om denne sammenhengen skyldes politikk: at utenrikspolitikken påvirker maktbalansen i opprinnelseslandet, og det fører til at politiske grupper bruker terrorangrep som strategi for å få mottakerlandet til å avslutte sin utenrikspolitikk (Pape, 2006a; Plümper & Neumayer, 2010). Eller om det er at man er fysisk tilstede og dermed enkel å angripe. Resultatene har også vist at demokratiske stater ikke utsettes for transnasjonale terrorangrep fordi de er «soft targets».

Analysen har også vist at styresett er relevant når man studerer transnasjonal terrorisme. Dyaden hvor opprinnelsesland er et ikke-demokrati og mottakerlandet et demokrati har større sannsynlighet for å oppleve transnasjonal terror enn andre dyader. Funnene indikerer at sammenhengen mellom styresett og transnasjonal terrorisme er mer komplisert enn det tidligere studier har antydnet (Eyerman, 1998; Li, 2005). Oppgaven har også vist at et dyadisk oppsett er relevant i studiet av transnasjonal terrorisme. Transnasjonal terror innebærer to ulike aktører: staten hvor terroren oppstår og staten som terroren retter seg mot. Resultatene viser at forskning om transnasjonal terrorisme gir best kunnskap om årsakssammenhenger når den klarer å ta innover seg: i) det som fører til at terror oppstår i opprinnelseslandet, er ikke nødvendigvis det

samme som fører til at terror rettes mot mottakerlandet, og ii) samhandlingen mellom to stater kan også forklare hvorfor politiske grupper i en stat velger å utføre terrorangrep rettet mot en annen stat. I tillegg til dette bør forskningsfeltet i tiden framover vie plass til en kritisk diskusjon om hva som defineres som terrorisme, og hvordan det best operasjonaliseres. Man bør også lete etter flere variabler som operasjonaliserer en stat sin utenrikspolitikk på en presis måte, og som klarer å fange opp de mangfoldige utenrikspolitiske virkemidlene statene har til rådighet. Tilslutt er det viktig å lete etter en dypere forståelse av hvordan utenrikspolitikken skaper transnasjonal terrorisme. Kapittel 5 i denne masteroppgaven forsøker å være et bidrag i så måte, ved å drøfte hva som faktisk skjer i den ikke-demokratiske staten når den demokratiske stat fører utenrikspolitikk mot den, og hvordan det fører til transnasjonal terror.

De politiske implikasjonene for denne studien er vanskelig å overse. Utenrikspolitikk har konsekvenser, og det er viktig at statene er klar over dem. For eksempel er konsekvensene av invasjonen i Irak i 2003 tydelig (Fuller, 2004). I oktober 2004 uttalte tidligere president Barack Obama at invasjonen hadde skapt humanitær krise i Irak, men at den nå også utgjorde et sikkerhetsproblem for USA:

«...a humanitarian crisis, we are also going to have a huge national security problem on our hands-because, ironically, it has become a hotbed of terrorists as a consequence, in part, of our incursion there».

Barack Obama, 12. oktober 2004, sitert i (Fuller, 2004)

10. Litteraturliste

- Ai, Chunrong & Norton, Edward C. (2003). Interaction terms in logit and probit models. *Economics letters*, 80(1), 123-129.
- Aronow, Peter, Samii, Cyrus & Assenova, Valentina. (2015). *Cluster-Robust Variance Estimation for Dyadic Data*.
- Ashworth, Scott, Clinton, Joshua D, Meirowitz, Adam & Ramsay, Kristopher W. (2008). Design, inference, and the strategic logic of suicide terrorism. *American Political Science Review*, 102(2), 269-273.
- Azam, Jean-Paul & Thelen, Véronique. (2010). Foreign aid versus military intervention in the war on terror. *Journal of Conflict Resolution*, 54(2), 237-261.
- Barbieri, Katherine, Keshk, Omar MG & Pollins, Brian M. (2009). Trading data: Evaluating our assumptions and coding rules. *Conflict Management and Peace Science*, 26(5), 471-491.
- Barnett, Michael & Duvall, Raymond. (2005). Power in international politics. *International organization*, 59(1), 39-75.
- Bjørge, Tore. (2005). Introduction. I Tore Bjørge (red.), *Root causes of Terrorism. Myths, reality and ways forward*. London: Routledge.
- Brambor, Thomas, Clark, William Roberts & Golder, Matt. (2005). Understanding interaction models: Improving empirical analyses. *Political analysis*, 14(1), 63-82.
- Brock, Lothar. (2006). Triangulating War - the Use of Force by Democracies as a Variant of Democratic Peace. I Anna Geis, Lothar Brock & Harald Müller (red.), *Democratic wars - looking at the dark side of the democratic peace*. Hampton: Palgrave MacMillian.
- Brock, Lothar, Geis, Anna & Müller, Harald. (2006). Introduction: the Theoretical Challenge of Democratic Peace. I Anna Geis, Lothar Brock & Harald Müller (red.), *Democratic wars - looking at the dark side of the democratic peace*. Hampton: Palgrave MacMillian.
- Bull, Hedley. (1977). *The anarchical society: a study of order in world politics*. New York.
- Chan, Steve. (1984). Mirror, mirror on the wall... are the freer countries more pacific? *Journal of Conflict Resolution*, 28(4), 617-648.
- Choi, Seung-Whan. (2013). What determines US humanitarian intervention? *Conflict Management and Peace Science*, 30(2), 121-139.
- Choi, Seung-Whan. (2016). Terrorism and zero-inflated negative binominal regression. I Seung-Whan Choi (red.), *New Explorations Into International Relations: Democracy, Foreign Investment, Terrorism and Conflict*. Athens: University of Georgia Press.
- Choi, Seung-Whan & James, Patrick. (2016). Why does the United States intervene abroad? Democracy, human rights violations, and terrorism. *Journal of conflict resolution*, 60(5), 899-926.
- Choi, Seung-Whan & Piazza, James A. (2017). Foreign military interventions and suicide attacks. *Journal of conflict resolution*, 61(2), 271-297.

- Chojnacki, Sven. (2006). Democratic Wars and Military Interventions, 1946-2002: The Monadic Level Reconsidered. I Anna Geis, Lothar Brock & Harald Müller (red.), *Democratic wars - looking at the dark side of the democratic peace*. Hampton: Palgrave MacMillian.
- Chomsky, Noam. (2003). *Power and terror*: Jacana Media.
- Collard-Wexler, Simon, Pischedda, Costantino & Smith, Michael G. (2014). Do foreign occupations cause suicide attacks? *Journal of Conflict Resolution*, 58(4), 625-657.
- Coppedge, Michael, Gerring, John, Knutsen, Carl Henrik, Lindberg, Staffan I, Skaaning, Svend-Erik, Teorell, Jan, . . . Ziblatt, Daniel (2018). *V-Dem Dataset v8*.
- Crenshaw, Martha. (1981). The causes of terrorism. *Comparative politics*, 13(4), 379-399.
- Crenshaw, Martha. (2007). Explaining suicide terrorism: A review essay. *Security Studies*, 16(1), 133-162.
- Cunningham, David E, Gleditsch, Kristian Skrede & Salehyan, Idean. (2013). Non-state actors in civil wars: A new dataset. *Conflict Management and Peace Science*, 30(5), 516-531.
- Dawson, Jeremy F & Richter, Andreas W. (2006). Probing three-way interactions in moderated multiple regression: development and application of a slope difference test. *Journal of Applied Psychology*, 91(4), 917.
- Desch, Michael C. (2008). America's liberal illiberalism: The ideological origins of overreaction in US foreign policy. *International Security*, 32(3), 7-43.
- Doyle, Michael W. (1983a). Kant, Liberal Legacies, and Foreign Affairs. *Philosophy & Public Affairs*, 12(3).
- Doyle, Michael W. (1983b). Kant, Liberal Legacies, and Foreign Affairs, Part 2. *Philosophy & Public Affairs*, 12(4).
- Doyle, Michael W. (1997). Kant, Liberal Legacies and Foreign Affairs. I Michael Brown, Sean M. Lynn-Jones & Steven Miller (red.), *Debating the Democratic Peace*. Cambridge: MIT Press.
- Drakos, Konstantinos & Gofas, Andreas. (2006). In search of the average transnational terrorist attack venue. *Defence and Peace Economics*, 17(02), 73-93.
- Du Bois, Cind & Buts, Caroline. (2016). Military support and transnational terrorism. *Defence and Peace Economics*, 27(5), 626-643.
- Dunne, Tim & Schmidh, Brian. (2011). Realism. I Steve Smith, John Baylis & Patricia Owens (red.), *The Globalization of World Politics: An Introduction to International Relations* (s. 86-99). Oxford: Oxford University Press.
- Daase, Christopher. (2006). Democratic peace - democratic war: Three Reasons why Democracies are War-prone. I Anna Geis, Lothar Brock & Harald Müller (red.), *Democratic wars - looking at the dark side of the democratic peace*. Hampton: Palgrave MacMillian.
- East, Maurice A & Hermann, Charles F. (1974). Do nation-types account for foreign policy behavior? *Comparing foreign policies*, 269-303.
- Enders, Walter & Sandler, Todd. (2011). *The political economy of terrorism*: Cambridge University Press.

- Enders, Walter, Sandler, Todd & Gaibulloev, Khusrav. (2011). Domestic versus transnational terrorism: Data, decomposition, and dynamics. *Journal of Peace Research*, 48(3), 319-337.
- Eyerman, Joe. (1998). Terrorism and democratic states: Soft targets or accessible systems. *International Interactions*, 24(2), 151-170.
- Falk, Richard. (2002). The New Bush Doctrine. *The Nation*. Hentet 12. desember, 2017, fra <https://www.thenation.com/article/new-bush-doctrine/>
- Fermann, Gunnar. (2013). *Utenrikspolitik og norsk krisehåndtering*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Findley, Michael G, Piazza, James A & Young, Joseph K. (2012). Games rivals play: Terrorism in international rivalries. *The Journal of Politics*, 74(1), 235-248.
- Freeman, Michael. (2008). Democracy, Al Qaeda, and the causes of terrorism: A strategic analysis of US policy. *Studies in conflict & terrorism*, 31(1), 40-59.
- Fuller, Jaime. (2004). How Obama talked about Iraq from 2002 to 2014. Hentet 10. februar, 2018, fra https://www.washingtonpost.com/news/the-fix/wp/2014/06/19/how-obama-talks-about-iraq-before-and-after/?noredirect=on&utm_term=.2faebab032bb
- Ganor, Boaz. (2008). Terrorist organization typologies and the probability of a boomerang effect. *Studies in Conflict & Terrorism*, 31(4), 269-283.
- Geis, Anna. (2013). The «Concert of Democracies»: Why some states are more equal than others. *International Politics*, 50(2), 257-277.
- Geis, Anna & Wagner, Wolfgang (2008). *How far is it from Königsberg to Kandahar*. Innlegg presentert ved Interrogating Democracy in International Relations, London.
- Geva, Nehemia & Hanson, D Christopher. (1999). Cultural similarity, foreign policy actions, and regime perception: An experimental study of international cues and democratic peace. *Political Psychology*, 20(4), 803-827.
- Gibler, Douglas M. (2008). *International military alliances, 1648-2008*: CQ Press.
- Gibler, Douglas M & Wolford, Scott. (2006). Alliances, then democracy: An examination of the relationship between regime type and alliance formation. *Journal of Conflict Resolution*, 50(1), 129-153.
- Glaser, Daryl. (2006). Does hypocrisy matter? The case of US foreign policy. *Review of International Studies*, 32(2), 251-268.
- Gleditsch, Nils Petter, Christiansen, Lene Siljeholm & Hegre, Havard. (2007). Democratic jihad? Military intervention and democracy. *World Bank Policy Research Working Paper*.
- Greene, William H. (1994). Accounting for excess zeros and sample selection in Poisson and negative binomial regression models.
- Gregory, Shaun. (2003). France and the War on Terrorism. *Terrorism and Political Violence*, 15(1), 124-147.
- Gunaratna, Rohan. (2002). *Inside Al Qaeda: global network of terror*: Columbia University Press.
- Gurr, Ted. (1970). *Why Men Rebel*. New Jersey: Princeton University Press.

- Hadenius, Axel & Teorell, Jan. (2005). Cultural and economic prerequisites of democracy: Reassessing recent evidence. *Studies in comparative international development*, 39(4), 87-106.
- Harbom, Lotta, Melander, Erik & Wallensteen, Peter. (2008). Dyadic dimension of Armed Conflict, 1946-2007. *Journal of Peace Research*, 45(5), 697-710.
- Hegre, Havard, Ellingsen, Tanja, Gleditsch, Nils Petter & Gates, Scott. (2001). Towards a democratic civil peace? Opportunity, grievance, and civil war, 1816-1992. *American Political Science Review*, 95(1), 33-48.
- Hegre, Håvard. (2014). Democracy and armed conflict. *Journal of Peace Research*, 51(2), 159-172.
- Henderson, Errol Anthony. (2002). *Democracy and war: the end of an illusion?* : Lynne Rienner Publishers.
- Hermann, Margaret G. & Kegley Jr, Charles W. (1995). Rethinking Democracy and International Peace: Perspectives from Political Psychology. *International Studies Quarterly*, 39(4), 511-533.
- Hoechle, Daniel. (2007). Robust standard errors for panel regressions with cross-sectional dependence. *Stata Journal*, 7(3), 281.
- Huntington, Samuel P. (1997). *The clash of civilizations and the remaking of world order*: Penguin Books India.
- Jakobsen, Jo, Jakobsen, Tor G & Ekevoold, Eirin Rande. (2016). Democratic peace and the norms of the public: a multilevel analysis of the relationship between regime type and citizens' bellicosity, 1981–2008. *Review of International Studies*, 42(5), 968-991.
- Jenkins, Brian M & Johnson, Janera. (1975). *International Terrorism: A Chronology, 1968-1974*. Hentet fra
- Kant, Immaunel. (1983). *Perpetual Peace and Other Essays* (Ted Humphrey, overs.). Indianapolis: Hackett Publishing Company.
- Kegley Jr, Charles W & Hermann, Margaret G. (1996). How democracies use intervention: A neglected dimension in studies of the democratic peace. *Journal of Peace Research*, 33(3), 309-322.
- King, Gary & Zeng, Langche. (2001). Improving forecasts of state failure. *World Politics*, 53(4), 623-658.
- Kisangani, Emizet & Pickering, Jeffrey. (2008). *International Military Intervention, 1989-2005*.
- Krieger, Tim & Meierrieks, Daniel. (2011). What causes terrorism? *Public Choice*, 147(1-2), 3-27.
- Kydd, Andrew H & Walter, Barbara F. (2006). The strategies of terrorism. *International Security*, 31(1), 49-80.
- Lai, Brian. (2007). "Draining the swamp": an empirical examination of the production of international terrorism, 1968–1998. *Conflict Management and Peace Science*, 24(4), 297-310.
- Layne, Christopher. (1996). Kant or Cant: The Myth of the Democratic Peace. I Sean M. Lynn-Jones, Michael Brown & Steven E. Miller (red.), *Debating the democratic peace*. Cambridge: MIT Press.

- Leeds, Brett Ashley & Davis, David. (1999). Beneath the Surface: Regime type and International Interaction, 1953-1978. *Journal of Peace Research*, 36(1), 5-21.
- Levy, Jack S. (1988). Domestic politics and war. *The Journal of Interdisciplinary History*, 18(4), 653-673.
- Lewis, Bernard. (1998). License to kill: Usama bin Ladin's declaration of Jihad. *Foreign Affairs*, 14-19.
- Li, Q. (2005). Does Democracy Promote or Reduce Transnational Terrorist Incidents. *Journal of Conflict Resolution*, 49(278-297).
- Lynn-Jones, Sean M. (1996). Preface. I Michael Brown, Sean M. Lynn-Jones & Steven Miller (red.), *Debating the Democratic Peace*. Cambridge: MIT Press.
- Mansfield, Edward & Snyder, Jack. (1996). Democratization and the Danger of War. I Michael Brown, Sean M. Lynn-Jones & Steven Miller (red.), *Debating the Democratic Peace*. Cambridge: MIT Press.
- Maoz, Zeev & Abdolali, Nasrin. (1989). Regime types and international conflict, 1816-1976. *Journal of Conflict Resolution*, 33(1), 3-35.
- Maoz, Zeev & Henderson, Errol A. (2013). The world religion dataset, 1945–2010: Logic, estimates, and trends. *International Interactions*, 39(3), 265-291.
- Marsden, Sarah V & Schmid, Alex P. (2011). *Typologies of terrorism and political violence*: Routledge Handbooks Online.
- Marshall, Monty G & Jaggers, Keith. (2002). Polity IV project: Political regime characteristics and transitions, 1800-2002.
- Mascarenhas, Raechelle & Sandler, Todd. (2014). Remittances and terrorism: A global analysis. *Defence and Peace Economics*, 25(4), 331-347.
- McCauley, Clark. (2004). Psychological issues in understanding terrorism and the response to terrorism. *Psychology of terrorism: Coping with the continuing threat, condensed edition*, 33-65.
- Mehmetoglu, Mehmet & Jakobsen, Tor Georg. (2016). *Applied statistics using Stata: a guide for the social sciences*: Sage.
- Mesquita, Bruce Bueno de. (2005). *The logic of political survival*: MIT press.
- Mesquita, Bruce Bueno de & Downs, George W. (2006). Intervention and democracy. *International Organization*, 60(3), 627-649.
- Mickolus, Edward F. (1982). *International terrorism: Attributes of terrorist events, 1968-1977 (ITERATE 2)*: Inter-university Consortium for Political and Social Research.
- Midtbø, Tor. (2012). Stata. Enusiastisk innføring. Oslo: Universitetsforlaget.
- Mitchell, Sara McLaughlin, Kadera, Kelly M & Crescenzi, Mark JC. (2008). Practicing democratic community norms: Third party conflict management and successful settlements. *International conflict mediation: New approaches and findings*, 243-264.
- Mohammad, Abdullah Yousef Sahar. (2005). Roots of terrorism in the Middle East: internal pressure and international constraints. I Tore Bjørgo (red.), *Root causes of Terrorism. Myths, reality and ways forward*. London: Routledge.
- Muller, Edward N & Opp, Karl-Dieter. (1986). Rational choice and rebellious collective action. *American Political Science Review*, 80(2), 471-487.

- Müller, Harald. (2004). The antinomy of democratic peace. *International Politics*, 41(4), 494-520.
- Nesser, Petter. (2006). Jihadism in Western Europe after the invasion of Iraq: Tracing motivational influences from the Iraq war on Jihadist terrorism in Western Europe. *Studies in Conflict & Terrorism*, 29(4), 323-342.
- Neumayer, Eric & Plümper, Thomas. (2009). International terrorism and the clash of civilizations. *British journal of political science*, 39(4), 711-734.
- Neumayer, Eric & Plümper, Thomas. (2010). Spatial effects in dyadic data. *International Organization*, 64(1), 145-166.
- Nye, Joseph S. (2011). The future of power.
- Nye, Joseph S & Welch, David A. (2014). *Understanding global conflict & cooperation: intro to theory & history*: Pearson Education.
- Oneal, John R & Russett, Bruce. (2005). Rule of three, let it be? When more really is better. *Conflict Management and Peace Science*, 22(4), 293-310.
- Palmer, R. R., Colton, Joel & Kramer, Lloyd S. (2014). *A history of Europe in the modern world* (11th ed. utg.). New York: McGraw-Hill Education.
- Pape, Robert Anthony. (2006a). *Dying to win: The strategic logic of suicide terrorism*: Random House Incorporated.
- Pape, Robert Anthony. (2006b). *Dying to win: Why suicide terrorists do it*: Gibson Square.
- Peceny, Mark, Beer, Caroline C & Sanchez-Terry, Shannon. (2002). Dictatorial peace? *American Political Science Review*, 96(1), 15-26.
- Pemstein, Daniel, Marquardt, Kyle L, Tzelgov, Eitan, Wang, Yi-ting, Krusell, Joshua & Miri, Farhad. (2018). The V-Dem measurement model: latent variable analysis for cross-national and cross-temporal expert-coded data.
- Petterson, Therése & Eck, Kristine. (2018). Organized violence, 1989-2017. *Journal of Peace Research*, 55(4).
- Piazza, J.A. (2008). Incubators of Terror: Do Failed and Failing States Promote Transnational Terrorism. *International Studies Quarterly*, 52, 469-488.
- Piazza, James A. (2011). Poverty, minority economic discrimination, and domestic terrorism. *Journal of Peace Research*, 48(3), 339-353.
- Plümper, Thomas & Neumayer, Eric. (2010). The friend of my enemy is my enemy: International alliances and international terrorism. *European Journal of Political Research*, 49(1), 75-96.
- Regan, Patrick. (2000). Civil Wars and Foreign Powers: Outside Intervention in Intrastate Conflict. *Ann Arbor: University of Michigan Press*, 49-50.
- Reinares, Fernando. (2005). Conceptualising International Terrorism. Hentet 20. april 2018, 2005, fra <http://www.realinstitutoelcano.org/wps/wcm/connect/3f1169004f01860bb9fcfd3170baead1/Reinares802.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=3f1169004f01860bb9fcfd3170baead1>
- Reiter, Dan & Stam, Allan C. (2002). *Democracies at war*: Princeton University Press.
- Richardson, Louise. (2006). What terrorists want: New York: Random House.

- Russett, Bruce. (1994). *Grasping the democratic peace: Principles for a post-Cold War world*: Princeton university press.
- Russett, Bruce. (1996). Why democratic peace. I Sean M. Lynn-Jones, Michael Brown & Steven E. Miller (red.), *Debating the democratic peace*. Cambridge: MIT Press.
- Ryckman, Kirssa Cline & Ryckman, Mike. (2017). All Politics Is Local: The Domestic Agenda of terror Groups and the Study of Transnational Attacks. *Journal of Global Security Studies*, 2(1), 55-73.
- Sanchez-Cuenca, Ignacio. (2014). Why Do We Know So Little About Terrorism? *International Interactions*, 40(4), 590-601.
- Savun, Burcu & Phillips, Brian. (2009). Democracy, Foreign Policy, and Terrorism. *Journal of Conflict Resolution*, 53(6), 878-904.
- Schmid, Alex & Jongman, Albert. (1988). *Political terrorism: a research guide to concepts, theories, databases, and literature*. New Brunswick: NJ: Transaction Books.
- Sheehan, Ivan Sascha. (2012). Assessing and comparing data sources for terrorism research *Evidence-based counterterrorism policy* (s. 13-40): Springer.
- Singer, J David. (1988). Reconstructing the correlates of war dataset on material capabilities of states, 1816–1985. *International Interactions*, 14(2), 115-132.
- Sitter, Nick. (2017). *Terrorismens historie : attentat og terrorbekjempelse fra Bakunin til IS*. Oslo: Dreyer.
- Skog, Ole-Jørgen. (2004). *Å forklare sosiale fenomener : en regresjonsbasert tilnærming* (2. [rev. og utvidet] utg. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Small, Melvin & Singer, J David. (1976). The war-proneness of democratic regimes, 1816-1965. *Jerusalem Journal of International Relations*, 1(4), 50-69.
- Smock, David R. (2002). *Islam and democracy* (Vol. 93): United States Institute of Peace.
- Sobek, David & Braithwaite, Alex. (2005). Victim of success: American dominance and terrorism. *Conflict Management and Peace Science*, 22(2), 135-148.
- Starr, Harvey & Thomas, G Dale. (2005). The nature of borders and international conflict: Revisiting hypotheses on territory. *International Studies Quarterly*, 49(1), 123-139.
- START, National Consortium for the Study of Terrorism and Responses to Terrorism. (2016). *Global Terrorism Database*. Hentet fra: <https://www.start.umd.edu/gtd>
- Stinnett, Douglas M, Tir, Jaroslav, Diehl, Paul F, Schafer, Philip & Gochman, Charles. (2002). The correlates of war (cow) project direct contiguity data, version 3.0. *Conflict Management and Peace Science*, 19(2), 59-67.
- Tajfel, Henri. (1974). Social identity and intergroup behaviour. *Information (International Social Science Council)*, 13(2), 65-93.
- Theisen, Ole Magnus, Holtermann, Helge & Buhaug, Halvard. (2012). Climate wars? Assessing the claim that drought breeds conflict. *International Security*, 36(3), 79-106.
- Tillema, Herbert K. (1989). Foreign overt military intervention in the nuclear age: A clarification. *Journal of Peace Research*, 26(4), 419-420.
- Tilly, Charles. (1978). *From mobilization to revolution*. Reading, Addison-Wesley Publishing.
- US State Departement. (2012). Country Reports on Terrorism 2011. Hentet 13. april, 2018, fra <https://www.state.gov/documents/organization/195768.pdf>

- Victoroff, Jeff. (2005). The mind of the terrorist: A review and critique of psychological approaches. *Journal of Conflict resolution*, 49(1), 3-42.
- Von Hippel, Karin. (2002). The roots of terrorism: Probing the myths. *The political quarterly*, 73(s1), 25-39.
- Wassermann, Felix Martin. (1947). The Melian Dialogue. *Transactions and Proceedings of the American Philological Association*, 78, 18-36. doi:10.2307/283480
- Weinberg, Leonard & Eubank, William Lee. (1994). Cultural differences in the behavior of terrorists. *Terrorism and Political Violence*, 6(1), 1-18.
- Xiang, Jun. (2010). Relevance as a latent variable in dyadic analysis of conflict. *The Journal of Politics*, 72(2), 484-498.
- Yanovitzky, Itzhak & VanLear, Arthur. (2008). Time Series Analysis: Traditional and Contemporary Approaches. I Andrew Hayes, Michael Slater & Leslie Snyder (red.), *The SAGE Sourcebook of Advanced Data Analysis Methods for Communication Research*. Wilmington: Sage Publications.
- Young, Joseph K & Findley, Michael G. (2011). Promise and pitfalls of terrorism research. *International Studies Review*, 13(3), 411-431.
- Zwilling, ML. (2013). Negative binomial regression. *The Mathematica Journal*, 15, 1-18.

11. Appendiks

A1. Tabell 11

Hovedanalyse. Utenrikspolitikk sin effekt på transnasjonal terrorisme, 1990-2014. Zero-inflated negativ binominal regresjon, robuste standardfeil.

<i>terrorangrep</i>	1	2	3	4	5	6	7	8
Negativ binominal regresjon								
styresettdyade	0,182 (0,157)	0,196 (0,165)	0,196 (0,165)	0,142 (0,158)	0,239 (0,159)	0,251 (0,164)	0,216 (0,160)	0,274* (0,161)
intervensjon		2,027*** (0,312)			1,966*** (0,287)	2,389*** (0,587)	1,974*** (0,287)	1,980*** (0,279)
regimevennlig intervensjon			2,001*** (0,310)					
intervensjonsmakt				5,907*** (0,900)				
allianse					0,505*** (0,137)	0,502*** (0,136)	0,412** (0,156)	0,0557 (0,260)
ulik religion						0,273 (0,162)	0,187 (0,164)	
intervensjon X ulik religion						-0,619 (0,608)		
allianse X ulik religion							0,337 (0,278)	
maktasymmetri								-0,0355 (0,343)
allianse X maktasymmetri								0,752* (0,393)
<i>lnhandel</i>	0,110** (0,0351)	0,169*** (0,0504)	0,168*** (0,0503)	0,127*** (0,0382)	0,148** (0,0465)	0,152** (0,0519)	0,149** (0,0465)	0,141*** (0,0424)
maktasymmetri	0,236 (0,289)	0,222 (0,305)	0,218 (0,303)	0,140 (0,297)	0,208 (0,312)	0,227 (0,330)	0,241 (0,307)	
nærhet	0,619** (0,204)	0,733** (0,227)	0,733** (0,226)	0,644** (0,212)	0,692** (0,219)	0,709** (0,235)	0,678** (0,221)	0,698*** (0,208)
ulik religion	0,0962 (0,153)	0,128 (0,150)	0,128 (0,150)	0,0616 (0,153)	0,258* (0,154)			0,288* (0,151)
terrorangrep _{t-1}	0,974*** (0,101)	0,916*** (0,102)	0,916*** (0,102)	0,934*** (0,105)	0,906*** (0,0983)	0,908*** (0,0990)	0,905*** (0,0982)	0,890*** (0,0988)

konstantledd	-3,061*** (0,426)	-3,530*** (0,595)	-3,520*** (0,591)	-3,080*** (0,457)	-3,607*** (0,570)	-3,670*** (0,650)	-3,566*** (0,572)	-3,433*** (0,545)
Logistisk modell								
styresettedyade	-1,267*** (0,259)	-1,376*** (0,345)	-1,374*** (0,342)	-1,321*** (0,273)	-1,340*** (0,312)	-1,348*** (0,331)	-1,375*** (0,321)	-1,250*** (0,299)
lnhandel	-0,308*** (0,0490)	-0,242** (0,0843)	-0,243** (0,0839)	-0,290*** (0,0537)	-0,254** (0,0788)	-0,249** (0,0873)	-0,254** (0,0792)	-0,263*** (0,0706)
maktasymmetri	-1,376** (0,434)	-1,525** (0,534)	-1,529** (0,529)	-1,536*** (0,452)	-1,564** (0,540)	-1,550** (0,567)	-1,518** (0,535)	-1,781*** (0,524)
nærhet	-3,541*** (0,754)	-4,316 (2,815)	-4,173* (2,396)	-3,522*** (0,817)	-3,471** (1,213)	-3,516* (1,386)	-3,492** (1,238)	-3,358*** (0,967)
ulik religion	0,0385 (0,276)	0,162 (0,354)	0,162 (0,353)	0,0237 (0,283)	0,234 (0,344)	0,260 (0,375)	0,178 (0,351)	0,274 (0,326)
konstantledd	3,088*** (0,505)	2,466** (0,902)	2,480** (0,893)	3,041*** (0,540)	2,484** (0,854)	2,400* (0,993)	2,506** (0,853)	2,648*** (0,775)
lnalpha	1,909*** (0,107)	1,933*** (0,123)	1,932*** (0,123)	1,904*** (0,106)	1,901*** (0,113)	1,907*** (0,120)	1,896*** (0,113)	1,881*** (0,111)
wald	321,38	322,14	321,68	326,39	337,73	343,90	338,19	353,98
antall dyader	2915	2915	2915	2915	2915	2915	2915	2915
N	57660	57660	57660	57660	57660	57660	57660	57660

Standardfeil i parentes * $p < 0,05$, ** $p < 0,01$, *** $p < 0,001$. Dummykodet versjon av år vises ikke i tabellen.

A2. Tabell 12

Subanalyse. Demokratisk aktivisme sin effekt på transnasjonal terror, 1990-2005. IMI_intervensjon og intervensjonsvariabelen fra UCDP. Negativ binominal regresjon. Robuste standardfeil.

<i>terrorangrep</i>	IMI_intervensjon			UCDP_intervensjon		
	1	2	3	4	5	6
intervensjon	1,821*** (0,338)	0,157 (0,481)	0,823** (0,358)	2,651*** (0,612)	1,636 (1,019)	1,424* (0,812)
styresettdyade		0,802*** (0,122)	0,848*** (0,132)		0,858*** (0,121)	0,855*** (0,133)
intervensjon X styresettdyade		2,267*** (0,603)			1,228 (1,243)	
demokratisering			-0,157 (0,186)			0,00619 (0,175)
intervensjon X demokratisering			2,776*** (0,604)			2,083* (1,146)
<i>lnhandel</i>	0,311*** (0,0240)	0,308*** (0,0244)	0,307*** (0,0242)	0,316*** (0,0239)	0,312*** (0,0243)	0,313*** (0,0242)
maktasymmetri	1,256*** (0,179)	1,000*** (0,183)	1,011*** (0,182)	1,314*** (0,180)	1,024*** (0,182)	1,025*** (0,182)
nærhet	1,360*** (0,201)	1,567*** (0,206)	1,550*** (0,204)	1,406*** (0,193)	1,584*** (0,198)	1,586*** (0,198)
ulik religion	0,0854 (0,125)	-0,0189 (0,125)	-0,0179 (0,124)	0,124 (0,125)	0,0120 (0,124)	0,0108 (0,124)
terrorangrep ₋₁	0,879*** (0,116)	0,822*** (0,113)	0,840*** (0,113)	0,921*** (0,119)	0,865*** (0,115)	0,865*** (0,114)
_cons	-5,420*** (0,221)	-5,551*** (0,219)	-5,565*** (0,219)	-5,492*** (0,225)	-5,626*** (0,222)	-5,625*** (0,223)
/ <i>lnalpha</i>	2,340*** (0,150)	2,244*** (0,148)	2,240*** (0,149)	2,379*** (0,144)	2,293*** (0,142)	2,290*** (0,142)
wald	1029,97	1122,89	1168,40	1044,56	1133,99	1133,13
antall dyader	2845	2845	2845	2845	2845	2845
<i>N</i>	33931	33931	33931	33931	33931	33931

Standardfeil i parentes * $p < 0,05$, ** $p < 0,01$, *** $p < 0,001$ Dummykodet versjon av år vises ikke i tabellen.

A3. Tabell 13

Marginale effekter for intervensjon ved gitte verdier av styresett og demokratisering. Med IMI_intervensjon som hoveduavhengig variabelen. 1990-2005.

Marginale effekter for IMI_intervensjon med gitt verdier på styresettdyade, mens andre variabler er satt til sitt gjennomsnitt. Basert på modell 2 i tabell 12, estimert med hele utvalget. Ingen intervensjon er referansekategori.		Marginale effekter for IMI_intervensjon med gitte verdier på demokratisering, mens andre variabler er satt til sitt gjennomsnitt. Basert på modell 3 i tabell 12, estimert med hele utvalget. Ingen intervensjon er referansekategori.	
IMI_intervensjon = 1, styresettdyade = 0	0,001 (-0,004-0,062)	IMI_intervensjon = 1, demokratisering = 0	0,001 (-0,000-0,008)
IMI_intervensjon = 1, styresettdyade = 1	0,021** (0,013-0,066)	IMI_intervensjon = 1, demokratisering = 1	0,043 (-0,011-0,099)
<i>antall dyader</i>	22930	<i>antall dyader</i>	22930
<i>N</i>	258 940	<i>N</i>	258 940

Konfidensintervall i parentes, * $p < 0,05$, ** $p < 0,01$, *** $p < 0,001$

A4. Tabell 14

Marginale effekter for intervensjon ved gitte verdier av styresett og demokratisering. Med den opprinnelige intervensjonsvariabelen fra UCDP som hoveduavhengig variabel 1990-2005.

Marginale effekter for intervensjon med gitt verdier på styresettdyade, mens andre variabler er satt til sitt gjennomsnitt. Basert på modell 5 i tabell 12, estimert med hele utvalget. Ingen intervensjon er referansekategori.		Marginale effekter for intervensjon med gitte verdier på demokratisering, mens andre variabler er satt til sitt gjennomsnitt. Basert på modell 6 i tabell 12, estimert med hele utvalget. Ingen intervensjon er referansekategori.	
intervensjon = 1, styresettdyade = 0	0,007 (-0,008-0,023)	intervensjon = 1, demokratisering = 0	0,008 (-0,008-0,025)
intervensjon = 1, styresettdyade = 1	0,139 (-0,086-0,365)	intervensjon = 1, demokratisering = 1	0,085 (-0,058-0,229)
<i>antall dyader</i>	22930	<i>antall dyader</i>	22930
<i>N</i>	258 940	<i>N</i>	258 940

Konfidensintervall i parentes, * $p < 0,05$, ** $p < 0,01$, *** $p < 0,001$

A5. Tabell 15

Hovedanalyse, modell 8. Utenrikspolitikk sin effekt på transnasjonal terrorisme, 1990-2014.
Negativ binominal regresjon, robuste standardfeil. Estimert med 100 % av utvalget.

<i>terrorangrep</i>	8
styresettdyade	1,099*** (0,100)
intervensjon	3,407*** (0,272)
allianse	0,547* (0,251)
maktasymmetri	0,994*** (0,174)
allianse X maktasymmetri	0,247 (0,375)
<i>lnhandel</i>	0,335*** (0,0182)
nærhet	1,957*** (0,176)
ulik religion	0,220* (0,116)
terrorangrep _{t-1}	2,403*** (0,197)
konstantledd	-7,809*** (0,226)
<i>lnalpha</i>	3,295*** (0,117)
wald	2151,45
antall dyader	23661
<i>N</i>	446326

Standardfeil i parentes * $p < 0,05$, ** $p < 0,01$, *** $p < 0,001$ Dummykodet versjon av år vises ikke i tabellen.

A6. Tabell 16

Hovedanalyse, modell 8. Utenrikspolitikk sin effekt på transnasjonal terrorisme, 1990-2014.
Negativ binominal regresjon, robuste standardfeil. Dummykodet versjon av år vises i tabellen.

<i>terrorangrep</i>	8
styresettdyade	0,729*** (0,0938)
intervensjon	2,386*** (0,338)
allianse	0,285 (0,238)
maktasymmetri	0,724*** (0,163)
allianse X maktasymmetri	0,424 (0,370)
1991	0,272 (0,197)
1992	-0,127 (0,218)
1994	0,0810 (0,184)
1995	-0,290 (0,226)
1996	-1,230*** (0,229)
1997	-1,030*** (0,236)
1998	-1,241*** (0,258)
1999	-0,834** (0,256)
2000	-0,883*** (0,257)
2001	-0,966*** (0,250)
2002	-0,842*** (0,246)
2003	-1,065*** (0,241)

2004	-0,666** (0,232)
2005	-1,266*** (0,246)
2006	-1,193*** (0,224)
2007	-0,948*** (0,246)
2008	-0,362 (0,208)
2009	-0,620** (0,212)
2010	-0,524* (0,204)
2011	-1,247*** (0,211)
2012	-0,563** (0,200)
2013	-0,520* (0,205)
2014	0,113 (0,235)
<i>lnhandel</i>	0,249*** (0,0160)
nærhet	1,489*** (0,152)
ulik religion	0,188* (0,106)
terrorangrep _{t-1}	1,011*** (0,104)
konstantledd	-5,297*** (0,201)
<i>lnalpha</i>	2,241*** (0,0916)
wald	2915
antall dyader	1420,28
<i>N</i>	57660

Standardfeil i parentes * $p < 0,05$, ** $p < 0,01$, *** $p < 0,001$

A7. Tabell 17

Hovedanalyse, modell 8. Utenrikspolitikk sin effekt på transnasjonal terrorisme, 1990-2014.
Negativ binominal regresjon, robuste standardfeil. Estimert uten utliggere.

<i>terrorangrep</i>	8
styresettdyade	0,729*** (0,0937)
intervensjon	2,383*** (0,331)
allianse	0,289 (0,236)
maktasymmetri	0,721*** (0,162)
allianse X maktasymmetri	0,418 (0,368)
<i>lnhandel</i>	0,248*** (0,0160)
nærhet	1,476*** (0,152)
ulik religion	0,186* (0,106)
terrorangrep _{t-1}	1,056*** (0,102)
konstantledd	-5,295*** (0,201)
<i>lnalpha</i>	2,226*** (0,0935)
wald	1506,91
antall dyader	2914
<i>N</i>	57636

Standardfeil i parentes * $p < 0,05$, ** $p < 0,01$, *** $p < 0,001$ Dummykodet versjon av år vises ikke i tabellen.

A8. Tabell 18

Deskriptiv statistikk

	gjennomsnitt	min	max	standardavvik	<i>N</i>
terrorangrep	0,0482484	0	97	0,7669052	57660
intervensjon	0,0052896	0	1	0,0725379	57660
IMI_intervensjon	0,0049512	0	1	0,0701916	33931
allianse	0,1001908	0	1	0,3002568	57660
ulik religion	0,5518904	0	1	0,4973044	57660
maktasymmetri	0,528119	0,0000328	0,9999672	0,3507561	57660
demokratisering	0,0604579	0	1	0,2383352	57660
intervensjonsmakt	0,0013248	0	0,4681816	0,0204783	57660
regimevennlig intervensjon	0,0053417	0	2	0,0736022	57660
styresettdyade	0,3118106	0	1	0,463237	57660
<i>ln</i> handel	2,553007	-14,8064	13,30965	4,005073	57660
maktforskjell	0,5334894	0	1	0,4988815	57660
nærhet	0,0601457	0	1	0,2377586	57660
pressefrihet	2,659628	0	4	1,393578	57660
ytringsfrihet	0,7264429	0,009141	0,9908468	0,2735846	57660
maktbegrensning	05,291106	1	7	2,005157	53891

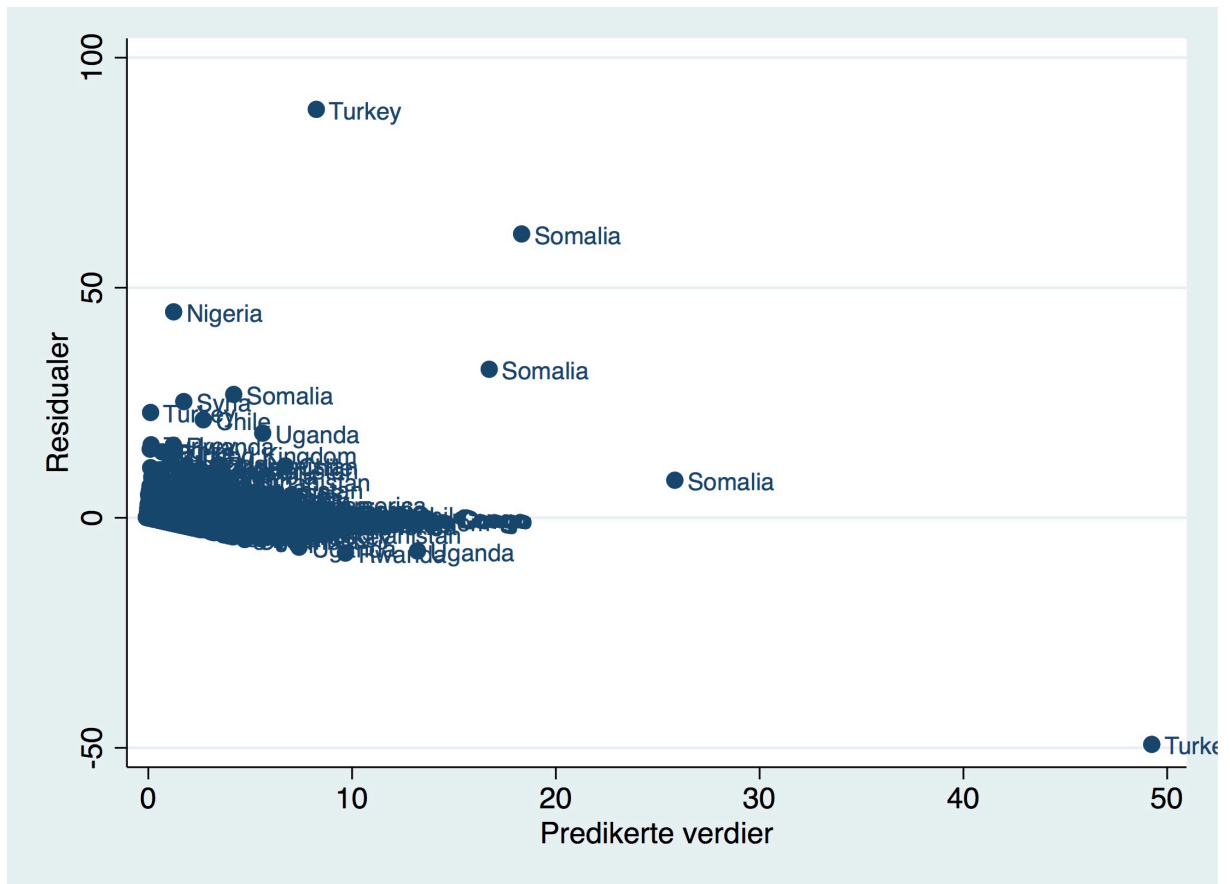
A9. Tabell 19

Multikollinearitet for modell 8, hovedanalysen.

Variabel	VIF	1/VIF
terrorangrep	1,05	0,956553
styresettdyade	1,08	0,929008
intervensjon	1,04	0,958203
allianse	3,69	0,270779
maktasymmetri	1,14	0,876621
allianse X maktasymmetri	3,6	0,277725
<i>ln</i> handel	1,09	0,913448
nærhet	1,13	0,884232
ulik religion	1,08	0,924397
VIF gjennomsnitt	2,11	

A10. Figur 10

Heteroskedastisitet fremstilt grafisk.

A11. Tabell 20

Alle opprinnelsesland, med antall transnasjonale terrorangrep i datasettet

Opprinnelsesland	Antall terrorangrep	Opprinnelsesland	Antall terrorangrep	Opprinnelsesland	Antall terrorangrep
Afghanistan	309	Cameroon	4	Fiji	0
Albania	0	Canada	0	Finland	0
Algeria	87	Cape Verde	0	France	20
Andorra	0	Central African Republic	2	Gabon	0
Angola	59	Chad	0	Gambia	0
Antigua and Barbuda	0	Chile	58	Georgia	1
Argentina	14	China	0	Germany	13
Armenia	3	Colombia	178	Ghana	0
Australia	0	Comoros	0	Greece	108
Austria	0	Congo	0	Grenada	0
Azerbaijan	1	Costa Rica	0	Guatemala	4
Bahamas	0	Croatia	0	Guinea	0
Bahrain	1	Cuba	1	Guinea-Bissau	0
Bangladesh	3	Cyprus	1	Guyana	0
Barbados	0	Czech Republic	0	Haiti	0
Belarus	2	Democratic Republic of the Congo	1	Honduras	2
Belgium	0	Denmark	0	Hungary	0
Belize	0	Djibouti	0	Iceland	0
Benin	0	Dominica	0	India	76
Bhutan	0	Dominican Republic	0	Indonesia	45
Bolivia	4	East Timor	0	Iran	6
Bosnia and Herzegovina	0	Ecuador	3	Iraq	131

Botswana	0	Egypt	35	Ireland	0
Brazil	0	El Salvador	7	Israel	68
Brunei	0	Equatorial Guinea	0	Italy	33
Bulgaria	0	Eritrea	0	Ivory Coast	0
Burkina Faso	0	Estonia	0	Jamaica	0
Burundi	3	Ethiopia	10	Japan	3
Cambodia	13	Federated States of Micronesia	0	Jordan	2
Kazakhstan	0	Morocco	2	Saudi Arabia	3
Kenya	0	Mozambique	24	Senegal	0
Kiribati	0	Myanmar	27	Seychelles	0
Kosovo	0	Namibia	0	Sierra Leone	19
Kuwait	0	Nauru	0	Singapore	0
Kyrgyzstan	0	Nepal	9	Slovakia	0
Laos	0	Netherlands	0	Slovenia	0
Latvia	0	New Zealand	5	Solomon Islands	0
Lebanon	88	Nicaragua	3	Somalia	260
Lesotho	0	Niger	3	South Africa	3
Liberia	12	Nigeria	113	South Korea	0
Libya	21	North Korea	0	South Sudan	0
Liechtenstein	0	Norway	0	Spain	49
Lithuania	0	Oman	0	Sri Lanka	37
Luxembourg	0	Pakistan	80	St. Kitts and Nevis	0
Macedonia	2	Palau	0	St. Lucia	0
Madagascar	0	Panama	6	St. Vincent and the Grenadines	0
Malawi	0	Papua New Guinea	2	Sudan	22
Malaysia	0	Paraguay	3	Suriname	3
Maldives	0	Peru	68	Swaziland	0
Mali	26	Philippines	105	Sweden	1

Malta	0	Poland	0	Switzerland	2
Marshall Islands	0	Portugal	0	Syria	76
Mauritania	4	Qatar	0	Taiwan	0
Mauritius	0	Romania	0	Tajikistan	1
Mexico	2	Russia	5	Tanzania	0
Moldova	0	Rwanda	37	Thailand	2
Monaco	0	Samoa	0	Togo	0
Mongolia	0	San Marino	0	Tonga	0
Montenegro	0	Sao Tome and Principe	0	Trinidad and Tobago	0
Tunisia	2				
Turkey	257				
Turkmenistan	0				
Tuvalu	0				
Uganda	131				
Ukraine	15				
United Arab Emirates	0				
United Kingdom	58				
United States of America	11				
Uruguay	0				
Uzbekistan	7				
Vanuatu	1				
Venezuela	3				
Vietnam	0				
Yemen	70				
Yugoslavia	6				
Zambia	0				
Zimbabwe	0				

A12. Tabell 21

Alle mottakerland, med antall terrorangrep i datasettet

Mottakerland	Antall terrorangrep	Mottakerland	Antall terrorangrep	Mottakerland	Antall terrorangrep
Afghanistan	55	Cameroon	52	Fiji	0
Albania	1	Canada	41	Finland	3
Algeria	10	Cape Verde	0	France	153
Andorra	0	Central African Republic	29	Gabon	0
Angola	1	Chad	8	Gambia	0
Antigua and Barbuda	0	Chile	7	Georgia	4
Argentina	4	China	37	Germany	210
Armenia	0	Colombia	9	Ghana	1
Australia	26	Comoros	0	Greece	15
Austria	16	Congo	2	Grenada	0
Azerbaijan	0	Costa Rica	1	Guatemala	1
Bahamas	2	Croatia	1	Guinea	3
Bahrain	8	Cuba	0	Guinea-Bissau	0
Bangladesh	14	Cyprus	0	Guyana	0
Barbados	0	Czech Republic	3	Haiti	3
Belarus	2	Democratic Republic of the Congo	94	Honduras	2
Belgium	22	Denmark	7	Hungary	2
Belize	0	Djibouti	1	Iceland	4
Benin	0	Dominica	0	India	63
Bhutan	2	Dominican Republic	0	Indonesia	6
Bolivia	3	East Timor	0	Iran	36

Bosnia and Herzegovina	0	Ecuador	10	Iraq	30
Botswana	0	Egypt	20	Ireland	50
Brazil	7	El Salvador	1	Israel	85
Brunei	0	Equatorial Guinea	1	Italy	102
Bulgaria	8	Eritrea	1	Ivory Coast	0
Burkina Faso	0	Estonia	0	Jamaica	0
Burundi	4	Ethiopia	9	Japan	32
Cambodia	0	Federated States of Micronesia	0	Jordan	13
Kazakhstan	0	Morocco	2	Saudi Arabia	20
Kenya	213	Mozambique	0	Senegal	0
Kiribati	0	Myanmar	2	Seychelles	0
Kosovo	0	Namibia	20	Sierra Leone	9
Kuwait	4	Nauru	0	Singapore	4
Kyrgyzstan	1	Nepal	10	Slovakia	1
Laos	0	Netherlands	44	Slovenia	0
Latvia	0	New Zealand	4	Solomon Islands	1
Lebanon	68	Nicaragua	2	Somalia	7
Lesotho	0	Niger	14	South Africa	10
Liberia	0	Nigeria	6	South Korea	21
Libya	9	North Korea	1	South Sudan	0
Liechtenstein	1	Norway	6	Spain	23
Lithuania	3	Oman	1	Sri Lanka	6
Luxembourg	1	Pakistan	97	St. Kitts and Nevis	0
Macedonia	3	Palau	0	St. Lucia	0
Madagascar	1	Panama	6	St. Vincent and the Grenadines	0
Malawi	0	Papua New Guinea	2	Sudan	41
Malaysia	14	Paraguay	0	Suriname	0
Maldives	0	Peru	8	Swaziland	1

Mali	1	Philippines	31	Sweden	8
Malta	0	Poland	7	Switzerland	24
Marshall Islands	0	Portugal	8	Syria	15
Mauritania	1	Qatar	1	Taiwan	2
Mauritius	0	Romania	5	Tajikistan	1
Mexico	6	Russia	25	Tanzania	2
Moldova	0	Rwanda	1	Thailand	29
Monaco	0	Samoa	0	Togo	2
Mongolia	0	San Marino	0	Tonga	0
Montenegro	0	Sao Tome and Principe	0	Trinidad and Tobago	1
Tunisia	9				
Turkey	61				
Turkmenistan	1				
Tuvalu	0				
Uganda	11				
Ukraine	2				
United Arab Emirates	8				
United Kingdom	106				
United States of America	548				
Uruguay	0				
Uzbekistan	0				
Vanuatu	0				
Venezuela	20				
Vietnam	4				
Yemen	2				
Yugoslavia	5				
Zambia	18				
Zimbabwe	8				

